

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
25. (1090.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,1214 ▲
1 amerikai dollár	2,9749 ▲
100 magyar forint	1,5119 ▼

Aktuális

2

Eldurvult az ukrán választási kampány

Julija Timosenko miniszterelnök, ukrán elnökjelölt a szavazóknak azt ígérte, visszaszerzi az országnak azokat a területeket, amelyeket Kijev a Hágai Nemzetközi Bíróságon Bukaresttel szemben elveszített.

Gazdaság

6

Eladósítaná az állam a Bechtelt

Újabb ötlettel állt elő a kormány arra, hogy miből finanszírozzák az erdélyi autópálya idei munkálatait, ezúttal államilag garantált hiteltől beszélt az illetékes államtitkár. A pénztelenség miatt korábban a kivitelező Bechtel bejelentette összes dolgozója elbocsátását, és a kormány múlt heti együttműködési javaslatára sem reagált pozitívan.

Kultúra

8

Világhálót a „középkorba”

Egy 2007-ben végzett felmérés szerint Románia lakosságának több mint hatvan százaléka nem használ internetet, és csupán tíz százaléka látogatja a közkönyvtárakat. Ezen a statisztikákon szeretne javítani a kulturális minisztérium Biblionet programja.

Vezércikk

3

Védőállásban

Ha az Egyesült Államok valóban elszánja magát a rakétapajzs kiterjesztésére, döntésében más is szerepet játszik azon kívül,

Szócs Levente

hogy Romániával évekkorábban aláírt egy stratégiai partnerségi megállapodást, amelyet azóta többnyire csak ünnepeken emlegetnek. Az igazi okokat csak sejteni lehet. ►

Rövidülnek az üdülések

Az elbocsátások miatt is nehéz évet várnak a turisztikai cégek a szezon kezdetén

Sok turisztikai cégnek nyereséges volt a tavalyi év, bár a piac – a statisztikai hivatal tegnapi adatai szerint – tíz százalékkal esett vissza. Idénre a szakértők borúlátóak.

Gáspár Miklós

► Az enyhe visszaesés évének tartja a 2009-es esztendőt a turizmus minden kategóriájában Dimén-Varga László, a székeslyudvarhelyi Turul nevű vállalkozás tulajdonosa és vezetője. „Ér-

zékeltünk egyfajta csökkenést, ennek ellenére akkora baj nincs, mint hangoztatta a média. Inkább óvatosság jellemzi most a vendégeket. Azt tapasztaljuk, hogy a válság hatására a diákok eltűntek az ügyfélkörből” – mondta az *Új Magyar Szónak* Dimén-Varga

László, aki gyakran szervezett ennek a rétegnek utazásokat. Annak volt némi élénkítő hatása, hogy igyekeztek rövidebb, így olcsóbb utakat szervezni, például hosszú hétvégéket. A kedvezőtlen gazdasági környezet hatását szerinte az is mérsékelte, hogy állandóan új helyszínekre kínálnak kirándulásokat. Cégük jellege, hogy állandó ügyfélkörrel rendelkeznek, tíz százalékuk cserélődik mindössze.

A 2009-es év negyven százalékos növekedést hozott az előző évhez képest a Neckermannak –

tudta meg lapunk Kádár Botondtól, a német-magyar érdekeltségű cég helyi képviselőjétől. A társaság viszonteladókön keresztül kínálja az utazásokat, 2008 óta történik szervezett formában az értékesítés. „Tavaly térült meg a befektetett energiánk. Am a cégünk összes piacait nézve, a fejlődés csak a romániai piacot jellemezte. Örvendetes, hogy itt is megtalálható az a réteg, amely megengedhet magának egy magasabb árfekvésű üdülést” – hangsúlyozta Kádár. **Folytatása a 6. oldalon ►**

Rakétapajzs alatt Románia is

A PAC-3 Patriot elfogórakéta-ütegekből juthat Romániának is, ha a parlament ratifikálja az egyezményt

F. H., M. Á. Zs.

► A Legfelsőbb Védelmi Tanács (CSAT) jóváhagyta Románia részvételét az Egyesült Államok európai rakétapajzs-projektjében, amelynek részeként ballisztikus rakéták megsemmisítésére alkalmas elfogórakétákat telepítenének az országba – jelentette be tegnapi

Traian Basescu államfő, hangsúlyozva, a döntésre azután került sor, hogy Barack Obama amerikai elnök ilyen irányú felhívást intézett a román fél irányába. A rakétapajzs Románia egész területét védené az esetleges ballisztikus rakétatámadások ellen. A rendszer egyes részei – néhány radar – 2015-től Románia területén lennének elhelyezve. Basescu

kijelentette: a rakétapajzs nem Oroszország, hanem más fenyegetések ellen irányul.

Traian Basescu elmondta, az amerikai elnök kérését Ellen Taucher külügyminiszter-helyettes tolmácsolta, aki egy szakértői csoport élén Bukarestben tartózkodik, és akivel a román államfő a CSAT-ülés előtt találkozott. **Folytatása a 3. oldalon ►**

Új miniszter, új oktatási reform

ÚMSZ

► Tizenegy év kötelező oktatás, harminc tanóra hetenként, lazább tanterv, kevesebb házi feladat – saját törvénycsomaggal könnyítene a hazai oktatáson Daniel Funeriu miniszter. Előkecsináló csak annyit árulnak el a tervezetről, hogy „alapjaiban” változtatja meg a román iskolarendszert. Király András, az RMDSZ oktatási szakértője, az oktatási tárca egyik államtitkári posztjának várományosa lapunknak arról számolt be, maga sem ismeri a jogszabályt, annyi azonban bizonyos, hogy a Funeriu-csomag alapja a 2008-ban született országos oktatási paktum, amely kedvez a kisebbségeknek. **Folytatása a 7. oldalon ►**

PSD: öt trónkövetelő

► „Nem szépségversenyre jelentkeztem, azon úgyse lenne esélyem, de egy »ki mit tud« öszszecsapás előtt nem futamodnék meg” – adta enyhe öniróniával párttársai tudtára Adrian Năstase, hogy a február 20-án sorra kerülő tisztújító kongresszuson indulni szándékszik a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöki tisztségéért folyó versenyen. Indulásával ötre nő a legnagyobb ellenzéki alakulat vezetői posztjára pályázók száma, Mircea Geoană pártelnök kihívói Năstase mellett Cristian Diaconescu volt külügyminiszter, Miron Mitrea szenátor és Andrei Alexandru, Nicolae Văcăroiu volt tanácsadója lesznek. **3. oldal ►**

Mai mellékletünk:

úmsz **színekép**

Röviden

Obama: térjen vissza az udvariasság a politikába!

Vissza kell térnie az udvariasságnak a politikába – mondta Barack Obama amerikai elnök tegnap Washingtonban az úgynevezett nemzeti imareggelin, amelyen a több ezer meghívott vendég között Martonyi János volt külügyminiszter is részt vett. „Megkérdőjelezhetik a politikámat anélkül, hogy megkérdőjeleznék a hitemet vagy az állampolgárságomat” – fogalmazott az elnök az ökumenikus eseményen, amelyet 58. alkalommal rendeztek meg a megbékélés szellemében a kongresszus kezdeményezésére a Washington Hilton szállodában. Obama megjegyzésével arra utalt: még mindig vannak, akik azzal támadják, hogy nem Hawaii, hanem külföldön született, és nem amerikai állampolgár.

Francia-német együttműködés

Az együttműködés erősítését szolgáló, tíz évre szóló, nyolcvan konkrét intézkedésből álló programban állapodott meg Németország és Franciaország – derült ki a két ország közös kormányulése után. Nicolas Sarkozy francia elnök és Angela Merkel német kancellár vezetésével tegnap Párizsban tartották meg a két kormány – immár 12. – együttes ülését. „Eltökélt szándékunk a kancellárral Európa és a világ újfajta szabályozásának szolgálatába állítani Németországot és Franciaországot. Vállaljuk a felelősséget és a lehetőséget, amit a francia-német tengely jelent” – mondta a tanácskozást követő közös sajtótájékoztatón a francia elnök. Hozzátette: „politikailag erős Európát szeretnénk, és ahhoz, hogy Európa politikailag erős legyen, Németországnak és Franciaországnak együtt kell működnie”.

Sok tálibot megöltek Afganisztánban

Harminckét tálib fegyveres és három afgán katona halt meg szerda este a dél-afganisztáni Hilmand tartományban az afgán hadsereg és a NATO erőinek közösen indított hadműveletében – közölték a helyi hatóságok. „Tegnap este hadműveletet hajtottunk végre Nad Ali övezetében, és 32 tálib meghalt” – mondta Daud Ahmadi tartományi kormányzóvivő, hozzátéve, hogy három afgán katona is életét veszítette. A helyi hatóságok vagy a hadsereg által közölt adatokat az afganisztáni harcok halottainak számáról nem lehet független forrásból megérősíteni. A tartomány az iszlamista felkelők fellegrá.

Súlyos gyermekvédelmi válság Haitiban

A gyermekvédelem szempontjából példátlanul súlyos válság alakult ki a haiti földrég után, mert a természeti csapás nagy számú gyermeket tett árvává vagy szakított el a szüleitől – vélekedett tegnap az ENSZ Gyermekalapjának (UNICEF) főigazgatóhelyettese. Hilde Johnson genfi sajtóértékelő emlékeztetett arra, hogy Haitiban a január 12-i földrengés előtt a lakosság mintegy 40 százaléka 14 évesnél fiatalabb volt. Háromszázezer gyermek élt árvaházban, közülük 50 ezernél már mindkét szülője meghalt.

Nemzetközi jelentéstevők a szólásszabadság jövőjéről

Közös nyilatkozatot adtak ki a szólásszabadságra leselkedő legnagyobb veszélyekről csütörtökön négy nemzetközi szervezet jelentéstevői. A szólásszabadság maradéktalan érvényesülésével szemben továbbra is hatalmas kihívást jelentenek olyan tényezők, mint például jogi korlátok, kereskedelmi és társadalmi nyomás, vagy a bírálatok eltűrésének a hiánya a hatalmon lévők részéről – írta Haraszi Miklós, az EBESZ sajtószabadság-képviselője a nyilatkozatról szóló közleményében.

Eldurvult az ukrán választási kampány

ÚMSZ

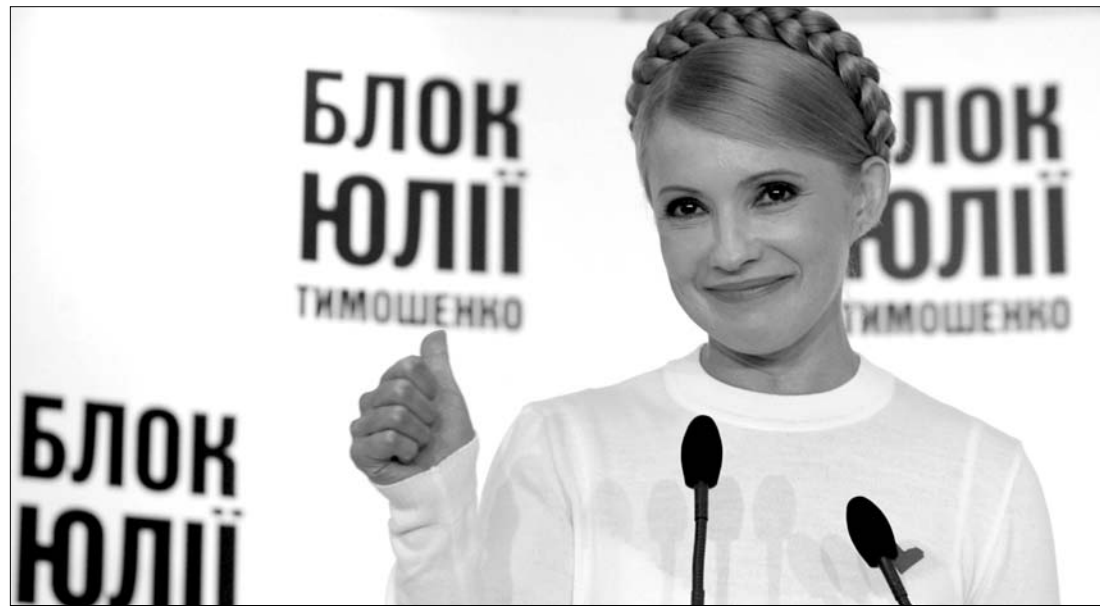
► Eldurvulni látszik a kampány az utolsó száz méteren. Ukrajnában az elnökválasztások vasárnapi, második fordulójára került sor. Az egyik jelölt, Julia Timosenko miniszterelnök még Romániát is belekeverte kortesbeszédeibe: a szavazóknak azt ígérte, visszaszerzi az országnak azokat a területeket, amelyeket Kijev a Hágai Nemzetközi Bíróságon Bukaresttel szemben elveszített. A politikus a fekete-tengeri kontinentális talapzat egy – kőolajban gazdag – részére utalt, amelyet tavaly ítélt Romániának a bíróság. A kijelentést Bukarest sem hagyta szó nélkül. Bogdan Aurescu külügyi államtitkár figyelmeztette az ukrán kormányfő-elnökjelöltet: a hágai döntés „azonnal végrehajtandó és megfellebbezhetetlen”.

Timosenkónak ellenjelöltjéhez is akad egy-két szava. Tegnap kilátásba helyezte, hogy tömegtüntetéseket szervez, ha az ellenzéki Viktor Janukovics csalni fog az elnökválasztás második fordulójában. „Ha Janukovics csalni akar, olyan ellenállást tudunk vele szembeállítani, amelyet még sohasem látott, még 2004-ben sem” – mondta Timosenko az öt évvel ezelőtti „narancsszínű forradalomra” utalva, amikor a csalások miatt tömegtüntetésekkel kényszerítették ki az elnökválasztás második fordulójának megismétlését.

Timosenko még szerdán azzal vádolta meg vetélytársát, a győzelemre esélyes Viktor Janukovicsot, hogy a választási szabályok utolsó pillanatban történő apró változtatásával csalásra készül. „A parlament megváltoztat-

ta a törvényt, amivel csorbítják az elnökválasztás tisztességességét, szabályosságát. Ezt azért tették, mert Janukovics nem hisz a saját győzelmében, és hamissággal akarja azt elérni” – jelentette ki televíziós nyilatkozatában.

Az első fordulóban Janukovics 35,3 százalékot szerzett, 10 százalékponttal megelőzve Timosenkót. A maradék, több mint 15 jelölt között megosztott szavazatok nagyobb része azonban valószínű Timosenkóé lesz, így a második forduló végeredménye megjósolhatatlan. Timosenko eddig kétszer próbálta tévévitérára kihívni ellenfelét, hiába. Janukovics azt mondta, nem hajlandó a hazugságok és mocskolódások versenyében részt venni. Majd hozzátette: ha Timosenko azt szeretné, hogy nőként kezeljék, tartsa a konyhában a szeszélyeit. ◀

Julia Timosenko bájos mosolya harciasságot takar – a jelölt területeket követel vissza Romániától

Fotó: Agerpres/EPA

Hétvégén is osztozkodnak

UMSZ

► A két „problémás” megyében is rendeződhetnek a hétvégén az RMDSZ és a Demokrata-Liberális Párt közötti helyi szintű egyezségek. Kolozsváron ma tanácskoznak az RMDSZ és a PD-L Kolozs megyei szervezetei a dekoncentrált intézmények tisztségének elosztásáról. Máté András képviselő szerint ez a egyeztetés az utolsó esély arra, hogy a megyében eldőljön a vitatott tisztségek kérdése. Ha ez nem sikerül, a két szervezet a koalíciós pártok országos vezetőségéhez fordul – mondta lapunknak a politikus. Az már korábban eldőlt, hogy a Szatmár megyei megállapodás rendezése az országos vezetőségek bevonásával történik, lapunk értesülései szerint ezen a hétvégén. Vasárnap a Hargita megyei területi RMDSZ-szervezetek egyeztetnek egymással a PD-L-vel kötött elvi megállapodásról. Ha az egyeztető tanács elfogadja a demokrata-liberálisokkal kötött egyezség részleteit, akkor hétfőn aláírják a koalíciós partnerrel a helyi együttműködési szerződést. ◀

Mosolygó Székelyföldet akarnak

Inczefi Tibor

► „Székelyföldnek megvannak a maga sajátos problémái, amelyeknek a megoldásához Bukarest is, Budapest is messze van, amelyeket tehát helyben lehet és helyben is kell megoldani” – hangzott el tegnap a két székelyföldi megye együttműködésének mérlegén, amelyet Sepsiszentgyörgyön tartott sajtótájékoztatójukon együtt vont meg Borboly Csaba Hargita megyei és Tamás Sándor Kovászna megyei tanács elnök. A politikusok a román média képviselőire való tekintettel két nyelven ismertették a két székely megye által közösen indított programok tavalyi eredményeit és az idei közös terveket.

Borboly Csaba utalt arra, hogy 2008-ban kezdődött az együttműködés a két megye között azzal, hogy szimbolikusan letakarták a megyehatár táblát, ezzel is jelezve, hogy a Székelyföldön nincs „belső határ”. „A Székelyföldet egységesen kell megjeleníteni – ahogyan Bukovina vagy Dobrozdza is nemegyszer így jelenítődik meg –, és nem mint három megyét külön-külön” – Borboly Maros megyére is utalva. Hozzátette: mosolygó székelyföldet akarnak,

amely ki tud lábalni abból a válságból, amelyben jelenleg az egész ország található.

Az előljárók 47 közös projektéről számoltak be, amelyek közül nem egy meg is valósult: a Székelyföldi Kerékpáros Körverseny, a SMURD program, Bukarestben a Romexpón való részvétel, a Nyerges-tetői csata 160. évfordulójáról való megemlékezés, a szórványstratégia kidolgozása, az Aquarius nevű borvízűnnepegy megszervezése, székelykapuk védelme és restaurálása, régészeti kutatások támogatása, a székely márkanevű bevezetése.

Beszámolójuk szerint idén prioritást élvez a Hargita és Ko-

Felfüggesztett diplomata

ÚMSZ

► Felfüggesztette munkaszünetét tegnap a román Külügyminisztérium annak a diplomatának, aki ellen bűnvádi eljárás indult gondatlanságból elkövetett emberölés miatt. Silviu Ionescu, a szingapúri román nagykövetség volt alkalmazottja ellen még a múlt év végén indított vizsgálatot a helyi rendőrség, miután felmerült a gyanú, hogy december 15-én hivatali személygépkocsiját vezetve elgázolt három személyt a városállam egyik útkereszteszélésében, majd elhajtott a helyszínről. Utóbb az áldozatok egyike tíz nap után behalt sérüléseibe. A külügy azért vált meg tegnap ideiglenesen alkalmazottjától, mert a bűnvádi eljárás elindítása megfosztja a diplomatát jogállásától – indokolta tegnap közleményben a tárca. Mint ismert, Silviu Ionescu máig tagadja, hogy embereket gázolt volna el Szingapúrban. Azzal védekezett, hogy szolgálati gépkocsiját ismeretlenek ellopták, s azok követték el a balesetet. A diplomatát még a múlt év végén hazarendelték a városállamból, ügyét a legfőbb ügyészség vizsgálta. A tavaly december 15-i balesetet elsőként a helyi sajtó szellőztette meg. A szemtanúkra hivatkozó akkori tudósítások szerint a román nagykövetség Audi típusú gépkocsija négy személyt elgázolt egy útkereszteszélésben hajnali háromkor. A jármű nem állt meg, vezetője elhajtott a helyszínről. Az egyik áldozat súlyos fejsérüléseket szenvedett, s a kórházi ápolás sem segített rajta. A helyi lapok szerint Ionescu a baleset után negyven perccel jelentette a gépkocsi eltűnését a rendőrségen. A jármű másnap elő is került Szingapúr külvárosában. „Szinte lehetlenség ellopni egy autót egy nagykövetségről” – kommentálta a román diplomata szabadkozását a helyi sajtó. ◀

Antal Árpád, Borboly Csaba és Tamás Sándor a közös tájékoztatón A szerző felvétele

PSD: öt trónkövetelő

Véglegesült a Szociáldemokrata Párt elnökjelöltjeinek névsora

Moldován Árpád Zsolt

„Nem szépségversenyre jelentkeztem, azon ügyse lenne esélyem, de egy »ki mit tud« öszszecsapás elől nem futamodnék meg” – adta enyhe önironiával párttársai tudtára Adrian Năstase, hogy a február 20-án sorra kerülő tisztújító kongresszuson indulni szándékszik a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöki tisztségéért folyó versenyen. A PSD volt elnökének bejelenté-

meg vagyok győződve arról, hogy a továbbiakban is képes leszek megívni ebben az ügyészek irányította köztársaságban. De húsz éve tagja vagyok a PSD-nek és felelősséget érzek azért, hogy alakulatunk jó irányba haladjon előre” – mondta el Năstase, akinek bejelentésével ötre nőtt a párt elnöki tisztségére pályázók száma. Ellenfeleiről megjegyezte, mindegyiküket sokra tartja, és hangsúlyozta, hogy többjüket ő támogatta pártbeli felemelkedé-

meg vagyok győződve arról, hogy a továbbiakban is képes leszek megívni ebben az ügyészek irányította köztársaságban. De húsz éve tagja vagyok a PSD-nek és felelősséget érzek azért, hogy alakulatunk jó irányba haladjon előre” – mondta el Năstase, akinek bejelentésével ötre nőtt a párt elnöki tisztségére pályázók száma. Ellenfeleiről megjegyezte, mindegyiküket sokra tartja, és hangsúlyozta, hogy többjüket ő támogatta pártbeli felemelkedé-

meg vagyok győződve arról, hogy a továbbiakban is képes leszek megívni ebben az ügyészek irányította köztársaságban. De húsz éve tagja vagyok a PSD-nek és felelősséget érzek azért, hogy alakulatunk jó irányba haladjon előre” – mondta el Năstase, akinek bejelentésével ötre nőtt a párt elnöki tisztségére pályázók száma. Ellenfeleiről megjegyezte, mindegyiküket sokra tartja, és hangsúlyozta, hogy többjüket ő támogatta pártbeli felemelkedé-

Ki ülhet a PSD-elnöki székbe? Adrian Năstase (balra) lesz Mircea Geoană „legveszélyesebb” kihívója

Fotók: Agerpres

sét kitörő tapssal fogadta a közel nyolcszáz fős országos küldöttgyűlés, amire Năstase újabb humoros megjegyzéssel arra kérte párttársait, hogy lelkesedésük egy részét őrizték meg a kongresszusra és váltsák át szavazatokra. A volt miniszterelnök szerint változtatni kell a párt irányításán, ugyanis „az utóbbi öt év alatt öt csatát” (választást – szerk. megj.) veszített el a párt. „Háttérbe vonulhatnék, hiszen szakmai életem zaklatott, családi életem nyugodt, harcaimat megívntam, és

sükben. Jövőbeli terveiről Năstase elmondta: két éven belül a legerősebb párttá szeretné tenni a PSD-t, és nem személyes ambíciója, hogy miniszterelnök vagy államfőjelölt legyen.

Hamuszórák és kritika

A „trónkövetelők” támadását Mircea Geoană pártelnök azzal védte ki, hogy a sikertelen elnök-választási kampány után szándékában állt lemondani a párt éléről, de kötelességének érezte,

többek között a párton belül is – miközben az elnökválasztásra kellett volna koncentrálnom” – kritizálta belső ellenzékét a PSD-elnök. Hozzátette: a pártnak el kell érnie a 40 százalékos támogatottságot, hogy megkerülhetetlen tényezővé válhasson a politikai színtéren.

Mitrea nem tangózza

„Mircea Geoană a televízió nyilvánossága előtt tett ígéretet arra, hogy ha elveszti az államfő-

Diaconescunak nincs alternatívája

A negyedik elnökjelölt, Cristian Diaconescu azzal magyarázta indulását, hogy neki nincs más alternatívája ahhoz, hogy megvalósítsa azt a programot, amiben hisz. „Hallottam, hogy egyes kollégáimnak van más alternatívájuk is. Nekem nincs. Ahhoz, hogy azt a politikai projektet, amelyben hiszek, megvalósíthassam, elnökké kell válnom” – mondta el a volt külügyminiszter. Diaconescu hangsúlyozta, hogy bár kellemetlen lehet egyes területi szervezeteknek, szembesülni kell a 2009-es választási eredményekkel.

Iliescu még mindig népszerű

Nagy tetszést aratott Ion Iliescunak, a PSD tiszteletbeli elnökének rendkívüli éles kritikája, aki elpuskázott lehetőségekkel és rossz szövetségekkel vádolta a jelenlegi vezetést. Szerinte a párt indokolatlanul szorult védekező állásba, ellenfelei a volt kommunista párt örököséiként próbálják beállítani, miközben a PSD „a román forradalomból született alakulat”. A volt államfő hangsúlyozta, hogy a pártra nézve rendkívül károsak a „földalatti szervezkedések” és az alakulaton belüli érdekcsoportok harca. ◀

Védőállásban

Valószínűleg kevesen vannak, akik elhiszik, hogy az Egyesült Államok valahol Európában felállított rakéta-állásokkal védheti meg magát a leghatékonyabban a közel-keletről esetleg felé irányuló ballisztikus rakétáktól. Valószínűleg ugyanolyan kevesen osztoznak Traian Băsescu államfő lelkesedésében, ami az amerikai rakétavédelmi rendszer egyes elemeinek Romániába való telepítését illeti.

Szócs Levente

A rakétavédelmi rendszer pénzbe kerül, sok pénzbe, ami azt jelenti, hogy ha az Egyesült Államok valóban elszánja magát a lépésre, döntésében más is szerepet játszik azon kívül, hogy Romániával évekkor korábban aláírt egy stratégiai partnerségi megállapodást, amelyet azóta többnyire csak ünnepeken emlegetnek. Az igazi okokat csak sejteni lehet.

Mindenekelőtt a döntésnek közelebről is köze lehet Iránhoz, amelyre Washington erősödő nyomást gyakorol, miután az új adminisztrációnak nem sikerült párbeszédet kialakítania Mahmúd Ahmadinezsáddal és rezsimjével. Ugyanakkor az egyetlen állam, amelynek a neve elhangzott Traian Băsescu elnök bejelentésében, Oroszország volt, talán nem véletlenül.

A román államfő fontosnak tartotta hangsúlyozni – és ezt valamiféleképpen kötelességszerűen tette – hogy a rendszer nem irányul Oroszország ellen. (Ha igaz az állítás, Moszkva számára nem információ, ha pedig nem, akkor olyan értesülés, amit nem a román elnöktől szereznek be az oroszok.) Utóbbival kapcsolatban két rendkívül érdekes fejlemény vonja magára a figyelmet. Először az európai államok egyre nyíltabb elégedetlensége amiatt, hogy az Obama-kormányzat európai partnereinek kárára próbálja javítani viszonyát Moszkvával. Azután Mihail Gorbacsov volt szovjet elnök pár napja tett kijelentése, amelyben üdvözölte az amerikai politika irányváltását. Ugyanebbe a sorba illeszkedik az a moszkvai bejelentés is, miszerint április-májusban aláírható állapotba kerül a nukleáris hadászati támadóegységek csökkentéséről szóló START II. szerződés – feltehetően szintén a megváltozott amerikai politikának köszönhetően. Mármost ezzel az irányváltással csak annyi a baj, hogy nyoma sincs. Nehezen érthető, miért beszélnek orosz részről irányváltásról, amikor például Washington továbbra sem mond le az európai rakétatelepítésről, ami hidegháborús hűtötte a hangulatot a két ország között tavaly-tavalyelőtt. Az a tény, hogy az Obama-féle rendszer kisebb a Bush-kormányzat terveihez képest, aligha változtat a lényegen, hiszen Oroszország a telepítést mint gondolatot utasította el. Ha tehát Moszkva nem tiltakozik, az feltehetően nem a rakétavédelmi rendszer méretével függ össze, hanem inkább a háttérjátszmákkal, amelyekben a román védelmi tanács döntése az amerikai álláspontot erősíti.

Részünkről a lelkesedésre éppen amiatt nincs ok, (ahogy az elfogó rakéták Romániába kerülnek. Előzőleg ugyanis a lengyelek és a csehek készültek közel három évig az amerikai védelmi rendszer befogadására – mint kiderült, hiába. Mérget lehet venni rá, hogy Washington döntése ezúttal végleges?)

Rakétapajzs alatt Románia is

Folytatás az 1. oldalról

Az államfő szerint a következő időszakban román-amerikai tárgyalások kezdődnek, az ezek nyomán születő megállapodásokat pedig ratifikálnia kell a bukaresti parlamentnek. A CSAT döntése fontos a Románia és az Egyesült Államok közötti partnerség megerősítése szempontjából, de Románia számára még fontosabb, hogy ezzel jelentősen nő az ország biztonsága. „Korábban csak egy kis nyugati területünk volt védett egy esetleges, ballisztikus rakétákkal való támadással szemben. A rakétapajzs kiterjesztésével azonban az ország teljes területe védett lesz” – mondta Băsescu.

Amerikai elégedettség a román befogadókészségre

Az Egyesült Államok bukaresti nagykövetsége elégedetten vette tudomásul a CSAT-döntést. „Románia közeli és megbízható partnerünk. Az a tény, hogy vállalják a rakétapajzs elemeinek befoga-

dását, bizonyítja az ország elkötelezettségét a NATO védelmi rendszerének oszthatatlan volta iránt” – olvasható a közleményben.

Beérett a NATO-gyümölcs

Teodor Meleşcanu, a szenátus védelmi bizottságának liberális elnöke üdvözölte a CSAT-bejelentést, hangsúlyozva, az amerikai felkérés az amerikai adminisztráció új hozzáállásával magyarázható. „Országunk és az Európai Unió többi országa számára rendkívül fontos, hogy a most meghirdetett rakétavédelmi pajzs sokkal rugalmasabb és befogadóbb” – fejtette ki Meleşcanu.

Az RMDSZ is örül

„Mindenképp pozitívan értékeljük Amerika döntését, hisz azért, hogy Románia része lesz a rakétapajzs-programnak, nő országunk biztonsága” – kommentálta tegnap lapunknak a hírt Gyerkó László, a szenátus védelmi és nemzetbiztonsági bizottságának

A rakétapajzs kiterjesztésével beérett Traian Băsescu Amerika-barát politikája

tagja. Elmondta, az Egyesült Államok célja vélhetően az, hogy erősítse a NATO határmenti országainak védelmét, s azért irányul a program leginkább Közép-Kelet-Európa felé, mert onnan veszélyeztetik mind a világgazdaságot, mind egész Európát. „Nyilván most egy részletes tárgyalás fog következni, s a kérdést majd az

dönti el, hogy a parlament ratifikálja-e az egyezményt vagy sem” – tette hozzá Gyerkó. A parlament fontosságát hangsúlyozta Korodi Attila, a képviselőház külügyi bizottságának RMDSZ-es elnöke is. „Ezzel párhuzamosan a projektről szóló társadalmi vita sem maradhat el” – mondta el a Transindex hírportálnak Korodi. ◀

Román lapszemle

Tolósékkal nem lehet lejutni a fővárosi metróhoz, mert a liftek és fogyatékosok számára épített feljárók használhatatlannak. (Evenimentul zilei) ▶ Egy Hunyad megyei férfi 2003 augusztusa óta a gerince mellé befuródott pengével él, mivel a kolozsvári orvosok hazaküldték, azzal az indokkal, hogy ez nem sürgősségi eset. (Adevărul) ▶ Több mint két órán keresztül tartott Gheorghe Falcă aradi polgármester kihallgatása az Országos Korruptióellenes Ügynökségen. (Evenimentul zilei)

Románia: ernyő „rakétaeső” ellen

B. T.

▶ A tervezett amerikai rakétapajzs által sem kivédhető bombaként hatott tegnap az államfői bejelentés, miszerint Washington Romániára is kiterjeszti rakétapajzsának is nevezett rakétaelhárító rendszerét. A „robbanás” nyilvánvalóan túllépi majd az ország határait, és egészen Moszkváig gyűrűzik, amely korábban több alkalommal is ellenezte a rendszer közép- és kelet-európai telepítésének gondolatát.

Traian Băsescu államfő közlése szerint a Legfelsőbb Védelmi Tanács tegnapi ülésén elfogadta az amerikai felkérést, amelynek nyomán Románia is részévé válik az amerikai rakétaelhárító rendszernek. Mint hozzátette: az országban szárazföldi elfogóberendezéseket helyeznek majd el.

Régi óhaj teljesül

Washington javaslatát a fegyverzetellenőrzéssel foglalkozó amerikai külügyminiszter-helyettes, Ellen Tauscher közvetítette Romániának. Bukarest régebbi kívánsága teljesül ezzel. Traian Băsescu már tavaly tételesen is kifejtette: országának szorgalmaznia kell „a teljes szövetséges területet megvédő”, „a lehetséges NATO-rakétaelhárító-rendszerrel összekapcsolt amerikai rakétapajzs” kiépítését.

A remények azonban az őszi folyamán csökkenni látszottak, miután Barack Obama amerikai elnök lemondott a Csehországot és Lengyelországot is átfogó eredeti elképzeléséről. Politi-

kai elemzők szerint Joe Biden amerikai alelnök tavaly október végén a két országban és Romániában tett látogatása alkalmával éppen azt az üzenetet kívánta eljuttatni, hogy Washington nem hagyja cserben a térséget.

A mostani amerikai elképzelés azért is jelentős, mert az eddigi rakétaelhárító rendszer Románia csak igen kis területét, nyugati felének egy részét fogta csupán át, míg most az egész ország védernyő alá kerül majd.

Romániának azonban mindenképpen számolnia kell Oroszország reagálásával, hiszen Moszkva kezdetől fogva hevesen fellépett az amerikai terv ellen, amelyet oroszellenes fenyegetésnek tartott. Nyilván ezért vélte fontosnak Traian Băsescu

tegnap, a bejelentés alkalmával külön hangsúlyozni, hogy a rendszer nem Oroszország, hanem „más fenyegetések” ellen irányul.

Robbanófej nélkül

Az amerikai rakétapajzs-program 2002-ben kapott lendületet, amikor George Bush elnök az iráni és észak-koreai fenyegetésre hivatkozva kérte a Kongresszust az elképzelés támogatására. A terv a már meglévő kaliforniai és alaszki rakétabázisokra, valamint a Lengyelországba tervezett harmadik támaszpontonra épült, ahonnan még röp pályájuk korai szakaszában meg tudnák semmisíteni az iráni rakétákat.

A rendszer három helyen számolt elfogórakéta-telepí-

téssel. Az Észak-Koreából indított rakétákat az Alaszka illetve Kaliforniába telepített, mintegy kéttucat ellenrakéta küzdötte volna le, míg az európai szövetségesek védelméről a Lengyelországban állomásozó tíz elfogórakéta gondoskodott volna. Mindezt számos radar egészítette volna ki, illetve Európában a Cseh Köztársaságban létesült volna egy állandó radarállomás, míg egy meg nem nevezett, Iránhoz közelebbi államba (feltehetőleg Törökországba vagy Azerbajdzsánba) mobil radarállomást telepítettek volna.

Az utolsó védelmi lépcsőt a PAC-3 Patriot ütegek alkotják, amelyek 70 kilométeres távolságból képesek megsemmisíteni a robbanó-

fejet. A fő problémát az új koncepció jelentette, miszerint az elfogórakéta robbanófej nélkül, közvetlen ütközéssel semmisíti meg a céltárgyat. Mivel a világűr hatalmas, és a rakéták sebessége is jelentős, nem csoda hogy eleinte nem sikerült eltalálni a céltárgyakat. Végül az eddig végrehajtott 13 tesztből 8 alkalommal sikerült eltalálni a célpontot. (A teljes rendszerre vetített arány 51 kísérletből 40 találat).

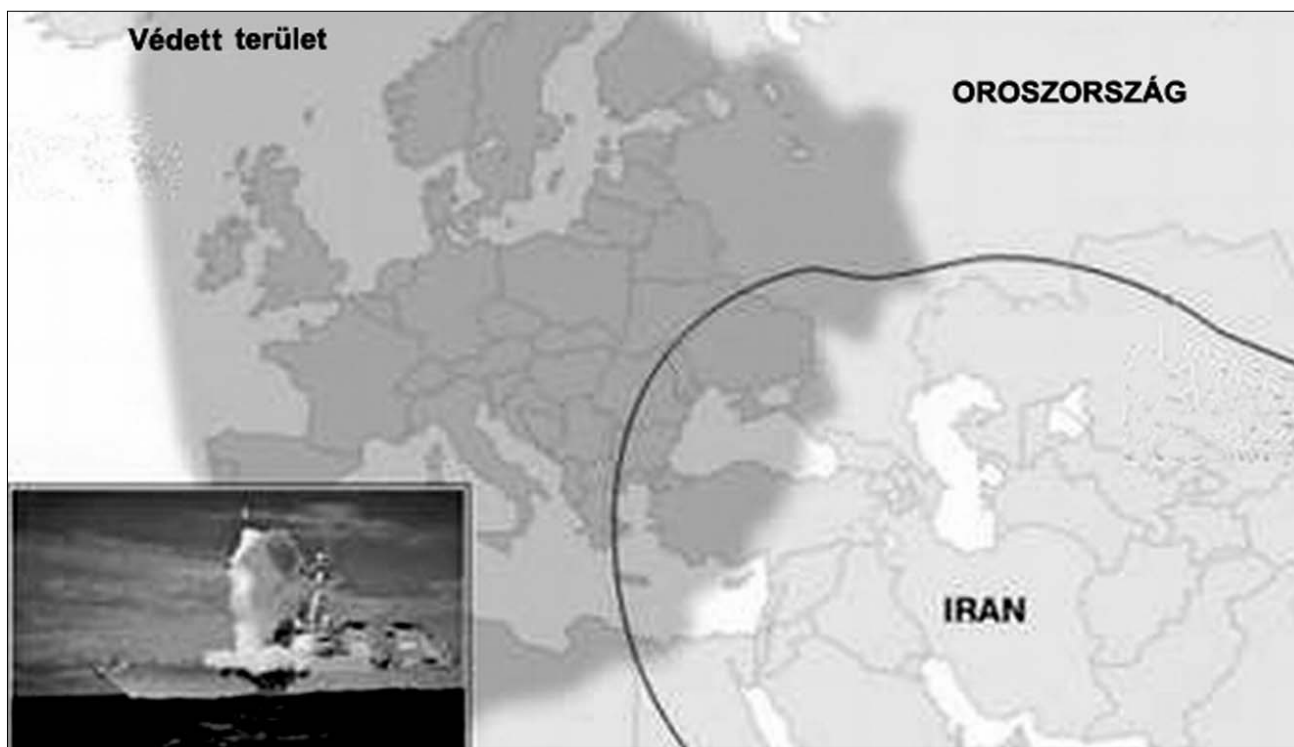
Az új tervek

A Barack Obama jelenlegi elnök által javasolt változtatások az eredeti elképzelésnek csak kis részét változtatják meg, szó sincs tehát arról, hogy Washington fel-

hagyna a rendszer megvalósításával. Obama a biztonsági kockázatokat és az anyagi lehetőségeket mérlegelve döntött úgy, hogy a Lengyelországba tervezett, földi indítású ellenrakétákat kivéve a rendszerből, már csak azért is, mert az Európába tervezett ellenrakéták technológiája más, mint a már használt rakétáké, illetve az USA felé Iránból vagy Észak-Koreából fellőtt interkontinentális rakéták röp pályája nem halad el Európa felett. Ezért aztán az oroszok nem minden ok nélkül gondolhatták azt, hogy a rendszer valójában ellenük irányul.

Az Obama-adminisztráció a jelenlegi fenyegetéssel veszi fel a küzdelmet, amelyet az iráni közepes hatótávolságú rakéták jelenthetnek. Ennek érdekében alakították át a rendszert. A Lengyelországba tervezett 10 elfogórakéta helyett Obama az SM-3-as rendszert kívánja telepíteni Európába. Először az Aegis-képességekkel ellátott hajókon jelenne meg a rendszer, majd 2015 és 2018 között sor kerülne az SM-3-asok szárazföldi telepítésére is. Ezzel párhuzamosan Csehországban megépülne az irányító-rendszerhez tartozó radar, amely figyelemmel kísérene Kelet- és Dél-Európa légterét. Ezen felül Lengyelország számos PAC-3 Patriot üteget is kapna, ezek erősítenék a lengyel légvédelmet, és további védelmet nyújtanának a közepes hatótávolságú rakéták ellen.

Most pedig a rendszer része lenne Románia is, ahova szárazföldi elfogóberendezéseket telepítenének. ◀

A szürkével bejelölt területet védi az új rakétapajzs: az Iránból kilőtt rakéták Bukarestet is el tudják érni

A világhálós szabadság határai

Az Egyesült Államok külügyminisztere, Hillary Clinton beszédét az internet szabadságáról az amerikai és külföldi sajtó szinte egyértelműen a Google keresőprogram ellen Kínában indult hackertámadások nyomán kibontakozott kínai-amerikai vita fényében értékelte.

Baracs Dénes/MTI/ÚMSZ

▶ Az „internetkonfliktus” a két vezető webhatalom között bontakozott ki: a világ legnépesebb országában ma már 384 millió ember fér hozzá a hálózathoz, az Egyesült Államokban pedig számuk 220 millió (ez persze sűrűbb hálózatot jelent). A vizsály éppen akkor éleződött ki, amikor Kína úton van ahhoz, hogy idén az amerikaiak mögött a világ második gazdasági hatalmává váljék, és ebben az egyik húzóerő az informatika. És főleg: mindez összefonódik az emberi jogok kényes témájával.

Ami az interneten is tilos

Az amerikai külügyminiszter csütörtöki beszédével

először vált a világháló sorsa a diplomácia részévé, először fogalmaztak meg a webbel kapcsolatban ezen a szinten elveket és elvárásokat. Washington új doktrínája szerint immár „mindenkit érinthet egy ország számítógépes hálózata elleni támadás”. Clinton figyelmeztetett: az Egyesült Államok meg fogja védeni magát a kibertámadásoktól.

A világháló korlátozása nem pusztán internet-téma: „Azok, akik megakadályozzák az információ szabad áramlását az amerikai vagy bármely más társadalomban, veszélyeztetik gazdaságunkat, kormányunkat és civil társadalmunkat” – fejtette ki Clinton asszony.

Washington új webnormáinak Kína mellett számos más

ország sem felel meg. Ez új súrlódási felületet nyithat meg Amerika számos szövetségeseivel. Clinton most Száúd-Arábiát, Egyiptomot, Tunéziát említette meg közülük.

Ha az internet kezdetben a korlátlan szabadság álmát képviselte, ennek az elvnek a védelmezői egyre több olyan korlátba ütköznek, amelyek biztonsági (a terrorizmus elleni háborúval összefüggő), morális és kereskedelmi okokból különböző nyugati, demokratikus társadalmak vezettek be. Clinton is szövegezte arról, hogy a szólásszabadságnak minden társadalomban vannak korlátai, például nem terjesztheti az erőszakot, az internet nem szolgálhat terroristák toborzására, elítélendő a gyűlöletbeszéd stb.

Információs imperializmus?

Am a Google kínai ügye sem kezelhető csupán fekete-fehérben. Az internetes óriás kínai leányvállalata 2006-ban már eleve viták közepette született. Az amerikaiak a Google.cn – a kínai szolgáltatás – létrehozásakor vállalták a helyi szabályok elfogadását, ami a kínai hálón érvényesülő tiltások átvetését jelentette a hatalom szemében ellenségesnek minősített kulcsszavak, honlapok tekintetében. A cég vezetői ezt a már akkor sokak által bírált döntést (amely nem melleleg óriási jövedelmet hoz) azzal védelmezték, hogy a Google jelenléte több százmillió embernek biztosít, a kínai keresőmotorok által nyújtottnál kétszázszázalékosan több információ – amihez mintegy hozzáértettek, hogy a gyakorlottabb internetezők könnyedén megkerülik a tilalmakat.

Azt azonban, hogy nemrég kínai hackerek feltörték

a hatalom által üldözött kínai emberjogi aktivisták levelezését a Google Gmail levelezési programjában, a cég nem hagyhatta válasz nélkül: bejelentette, hogy „a jövőben nem lesz hajlandó cenzúrázni” a kínai internetezők kereséseit. Ezzel a labda a kínai hatóságok oldalára került: ha engednek, a hatalom létfontosságú eszközéről mondanak le. Ha nem, és a Google emiatt kivonul Kínából, az ország gazdasági-technológiai fejlődésének egyik meghatározó területén szenvednek versenyhátrányt, és elidegeníthetik a fiatal, már az interneten felnőtt nemzedéket. Ezért Peking először szigorúan technikai vitaként kezelte a konfliktust, de az amerikai cég is óvakodott a kínai kormányzatot vádolni a hackertámadások miatt.

„Web-diplomácia”

Az amerikai külügyminiszter beszédével azonban a konfliktus átkerült a diplo-

máciai szférába. A kínai külügyi szóvivő „igazságtalan, Kína-ellenes vádaskodásnak” minősítette Clinton szavait, és az önálló kínai kulturális hagyományokra hivatkozva védelmezte az internet pekingi szabályozását. A kínai média ugyanakkor a web amerikai korlátozásairól és „információs imperializmusról” kezdett cikkezni.

Az ügy annál is kényesebb, mivel Kína ma Amerika legnagyobb hitelezője és Washingtonnak szüksége van Kína együttműködésére a világpolitika számos területén. Clinton nem is mulasztotta el megjegyezni, hogy a nézeteltérést a két ország „pozitív, együttműködő és átfogó” kapcsolatrendszerének keretében kívánja kezelni. A kiéleződött polémia ellenére mindkét fél szeretné elkerülni a világhálós szakadást-szakítást. A gond csak az, hogy a történet már nemcsak a világhálóról szól, hanem a két világhatalom presztízséről is. ◀

Lap-top

A nap címe. A Geoană-Năstase döntő még nem biztos, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. A PSD reformista vezetői elvekről meg programokról-projektekéről papolnak, s közben a kulisszák mögött szervezkednek (mindenki mindenkivel és mindenki mindenki ellen) és ármánykodnak.

Bősz keresztelők. Mircea Bănescu (Zeusz öccse) megkeresztelte egy olyan többszörösen bűnüldözött alaknak a gyermekét, akit jóindulattal is alviláginak lehet nevezni (Bercea Mondialu) – olyan humorforrás ez, hogy még az elnökkel erősen elnéző *Academia Cațavencu* is bőszégesen merít (és nyérit) belőle. Eszünkbe juttatja például, hogy maga az elnök is keresztelt (úgy látszik, ez náluk családi mánia), és élete legnagyobb jótettének nevezte, hogy egy muzulmán kislányt átmentett az ortodoxiának. Nem nehéz kitalálni, Mircea Bănescu milyen jótettet hajtott végre egy bűnöző lányának a megkeresztelésével, akit – figyelem! – Formațiának hívnak. Reméljük, a kis Alakulatka (vagy Együtteske?) szépen fejlődik, esetleg még az új Udrea is lehet belőle. Nagy az istenek állatkertje.

Ködösítés volt. Az *Azi* megírja, hogyan vonták vissza a pedálos képviselők a kérésüket a Călin Popescu Țăriceanu volt liberális pártelnök és kormányfő elleni büntetőjogi kivizsgálással kapcsolatban. Úgy látszik, Țăriceanu mégsem ásta alá a nemzetgazdaságot és nem árulta el a hazáját, amikor kabinetje megkötötte (voltaképpen megújította) a szerződést a Sterling céggel a fekete-tengeri kontinentális talapat nyersanyagforrásairól. De a hazaárulózást és rágalmozást – Țăriceanuval és másokkal szemben – ki kéri számon?

A nap állírá. Hogy politikamentességüket igazolják, az igazságszolgáltatás fő fórumainak képviselői nyilvánosan bocsánatot kértek Elena Udreától, amiért kérdéseikkel „zaklatták” a kölkekezési módjáról. Korábban az ANI is így járt el, mondván: EU nem az a pofátlan Mircea Dinescu, hogy csak úgy elővegyék.

Minden napra egy mondan

„Az író úgy kellene nézni, mint gonosztevőt, aki csak a legtrükkübb esetekben érdemel fölmentést vagy kegyelmet: ez volna a könyvek túlságos elszaporodásának ellenszere.”
Friedrich Nietzsche

Levitézlett politikus

Horváth István

Minden fa egyéniség

Göröcsös botot szorongatok markomban, akár Bishamon isten, én vagyok a felfoghatatlan júniusi sétáló, aki rézvörös arcú parasztnak együgyű csapatát keresztel, este hat óra tájban pedig, mikor az égen járó viharfelhő rémitő magasságokban tovább kapaszkodik felfelé a hegyen, én vagyok az egyetlen ember az omladozó úton. Semerre sem tartok, gyaloglásomnak nincs célja, haszna, nem törekszem semmire, szemben a céltudatosan valahová igyekvő katonával és a kereskedővel, vagy a szent Ormot jámbor odaadással, alázatos reménységgel hét-szer körbekerülő meddő asszonnyal. A köznapis léteket kirajzolta csapás nem vonzhat annyira, hogy kedvemre el ne kóboroljak, zaklatott vallomást ne tegyek a moháknak, a vadon szívének, s csakhamar, mint egy fekete kamélealevél, melyet észrevétlen hulló könny rezzent meg, s hirtelen, mint suta bakkecske, nekiiramodom, és a növényi magányban féllábon megtorpanva fülelek a visszhangra. Milyen üdének és mulatságosnak hallom e kismadár dalát! Milyen jól esik e távoli csóka-rikoltás! Minden fa külön egyéniség, minden állatkának megvan a maga szerepe, minden hangnak a maga helye ebben a szimfóniában. (...)

Egykor gyönyörködve fedeztem fel, hogy a dolgok egyfajta összhangban állnak egymással, és most, mikor pusztán az én pillantásom által újra létrejön ez az egység, helyreáll az egykori egyensúly, rájövök, ez a kirándulásom voltaképpen - így nevezem - hazalátogatás.

Paul Claudel: *A sétáló, A Kelet megismerése. Prózaversek című kötetben. Fordította Lackfi János*

Megint a tudat

Megint baj van a tudattal. Mármost a magyarságtudattal.

A szatmári Híd Egyesület már a harmadik-negyedik konferenciát szervezte ebben a témakörben. Bevalom, jómagam egyikre se mentem el, mert úgy érzem, nincs olyan baj a nemzettudatommal, hogy sürgős beavatkozásra szorulna, pláne egy erősen jobboldali, már-már jobbik szervezet által. Ezt cikkeim alapján is megíthatja az olvasó. Ha ez nem elég, akkor elmondhatom: télen, amikor a szőlőt nem kell kapálni, permetezni, el-eljárak a szatmári református Láncostraplomba, sokféle magyar kulturális rendezvényen veszek részt, s amikor egy kis pénzt megspórolunk a konyhán, adakozunk a rászoruló magyaroknak, legutóbb például a kassai Thália Színháznak, s minden pereputtyom erdélyi szülőföldjén él, unokáim magyarul tanulnak, imádkoznak.

Hogy mi hangzik el a Híd rendezvényein, azt hirdetésekiből, a helyi lapok beszámolóiból, ismerőseim elmondásából tudom.

Például bölcseszakosok a székely rovásírás ősiségéről, a magyar-etruszk rokonságról, s féligazságok a jelenről. Ha autonómiáról van szó, imádsággal sem jut eszükbe, hogy az csak akkor érvényes, ha a román parlament megszavazza. S szerintük az RMDSZ alig tesz érte. A nemzettudatot cukkolandó, utóbb az egyik előadó azt mondta: míg a mi fölkőrkatatóink kétszázézer magyar népdalt jegyeztek le, a németeknek csak hatezret sikerült. (Lelkes taps!) Lehet, hogy így van. De nem ártott volna Kodályt és Bartókot is „megkérdezni”. Ők többek között azért tartották sürgősnek a magyar népdalkincs összegyűjtését, mert féltek, hogy végképpen felszívódik a műzenébe, mint a nyugati országokban! Lám, Németországban is csak hatezer maradt, a többi beolvadt. Tesék csak meghallgatni, mi népdalelem „köszön vissza” Brahms vagy Beethoven műveiből! Ez utóbbinak például a VI. szimfóniájából, a Pastoraléból.

A volt (időközben valahogyan jobbszélre csúszott) parlamenti képviselő többek között arról szolt, hogy az erdélyi magyarság olyan oktatási rendszert kell kialakítson, ami a magyarságtudatot szolgálja. Mintha nem tudná, hogy nemcsak a román, de az itteni magyar oktatást is a román tanügyi törvény szabályozza. Persze, ezen lehetne javunkra változtatni (próbálnak is most Markóék), de ehhez megint csak a román parlamenten és nem a mi vágyainkon át vezet az út.

Mint ahogyan a magyarságtudat sem konferenciákon alakul ki és dől el, hanem az iskola mellett elsősorban a családban, a művelődésben, s a környezeti hatásokban.

Meg azon, ha az értelmes cselekvést nem magyarkodó dumákkal pótoljuk.

Sike Lajos

Halálos gondoskodás

Hallani sem szeretem, hát még leírni a durva szavakat, de nincs más kifejezés rá: pofátlanus hazudik az állam. Húsz év óta a mindenkorai népjóléti miniszterek azt sajkózzák, hogy a nyugdíjakat az állam fizeti, amely, szegény, össze is rokkannak a szamaritánus szolgálatának a terhe alatt. Úgy állítják be, hogy a kormánynak nincs más választása, növelnie kell az adókat és illetékeket, miközben be kell fagyasztania a nyugdíjakat, hogy csődöt ne mondjon. Mintha az állam létezésének legfelsőbb értelmé önmaga fenntartása volna.

A felosztó-kirovó állami nyugdíjrendszer megalkotása a Vaskancellár nevéhez fűződik. Bismarck alapelve az volt, hogy az aktív, fiatalabb rétegek eltartják az idősebb, már pihenő rétegeket, ha pedig a most aktív

Ambrus Attila

vak mennek nyugdíjba, helyükbe lépnek a következő generációk, akik majd eltartják őket, és így tovább. E roppant logikusnak tűnő koncepcióról napjainkban kiderült, hogy elhibázott. És nem csupán azért, mert nem számol a

demográfiai mutatókkal, azzal, hogy a jóléti társadalmakban a családok nem vállalnak egynél több gyermeket, akinek adójából már két idős ember nyugdíját kellene fizetni, hanem azért, mert az állam rosszul gazdálkodik a behajtott pénzünkkel.

Kiszámolták: Romániában munkaévei alatt az a férfi, aki átlagfizetésért harminc évén át dolgozik, háromszázézer lejt fizet be a nyugdíjpénztárba, de csak negyvenhatezer lejt kap vissza nyugdíjasként. Valamivel jobban járnak a nők, akik fiatalabb korban mennek nyugdíjba és átlag tizennyolc évig élvezik a nyugdíjat, több pénzt kapnak vissza, azonban nem többet, mint amennyit befizettek. Az állam nem fizet nyugdíjakat! Hanem elvesz a polgáraitól egy jelentős összeget és egyhatodát fizeti vissza. Mi lesz a nyugdíj-alapba befizetett kétszázötvenezer lejünkkel? Erről nem beszélnek a népjóléti miniszterek. Hallgatnak arról, hogy hány katonatisztnak, rendőrnek, ügyésznek fizetnek ki hatalmas összegeket, sok esetben egyetlen hónapban többet, mint az átlagpolgárnak egy év alatt. Miközben a karha-

talmiaknak nem kell fizetniük járulékot, és olyan kiváltságoknak örvendenek a demokráciában, amelyek a diktatúrára jellemzőek.

A Bismarck-féle, állami kézre juttatott biztosítási rendszer legnagyobb hiányossága, hogy a nyugdíj összegét politikai döntések határozzák meg, nem pedig gazdasági szabályszerűségek. Az egyén csak kis mértékben tudja a saját nyugdíjának összegét befolyásolni.

Ez az államilag irányított rendszer látszólag nem igényel takarékoskodást. Sem az egyén részéről, mert az értelmetlennek látja a tervezést, sem az állam részéről, amelyet senki sem ellenőriz, mire is költi el az aktív lakosságtól elvont összegeket. A fiatalok többsége ma elképzelni sem tudja, mit hoz a távoli jövő, nem tervezi meg nyugdíjas éveinek bevételi oldalát. A középgeneráció rezignálisan szemléli mindazt, ami a nyugdíjbiztosítás terén történik: éveken át fizet valamit, ami sok, és amit cserébe fog kapni, az szegénytelenül kevés lesz. Ennek a nemzedéknek az előrejelzések szerint jó esélye van akár

Éveken át fizet valamit, ami sok, és amit cserébe fog kapni, az szegénytelenül kevés lesz.

húsz vagy még több évet is nyugdíjasként, vagy ahogyan pofátlanus fogalmaz az állam: eltartottként élni.

Ezért nem szabadna megkerülnie a kérdést: ki fog engem eltartani? Osztoznom kell a mai nyugdíjasok sorsában, akik a szociológiai kutatások szerint általában három kilométeres körzetben élnek le maradék életüket egy lakótelepen és gyermekeik segítségére szorulnak?

Van, ahol ez másként történik. Ha a német, a svéd, az amerikai idősekre gondolunk, a jólét, az utazásokkal tarkított boldog nyugdíjas évek jutnak eszünkbe. Természetesen ezt ők sem az állami nyugdíjuktól finanszírozzák! Nyugaton már évtizedekkel a nyugdíjaztatás előtt elkezdődik a tőketartalék képzése. Magyarán: spórolnak, illetve fiatalon magánnyugdíjpénztárak ügyfeleivé válnak. Mert ők már felismerték, csak magunkra számíthatunk, kizárólag mi oldhatjuk meg a saját és családunk jövőjét, semmi és senki más! Még a minimális államban is, nemhogy mifelénk.

Nekem már csak egyetlen elvárásom van: a gondoskodó állam vegye le végre ölelést mimelő karjait rólam, mert megfojt!

Idén rövidülnek az üdülések

Folytatás az 1. oldalról

Az idei évre való tekintettel Kádár Botond kifejtette, hogy mindenképpen visszaesés várható az utazást szolgáltató cégek esetében. „Az állam a gazdaság minden szegmensét hatalmas erőpróba elé állítja a kisvállalkozótól a közalkalmazottig; ez utóbbiak az egyik kiszámíthatóbb ügyfélkörünk voltak. A rendőr, a tanár, az egészségügyi dolgozó, aki eddig tudta, hogy minden hónapban megkapja a fizetését, ki-spórolt magának egy vagy két kirándulást évente” – hangsúlyozta Kádár. Ezt a szférát szerinte most Romániában teljes mértékben ki-merítik, elég ha csak a hetven-nyolcvanezres elbocsátásra, a fizetések befagyasztására, a rengeteg fizetés nélküli szabadságra gondolunk.

Hatalmas növekedés

„Mi is meglepődünk, mert arra számítottunk, hogy 2009-ben kevesebben fognak utazni, erről mondanak le a legkönnyebben az emberek. Meglepetéssel tapasztaltuk a szezon végén, hogy körülbelül harminc százalékos növekedést értünk el. Az eddigi adatok alapján könnyelmű kijelentésnek tartom, hogy az emberek először a tervezett üdülésről mondanak le” – érvelt Kelemen Barna, a World Travel Shop marosvásárhelyi

Fotó: ÜMSZ

Villanykörtesere egy szovátai hotelben. Készülődnek a turisztikai cégek az idei szezonnyitásra

utazási iroda tulajdonosa. Hozzátette azt is, hogy sok utazási irodának valóban nehéz volt az elmúlt idény, de hogy az ügyfelek őket választották, nem véletlen, hiszen sokat fektettek a cég arculatának javításába. Szerinte az meglátszik az eredményeken, ha szívvel-lélekkel, hozzáértéssel végzi valaki a munkát.

A vállalkozó szerint később érezhető a romániai turisztikai szektorban a válság, mint ahogyan azt hangoztatták. De úgy tűnik, egyelőre

bevált az a gazdasági elképzelésük, hogy akkor, amikor mások meghúzták a nadrágszíjat, csökkentették a reklámköltséget, ők igyekeztek fenntartani, esetleg bővíteni az ilyen célú pénzügyi keretet. Mi több, újabb irodát is nyitottak. Mint mondja, a fejlesztéseknek köszönhető, hogy más utazási irodák vendégei náluk kötöttek ki.

Gyerekpőben belföld

Ma még messze elmarad a vártól a belföldi turizmus

színvonala, állítják az utazási irodák vezetői. Nincs infrastruktúra, hiányoznak a kompetens szakemberek,

nem képezik az alkalmazottakat, ezek viselkedése a legtöbb esetben nem megfelelő. A legtöbb reklám, amely a szállodák nyolcvan-kilencven százalékos terheltségéről szól hamis – vélik egyes utaztatási szakemberek. A szezon sok belföldi vendéglátó egység számára csupán a szilvesztert, a karácsonyt, a húsvétot jelenti. A fennmaradó időszak kitöltetlen, a külföldieket a felkészületlenség miatt szinte lehetetlen idecsábítani, amin – nyilatkozóink szerint – a belföldi turizmus szervezés támogatásával lehetne változtatni.

A politika szerepe

Miközben Magyarországon bevált módszer az üdülési csekk, Romániában évek óta beszélnek hasonló elképzelésekről, de konkrétumok nincsenek. A lapunk által megkeresett cégvezetők szerint különböző rétegeknek, korosztályoknak specifikus programokat kel-

lene kitalálni – ez is javíthatna az iparág kilátásain. Külföldön az animátorképzés egyre nagyobb teret kap, minden magára valamit adó vendéglátó egységben, a panziótól a szállodáig, foglalkoztatnak programszervezőket. A román turizmusban ez még várat magára. Jól látható, hogy az önkéntesség fogalmával a társadalom még nincs tisztában, sem a munkáltatók, sem a munkavállalók. Ideje volna tisztázni már az oktatás szintjén, hogy milyen hatalmas előnye származik ebből mindkét félnek. Akik szállodákba mennek önkéntesnek, gyakorlatot szereznek, növelik tudásukat, így javítanak az elhelyezkedési esélyükön, a másik oldalon pedig a munkáltató jobb minőségű munkaerőt kaphat, így színvonalasabb szolgáltatást tud nyújtani.

2010: nehéz év lesz

A belföldi turizmus számára nehéz év várható – összegezte Kelemen Barna. A közalkalmazotti szférát érintő leépítések mellett a hazai szolgáltatások alacsony minősége is ront a piac kilátásain. A kiutazás (outgoing) terén is számítani kell visszaesésre, de kisebb mértékben, főleg azért, mert aki nyaralni készül, az hajlandó kicsivel többet fizetni a sokkal jobb körülményekért. ◀

Zsugorodott a válság miatt a turisztikai piac

Mind a belföldi, mind a külföldre irányuló turistaforgalom csökkent 2009-ben Romániában, az érkezések száma 13,8 százalékkal esett vissza az előző évhez képest – derül ki az Országos Statisztikai Intézet által tegnapi közzétett adatokból. Az eltöltött vendégéjszakák számának 84 százaléka esett a belföldi turistákra. A román határátkelőkön tavaly novemberben 14 és fél százalékkal kevesebb külföldi turista jelentkezett belépésre, míg a román állampolgárok tíz százalékkal kisebb arányban látogattak külföldre.

Eladósítanak a Bechtelt

Hírösszefoglaló

▶ Az erdélyi autópálya (Brassó és Bors között) idénre beütemezett munkálatait egy olyan hitelből finanszírozza a kormány, amelyért az állam garanciát vállal – jelentette ki a Mediafax szerint Constantin Dascălu, a Közlekedési Minisztérium államtitkára tegnap. „A kölcsönt felveheti a Pénzügyminisztérium, az Országos Ütügyi Vállalat (CNADNR) vagy a Bechtel” – hangsúlyozta Dascălu

egy sajtótájékoztatóján. Szerinte az amerikai kivitelező vállalatnak be kell mutatnia egy grafikont a munkálatakról, amelyből kiderül, hogy mekkora összegre van szükség a 2010-es célok eléréséhez.

Kifizetik az adósságot

A 2009-es munkák utáni adósságot az ország költségvetéséből rendezik hamarosan – mutatott rá az államtitkár. Ugyanakkor Dascălu arra is kitért, hogy Románia

ajánlani fogja az Európai Bizottságnak az erdélyi autópálya felvételét a TEN-T nevű utak hálózatába, ami lehetővé tenné uniós források lehívását is az építkezésekre.

Elbocsátanak mindenkit?

A Transilvania nevű szakszervezet szerdán tájékoztatást kapott a Bechtel vezetőjétől arról, hogy a vállalat elindította 1933 alkalmazottjának kollektív elbocsátását az állam tartozása miatt – számoltunk be lapunk tegnapi számában. Korábban arról is hírt adtunk, hogy finanszírozási források hiányában a magán- és közszféra együttműködésében (PPP-szerződéssel – public-private-partnership) kívánja a kormány 2010-ben megvalósítani a nagy infrastruktúra-fejlesztési projekteket. Lapunk a hét elején nem tudta elérni a vállalat illetékeseit azzal a kérdéssel, hogy vállalná-e ezt a speciális szerződési formát. A konstrukció lényege, hogy a befektető magáncég finanszírozza egy projektet, amelyre húsz-harminc évre szóló üzemeltetési jogot nyer, s azon keresztül térülnek meg kiadásai. Az elbocsátások bejelentése egyértelműen „nem”-et jelent a múlt héten a sajtóban megszólaltatott PPP-s ajánlatra. ◀

Folytatódó kamatvágások?

ÜMSZ

▶ A „pénzügyek szigorú kezeléséről” „a pénzügyek megfelelő módon történő kezelésére” módosult a pénzügyi politika – reagált a Financiarulban a fél százalékpontos alapkamat-csökkentésre Lucian Anghel, a Román Kereskedelmi Bank vezető közgazdásza. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti banknak megfelelően az infláció alakulása, viszont a lej nagy iramú erősödése már aggodalommal

tölti el. Az új retorikát azért alkalmazza a jegybank, mert igyekezik több pénzt tartani a bankközi piacon a kamatok csökkentése érdekében.

Az alapkamat csökkentésének hatásai lassan, körülbelül fél év leforgása alatt fognak megmutatkozni – mondta Nicolaie Chidesciuc, az ING bank vezető közgazdásza. Majd hozzátette, hogy véleménye szerint a központi bank nem áll meg a hétszázalékos mutatónál, hanem a következő hóna-

pokban további csökkenés várható. Legkésőbb június végére az alapkamat eléri majd a 6,25 százalékos szintet. A pénzügyi helyzet stabilizálódása ellenére az elemzők nem tartják valószínűnek a hitelkihelyezések élénkülését. Ez nem csupán a pénz olcsóbbá válásának a függvénye, legalább ugyanilyen mértékben befolyásoló tényező a munkanélküliség, a jövedelmek alakulása és a bankok iránti bizalom. Idén másodsorra csökkentette az alapkamatot a jegybank. ◀

Constantin Dascălu: az állam garantálna a Bechtel hitelét Fotó: Agerpres

HIRDETÉS

KINCSEK A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYÉBŐL

EGYIPTOM MŰVÉSZETE

A FÁRAÓK KORÁBAN

A kiállítás létrehozói: SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM BUDAPEST, CSÍKI SZÉKELY MÚZEUM

Meghosszabbítva 2010. február 27-ig

www.csikimuseum.ro

CSÍKI SZÉKELY MÚZEUM / 2009. október 10. – 2010. február 7.

Fótámogatók: otpbank, Heineken Romania S.A., trilak, Perla Harghăui, BUNA

Médiapartnerek: Híradó, Csiki Hírlap, Hírlap, transindex

Új miniszter, új reform

Folytatása az 1. oldalról

A dokumentumot két évvel ezelőtt elfogadta az összes parlamenti párt, azzal a céllal, hogy öt évre egységes irányt adjon a hazai oktatáspolitikának. A paktum rendelkezik a kompetencia alapú tanterv bevezetéséről, a tíz osztály kötelezővé tételéről, és az oktatásügy decentralizációjáról is.

Megsértődtek a szakszervezetek

Daniel Funeriu szakmaibb és átláthatóbb tanügyet ígér, ha érvénybe lép az általa fémjelzett tervezet. A szakszervezetek azonban felháborodással fogadták az újabb tanügyi reform bejelentését. „Bántó a miniszter hozzáállása: bizalmatlan a pedagógustársadalommal szemben, kétségbe vonja a szakmaiságot” – fogalmazott Aurel Cornea. A Szabad Tanügyi Szakszervezet elnöke azért is csalódott, mert – mint mondja – a PD-L-RMDSZ-kormány egyszerűen sutba dobta a tavaly nyáron alaposan kiértékelt „Andronescu-Miclea” néven ismert törvénycsomagot. Mint ismert, ez utóbbi tervezet kidolgozását nagyon sok szakmai és politikai vita kísérte a szociá-

Foto: Agerpres

A nevét viselő oktatási csomagot akar Daniel Funeriu miniszter

ciáldemokrata-demokrataliberalis kormányzás idején. A kormány ősszel parlamenti felelősséggel fogadta el a jogszabályt, ám decemberben az Alkotmánybíróság elfogadásának módját alkotmányellenesnek nyilvánította. A talárosok azt kifogásolták, hogy a törvény előter-

jesztését nem előzte meg közvita. A történetekből okulva Daniel Funeriu igyekezett megnyugtani a kedélyeket. „A tervezetet közvitára bocsátjuk, egy hónap adott arra, hogy az érintettek elmondhassák az ellenvetéseiket” – ígérte a miniszter.

Lehet ez jó is

Király András optimista a tervezettel kapcsolatban. „Ha valóban az oktatási paktum mentén jön létre a törvénytervezet, akkor az kisebbségi szempontból jót jelent. Esély van arra, hogy a jövőben teljes körű legyen a magyar oktatás, valamennyi tantárgyat magyarul oktatnak a pedagógusok” – vélte a leendő államtitkár. A tanügyi reform végrehajtása Király szerint függ attól is, hogyan megy végbe idén néhány, az oktatási rendszert alapjaiban érintő rendelkezés. „Hamarosan életbe lép a tanügyi rendszer karcsúsítá-

sa, és a fejkvótarendszer bevezetése. Hogy a gyereklétszám maximálása hogyan hat a rendszerre, azt jelenleg is vizsgálja a tanfelügyelőségek bevonásával a minisztérium” – ismertette a helyzetet a szakállamtitkári poszt várományosa. Király szerint a kisebbségi oktatást alapvetően érinti ez az átalakítás, szórványvidéken például a működő intézmények 80 százaléka válik fenntarthatatlanná. Úgy véli, a kormány a megyei és a helyi önkormányzatokra hárította a döntést. „Helyi szinten lehet eldönteni, hogy milyen intézmények finanszírozására van fedezet, és melyek azok, amelyek tovább már nem tarthatók fenn. Sok múlik azon, hogy mennyire demokratikus a döntéshozás. Van, ahol minden érintettet bevonnak a mérlegelésbe, és akad olyan megye is, ahol csak a szakma tárgyal. Ez az utóbbi a kevésbé szerencsés” – mondta az ÚMSZ-nek a szakpolitikus. ◀

Tanügyi reformok időrendben

1990 – Mihai Şora eltörli a X. osztályos felvételt;
1995 – Liviu Maior eltörli a líceumi felvételt és bevezeti a képesség-vizsgát;
2001–2003 – Ecaterina Andronescu eltörli az úgynevezett képességvizsgát, és bevezeti az országos tesztek rendszerét, az érettségi

vizsgát is tesztalapú felmérésre változtatja;
2007 – Cristian Adomniţei úgy dönt, az országos vizsgák tételSORÁT az interneten teszik hozzáférhetővé;
2009 – Ecaterina Andronescu visszavonja a tételSOR internetes közzétételét, és bevezeti a három írásbeliből álló érettségit;

Újabb oltóanyagot

Munkatársunktól

Lejárt szavatosságú, TBC elleni oltást kapnak a csecsemők a hazai szülészeten: a jelenleg használatos vakcina 2009 októberéig volt érvényes – állítja több hazai kórház. „Ez is jobb, mint semmi” – nyilatkozták a tegnap nyilvánosságra hozott újról az oltóanyagot előállító Cantacuzino Intézet munkatársai. Miután több megye Egészségügyi Igazgatósága is jelezte a problémát az Egészségügyi Minisztériumnak, a szaktárca közleményt adott ki. E szerint „az egészségügyi egységeknek kiosztott és

azokban felhasznált Bacillus Calmette-Guérin (BCG) eleni oltóanyag a szavatossági időn belüli, az újszülöttek TBC-elleni oltási kampányában nincsenek fennakadások. Az Egészségügyi Minisztérium elemzése megállapította, hogy az oltóanyagot gyártó Cantacuzino Fejlesztő- és Kutatóintézet megtett minden szükséges és törvényes lépést a létező BCG oltóanyag-készletek érvényességének meghosszabbítására, amint ezt 2010 januárjában az Országos Gyógyszerügynökség igazolta.”

A brassói szülészeten az összes, lejárt szavatosságú

oltóanyagot felhasználták az elmúlt hónapokban. A kórház vezetése úgy véli, a gyermekek nincsenek veszélyben. „Az oltóanyagot nincs semmilyen mellékhatása, legfeljebb nem nyújt védelemet” – nyilatkozta az ügyben dr. Alexandru Bălescu, a brassói Egészségügyi Igazgatóság vezetője. A BCG-oltás körüli botrány rövid időn belül immár a második olyan ügy, amely a Cantacuzino Intézetet érinti. A hét elején azzal vádolták meg az intézetet, hogy nem tartja be a gyermekeknek szánt AH1N1-oltás tesztelésére vonatkozó nemzetközi szabályokat. ◀

Kötelező lesz a tanúsítvány

F. H.

Már a jövő hónaptól kötelező jelleggel bevezetné az energetikai bizonylatok használatát az ingatlanpiacon a Regionális Fejlesztési és Turisztikai Minisztérium, annak ellenére, hogy korábban a Román Ingatlanforgalmazók Szövetsége (ARAI) és a Közjegyzők Egyesülete is negatívan véleményezte a tervezetet.

A tanúsítvány – amelynek alkalmazását egy Európai Uniósi direktíva írja elő – az ingatlanok energia-háztartására vonatkozó

adatokat tartalmazza. E nélkül a továbbiakban sem eladni, sem kiadni nem lehet a lakásokat. „A következő időszakban fel fog gyorsulni az energetikai auditok technikai, illetve professzionális felmérése, de egészen biztosan lesz elég szakember ehhez” – nyilatkozta a kötelezvény bevezetésével kapcsolatban a minisztérium képviselője.

A tíz évig érvényes tanúsítványok, amelyek a hőszigetelés minősége mellett, a hőveszteség arányát is jelzik majd, arra is kitérnek, hogyan kivitelezhető a lakások hatékonyabb hőszigetelése.

A minisztérium idej, kiemelt céljai között szerepel az is, hogy az éves, 200 kWh/négyzetméter energiafogyasztást a hazai lakóépületek esetében 100 kWh/négyzetméter alá csökkentsék. Ezeknek a bizonylatoknak a használatát az EU többi országában csak az ezer négyzetméternél nagyobb alapterületű ingatlanok esetében vezetik be.

Az ingatlanügynökségek képviselői szerint arra mindenképpen számítani lehet, hogy a jogszabály érvénybe lépése után akár tíz százalékkal is nőhetnek az ingatlanárak. ◀

Röviden

Közös diákfront

Stratégiai megállapodást írt alá a Kolozsvári Magyar Diákszövetség (KMDSZ) és a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Diákszervezete (OSUBB). A közös cél az oktatás minőségének javítása, a diákok érdekeinek védelme, valamint az etnikumközi párbeszéd javítása. A felek szerint a legnagyobb problémát jelenleg a diákotthonok elégtelen száma és a növekvő tandíj jelenti. A KMDSZ és az OSUBB képviselői a partnerségtől többek között azt remélik, hogy jelentősen javul a magyar és román diákok közötti viszony.

Egyre több a gyermekbántalmazás

Az Országos Gyermekvédelmi Hatóság tegnap nyilvánosságra hozott adatai szerint a gyermekek ellen elkövetett bántalmazások száma ötvenszer nagyobb, mint ahány esetre fény derül. A bűncselekmények jelentős része a hatóság szerint azért marad rejtve, mert nem elég hatékony a szociális védelmi rendszer, az utógondozás és a rehabilitáció alig működik. A felmérések szerint a romániai gyerekek 70 százalékát verik a szüleik, akik a gyermekverést természetes pedagógiai eszköznek tekintik.

HIRDETÉS

Önnek csak a céljaira és a megtakarításaira kell ügyelnie, a kedvező kamatokról mi gondoskodunk!

4%
éves kamat az 5.000 EURO feletti 6 hónapra újonnan lekötött betétekre

Már alacsony összegű betétnél is kedvező kamatok! Az OTP Bank munkatársai segítségével válassza ki az Önnek legmegfelelőbb megtakarítási formát és a legkedvezőbb kamatot.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
szépség az egyszerűségben

banki megtakarítások

Röviden

Bál a csángókért

Tizennegyedik alkalommal kerül megrendezésre a Csángó Bál holnap, Budapesten. A Pro Minoritate Alapítvány és a Moldvahn Csángó Kulturális Egyesület a rendezvénytel a moldvai magyarság létét fenyegető kedvezőtlen társadalmi és gazdasági folyamatokra kívánja felhívni a közvélemény figyelmét, és igyekezik támogatásokat nyerni a csángó magyarság megmaradását, illetve felemelkedését célzó erőfeszítésekhez.

Kiadatlan Janus mű

A legnagyobb magyar humanista költő, Janus Pannónius egy eddig publikálatlan költeményét jelenteti meg február 8-i számának mellékleteként a *Jelenkor* című pécsi folyóirat. A *Renatus-nak, Szicília királyának dicséretéről való három könyv* címet viselő, latin nyelvű dicsőítő költeménynek eddig csak kevesebb, mint fele volt ismert, nagyobb részének fordítását Szentmártoni Szabó Géza irodalomtörténész készítette el. A történész a korábban megjelent részlet fordítását is pontosította így a teljes, 1043 soros szöveg most először olvasható egészében.

Tájképek festője

„Számomra a természetlenség nagyon meghatározó, ugyanakkor izgalmas feladat az élményt tájképpé festeni. Szerintem a tájképfestészet urbánus műfaj, egyfajta vágyakozás, azoknak fontos, akik nem élnek a természetben” – mondta Kovács Lehel Barcsay-díjas festőművész, akinek a tájképeiből február 22-ig látható kiállítás a Duna Televízió Látványtárában. Kovács Lehel 1974-ben született Sepsiszentgyörgyön, 2000-ben végezte el a Magyar Képzőművészeti Egyetem festő szakát.

Varga Katalin online

Premier előtti online vetítés keretében teszi hozzáférhetővé a *Varga Katalin balladája* című filmet magyarországi forgalmazója. A www.filmklik.hu oldalról a nap bármely szakaszában, mobiltelefonos vagy bankkártyás fizetéssel, regisztráció és néhány gombnyomás után kikölcsönözhető a film, amely a hétvége alatt tetszőleges alkalommal megtekinthető, csak szélessávú internet-hozzáférés és Windows operációs rendszer kell hozzá.

Bemutatják a telet

Kortárs orosz szerző, Jevgenyij Griskovec *Tél* című darabját mutatja be a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház február 7-én, vasárnap este 7 órától a Bocsárdi Angi Gabriella Stúdióteremben. Az új stúdiótermében ez a darab lesz a színház első bemutatója.

Világhálót a „középkorba”

Fleischer Hilda

► Egy 2007-ben végzett felmérés szerint Románia lakosságának több mint hatvan százaléka nem használ internetet, és csupán tíz százaléka látogatja a közkönyvtárakat. Ezeket a statisztikákat szeretne változtatni, azaz javítani a kulturális minisztérium Biblionet programja, amely az ingyenes internetes hozzáférés biztosításával kulturális, illetve nevelési központokká szeretné fejleszteni a közkönyvtárakat.

Középkorban ragadt könyvtárak

„A rendszerváltás óta eltelt húsz év alatt, a könyvtárak nemcsak anyagi gondokkal, de humán erőforrás hiánnyal is küszködtek. A társadalom egyszerűen ignorálja azt a tényt, hogy a templomok, és az iskolák után, a könyvtáraknak van a legnagyobb társadalomnevelő, közösségformáló szerepük” – fogalmazott tegnap Sergiu Gábureac, a bukaresti Metropolitan Könyvtár igazgatója, azon a nyílt vitán, amelyet tegnap a kulturális minisztérium multimédia termében, a Biblionet program részletesebb megbeszélésére szerveztek. Gábureac szerint a romániai könyvtárak „a középkorban” ragadtak, úgy könyvtárolásilag,

Kelemen Hunor szerint a Biblionet programnak köszönhetően fontos szerep hárul a könyvtárosokra

mint épületek szempontjából, és szerinte ezzel is magyarázható egyre ritkábban mozgatják meg az a tény, hogy napjainkban az emberek fantáziáját.

Szakképzett könyvtárosokra van szükség

Az ötéves Biblionet program, amely elsősorban a falvak, és kisebb városok könyvtárainak korszerűsítését tűzte ki célul, 27 millió dollárból gazdálkodik. Ezt az összeget Bill Gates – a Microsoft szoftveróriás tulajdonosának – cége bizto-

sítja a projektnek. A pénzt az IREX (International Research and Exchanges Board) Alapítványra bízták, majd egy olyan rendszert kerestek, amely nagy tömegeket érint, így esett a választás a közkönyvtárakra.

„A program pénzügyi része nem csak a minisztériumtól függ, hisz nem mi vagyunk azok, akik a pénzeket foglalkoznak. A könyvtárak jelentős részét a kormány a megyei, helyi önkormányzatok hatáskörébe utalta, a decentralizáció jegyében” – magyarázta lapunknak a nyílt vitát követően Kelemen Hunor, kulturális

miniszter. Elmondta, a témában a humán erőforrás biztosítása legalább annyira fontos, mint a pénz. „Segítségét igazából azáltal tudunk nyújtani, hogy képzéseket indítunk könyvtárosok számára, és ezeknek a megszerzését támogatjuk. Azt szeretnénk elérni, hogy a könyvtáros ne csak egy egyszerű könyvtáros legyen, mint a kilencvenes évek előtt, és ne is a helyi polgármester anyósa, veje kölcsönözze az adott intézményekben a könyveket. Olyan szakemberekre van szükség, akik a helyi közösségekben katalizátorok tudnak lenni,

akik azon túl, hogy kikölcsönzik a könyveket, képesek a társadalomszervezési szolgáltatásokban is részt venni” – hangsúlyozta Kelemen, aki szerint a program legfontosabb része, a digitalizálás, illetve az emberek számára olyan elérhetetlen dokumentumok biztosítása, amelyeket könyvesboltokban nem vásárolhatnak meg.

A könyvtárolás maradjon a régi?

Lapunk azon kérdésére, milyen országos tervei vannak a minisztériumnak a könyvtárak könyvtárolásának frissítésére vonatkozóan, Kelemen Hunor elmondta, a minisztérium már a pénzügyi miatt 2009-ben sem tudta folytatni könyvtárolási programját, és már világos, hogy idén sem fogja tudni. „Törvényt kell módosítanunk, hogy forrásokat tudjunk előteremteni, mert egyelőre nincs anyagi keretünk arra, hogy a könyvtáraknak könyveket vásárolhassunk a könyvtárolástól. Ez a folyamat, a kilencvenes évek végén egyébként úgy működött, hogy a kiadókat azzal támogattuk, hogy szelektálva persze, de megvetjük tőlük a kiadott könyveket, és a könyvtáraknak adományoztuk. Ezt kellene újraindítani” – vélekedett a miniszter. ◀

Már románul is olvasható az erdélyi magyar avantgárd

Az avantgárd jelenléte az erdélyi magyar irodalomban – ebben a témában írt, románra fordított kötetét mutatta be Balázs Imre József költő, a *Korunk főszerkesztője* Kolozsváron.

Sipos M. Zoltán

► Milyen az erdélyi magyar avantgárd irodalom és lehet-e valamilyen hasonlóságot felfedezni a román és magyar nyelven megírt avantgárd művekben? Ilyen és ehhez hasonló kérdések mentén került bemutatásra Kolozsváron Balázs Imre József *Avangarda în literatura maghiară din România (A romániai magyar avantgárd irodalom)* című, magyarról román nyelvre fordított tanulmánykötete. A könyvbemutatót a kolozsvári *Insomnia* kávézó által befogadott *Nepotu' lui Thoreau* román nyelvű irodalmi körön tartották meg. A szokatlan címet viselő és nem mindennapi témával foglalkozó könyv ismertetése érdeklődő közönségre talált. Mint kiderült, nemcsak a román nyelvű irodalomkedvelők nem ismerik az erdélyi magyar nyelvű avantgárd irodalmat, de a magyar közönség sem jártas a témában.

„A könyv megírása során szembesülnöm kellett azzal a ténnyel, hogy a magyarul olvasó és szépirodalmat kedvelő emberek nagy többsége már találkozott Kassák Lajos nevével és nagyjából ismeri a magyarországi avantgárd irodalom reprezentatívabb alkotásait, ám az irányzat erdélyi vonatkozásairól szinte senki nem

tud semmit. A téma különösen a román nyelvterületen megjelent avantgárd alkotások szempontjából érdekes, hiszen köztudott, hogy a román irodalomban huzamosabb ideig és más vetületeiben maradt fenn ez az áramlat” – mondta Balázs Imre József a kötetéről beszélve. A bemutatón román nyelvre fordított, magyar avantgárd költők szövegeivel is megismerkedhettek a jelenlevők. A román és magyar nyelvű közönség nagy érdeklődést mutatott a téma iránt, a könyvbemutató közben konstruktív beszélgetések és viták alakultak ki. ◀

Balázs Imre József kötetét fordították le románra

Szótárlat

Meghalt Salinger! Éljen Salinger!

J. D. Salinger, az életének 91. évében, minap elhunyt kultikus amerikai író az elmúlt több mint négy évtizedet teljes elszigeteltségben, önkéntes száműzetésben töltötte. A szín- te már első megjelenését követően klaszszikussá vált, számára a világhírt meghozó regénye, a „Zabhegyező” 1951-ben született. Az író egy évre rá elhagyta: 1965-től nem publikált, 1980-tól pedig interjút sem adott. Most mégis fölcillant a remény: állítólag 15 kézírata is elkészült, és szomszédja azt is tudni véli, hogy az író hová rejtette el ezeket. Az 1919. január 1-jén New Yorkban, pontosabban Manhattanben lengyel zsidó apa és ír katolikus anya gyermekeként napvilágot látott Jerome David Salinger – aki műveit vezetékneve mellett előszeretettel jegyezte keresztneveinek kezdőbetűivel – annak idején az amerikai New Hampshire szövetségi államba húzódott vissza a nyilvánosság reflektorfényétől. Rajongói egészen haláláig csak reménykedhettek abban, hogy 1965-ben mégsem hagyott föl végleg az írással. „A nyilvánossághozatal nem más, mint borzalmas behatolás – az eredeti: invasion, azaz invázió – a magánszférába” – adott interjút 1974-ben a *The New*

York Times hasábjain. – „Szívesen írok. Szeretem csinálni. De csak a magam szórakoztatására teszem.”

Az interjú megjelenése óta negyed század telt el. Jerry Burt, Salinger szomszédja most nyilatkozatban leplezte le a nagy titkot. Állítása szerint a kultikus szerző házában egy széf rejti az eddig titokban tartott műveket. „Láttam a szobájában. Nyitva volt” – idézi az angol *Daily Mirror* a mindentudó szomszédot. „Benne őrizte a kézíratait. Azt mondta, hogy 15, 16 is rejtőzik a mélyén, de nem tudja, hogy valaha megjeleníteni-e őket.”

Most, midőn a ronggyá olvasott szerző már halott, az irodalom világa csak remélhet: az erdei ház mackójának ajtaja valóban fölmérhetetlen irodalmi értéket rejt. Találgatások keltek lábra, hogy a könyvek Salinger halála után, a szerző akarata szerint megjeleníthetők. Mások tudni vélik, hogy az író a kézíratok megsemmisítését hagyta meg végakarataul. Mindenesetre kanadai ügynöke, Michael Levine a Westwood Creative Artists kiadótól bizonyos abban, hogy Salinger minden egyes eddig kiadatlan alkotása – már amennyiben léteznek – egy „aranybánya”.

Gyulay Zoltán

Február 5., péntek

Az év 6. hete, eltelt 36 nap, hátravan 329 nap

Ma **Ágota** és **Ingrid** nevű olvasóinkat köszöntjük. Az **Ágota**, a görög eredetű **Agáta** régi magyar formája, jelentése: a jó. Az **Ingrid** északi germán eredetű női név, jelentése: Ingvio isten és lovas, szép. Holnap **Dóra**, **Dorotya** és **Tódor** napja van. Vasárnap a **Rómeók** ünnepe. Hétfőn az **Arankákat** köszöntjük.

Évforduló

- 1971-ben az Apollo-14 űrhajó leszállt a Holdra.
- Február 6., szombat**
- 1945-ben született Bob Marley jamaicai énekes, gitáros, dalszerző.
- Február 7., vasárnap**
- 1812-ben született Charles Dickens angol író.

Vicc

A kis Grün gyerek hazajön az iskolából, és azt mondja az apjának: – Apu, a tanító néni olyan

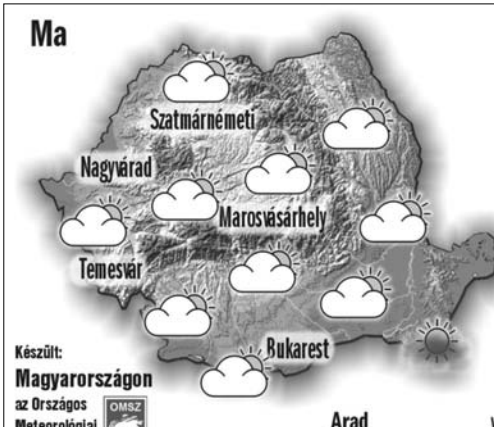
furcsát mondott, hogy a pénz nem boldogít. – Nos, igaz van, kisfiam. Nem is a pénz boldogít, hanem a kamat.

Recept

Diós almasaláta

Hozzávalók: 12 gerezd dió, 2 gyöngyhagyma, 4 ek. olaj, 1 ek. fehérborecet, 3 szál zellerlevél, 1 citrom, 4 alma, bors, só

Elkészítése: A diót durvára, a hagymát, 2 cm-es szárral együtt vékony karikákra vágjuk. Az olajat, az ecetet és a hagymát összekeverjük, majd sóval, borssal ízesítjük. A zellerlevelet letépkedjük a szárról, és a szárát vékonyan felkarikázzuk. Az almák magházát kivágjuk, majd az almákat karikákra vágjuk, és a citrom levéllel meglocsoljuk. Az almát tányérokra rendezzük, a zellerszárral és a dióval megszórjuk, végül a mártást ráöntjük. Turbolyával és zellerlevelekkel díszítve, frissen tálaljuk.

A következő napok időjárása

Szombat
2°C
Általában erősen felhős vagy borult idő lesz. Sokfelé várható havazás, néhol havas eső is lehet.

Vasárnap
1°C
Jobbára borongós idő lesz, csak néha szakadozik fel a felhőzet. Újabb havazás várható.

Készült: Magyarország az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Település	Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	változó felhőzet	4°C	-5°C
Brassó	napsütés felhőkkel	2°C	-7°C
Bukarest	napsütés felhőkkel	0°C	-8°C
Csiksereda	napsütés felhőkkel	-2°C	-12°C
Kolozsvár	változó felhőzet	3°C	-5°C
Marosvásárhely	napsütés felhőkkel	3°C	-8°C
Nagyvárad	változó felhőzet	5°C	-7°C
Szatmárnémeti	napsütés felhőkkel	-2°C	-8°C
Temesvár	napsütés felhőkkel	5°C	-6°C

A ködfoltok a délelőtt során megszűnnek. Változóan felhős idő lesz többkevesebb napsütéssel, valószínűleg csapadék nélkül. A keleties szél olykor megéltünk. A csúcshőmérséklet kevéssel nulla fok felett alakul.

A hatos lottó nyerőszámai:
14, 24, 33, 44, 5, 16.

Gondolatjel

Visky István rovata

Ne azt szeresd, amilyen vagy, hanem azt, amivé lehetnél. Aki önmagát úgy szereti, ahogyan van, az hazudik önmagának, ostoba és megbízhatatlan ember. Az ilyen ugyanis nem akar megváltozni, nem érzi szükségét annak, hogy lelkében és életében nemesedjen, nincsenek igazi céljai. Mert mi más is lehetne az igazi cél, mint az, hogy megváltozzunk

és jobb ember legyen belőlünk? Ehhez viszont elengedhetetlenül fontos az, hogy valamilyen távolságot tartsunk önmagunktól. Ne szeressük annyira magunkat. Ne is gyűlöljük meg persze, de önmagunk szeretetében mindig legyen hely és lehetőség egy jobb én számára is. Az ilyen ember képes a másik embert is szeretni. Mert a másik szereteete változást igényel tőlünk.

Horoszkóp

- KOS (III. 21.-IV. 20.)**
Bármilyen előnyösnek mutatkozik is egy üzleti ajánlat, ne bizza döntését a véletlenre. Rögziets írásban a feltételeket!
- BIKA (IV. 21.-V. 20.)**
Nem fogadja el a valóságot, ezért aztán tényként állítja be azt, amit szeretne. Ez rendkívül veszélyes magatartás, ami csalódásokhoz vezet.
- IKREK (V. 21.-VI. 21.)**
Mivel a szesz italok és a gyógyszerkek ebben az időszakban érzékgössé és zavarodottá teszik, fogadj meg, hogy nem iszisz alkoholt.
- RÁK (VI. 22.-VII. 22.)**
Ezen a napon tartózkodjék a nagy horderejű döntésektől, mert a józan ítélőképessége átmenetileg cserbenhagyta.
- OROSZLÁN (VII. 23.-VIII. 23.)**
Ahhoz, hogy elkerülje a csapdákat, amelyek oly nagy számban leselkednek a naív lelkekre, javítania kell emberismeretét.
- SZŰZ (VIII. 24.-IX. 23.)**
Az olyan szerelmi vagy üzleti kapcsolat, amelyben ön állandóan többet ad, mint amennyit

- kap, nagyon rossz.
- MÉRLEG (IX. 24.-X. 22.)**
Tapasztalatai azt bizonyítják, hogy egy korábbi ostoba, meggondolatlan lépéséért újból és újból fizetnie kell.
- SKORPIÓ (X. 23.-XI. 22.)**
Nézzé, csodálatos lenne olyan világban élni, ahol a pénz semmit sem jelent, de sajnos a valóság egészen más.
- NYILAS (XI. 23.-XII. 21.)**
Ha valaki nagyon elbánt önrel, tanulhat a leckéből, valójában hálásnak kellene lennie.
- BAK (XII. 22.-I. 20.)**
Ha pénzügyekben dönt, nem árt, ha kétszeresen ellenőrzi, helyesek-e a kiinduló feltételezései, és nem az a vágy hajítja, hogy valamit kapjon a semmiért.
- VÍZONTÓ (I. 21.-II. 19.)**
Gondolhatta volna, hogy soha semmi nem megy simán, amikor az embernek a hatósággal van dolga! Ha a keze tiszta, az ügye igaz, nincs oka idegeskedni.
- HALAK (II. 20.-III. 20.)**
Szereti játszani a főnököt, de miért nem veszi a fáradságot, hogy alaposabban is tájékozódjon az üzleti ügyek menetéről?

Trendicsek

Horváth István

***	TETŐFEDŐ SZALMA	FÉLIG TORZI	EGYIK ÓRAHANG	***	FODRÁSZ FELADATA	AZT KÖVETŐEN	LISTÁT OLVASÓ	ÉSZAKI FÉRFINEV	PESTI EGYTEM
				VASTAG, TOMÓTT					
CÉGFORMA				A KÉK PIRULA					
KEZES-KEDŐ									
FALU VÉGE!	KAPU								
	AZ EDDA ÉNEKESE (ATTILA)								
PER PROCURA (RÓV.)			A JELZETT ÉVBEN					EGYEI	
			NOBILIS					FORRÓVÁ VÁLÍK	
***	JÓSÁGOS, ÁRTATLAN								
	TÁPLÁLÉK (RÉG.)								SZAPPAN-MARKA
LÉGIÉS, KONNYÚ						MAGYAR TELEPÜLÉS			
						BECÉZETT ATTILA			
OROSZ NŐI NÉV							USZODA KÖZEPEI		
							HORVÁT AUTOJEL		
AGRÁR-ESZKÖZ			TÚLRA KÉRET						
			FONTOS VITAMIN						
EGY-KÉT HETES CSIBE									

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Lokodi Imre, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális), Bogdán Tibor (Hátér), Darvas Beáta (Kultúra), Nagy Vajda Zsuzsanna (Gazdaság), Turós-Jakab László, Vásárhelyi-Nyemec Réka (Sport), Farkas István (Média), Orosz Anna (Életmód), Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Bíró Vitus

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0770-101571 (Nagyvárad), Horváth István – 0788-822442 (Csiksereda), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Csibi Márta – 0749-462069 (Gyergyószentmiklós), Kánya Gyöngyvér – +36 20 532 8751 (Budapest), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Miháiteanu Albert

Adminisztrációs igazgató:
Szentiványi Márta

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Gyurka Lajos – 0788-488740 (Hargita), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos:
Czedly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségnek, pénzügyi feladattal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnél és előfizetés-szervezőinknél. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányszám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

MÉDIAPARTNEREK

naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között a világhálón: www.agnusradio.ro

A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ 98.9 FM

Paprika rádió 95,1 fm

Kolozsvári rádió 95,6 MHz 908, 1583 kHz
Prima Rádió 87,9 MHz

r • a • d • i • o
88 f M

Szombat
2010. február 6.

DUNA TV	m1	m2	RTL KLUB	TV2	TV 2	HÍR TV	TVR 1
8.35 Családun xerete talapu 9.00 Híradó 10.50 Cibora 11.45 A vombat megmentése 12.45 Híradó, Időjárás-jelentés 13.00 Déli harangszó 13.05 Isten kezében 13.35 Élő népzene 14.00 A világörökség kincsei 14.20 A gyógyító növények világa 15.40 Benedek doktor csodakútja 16.10 "Kell egy csapat!" 18.00 Talpalatnyi Zöld 18.30 Kirakat 19.00 HÍRÓRA Sport, Időjárás-jelentés 20.00 Gogo & George (magyar dokumentumf.) 21.05 A rekonstruált emberek (magyar filmetúd) 21.20 A párbaj (magyar filmetúd) 22.00 Mázli (magyar-német-francia vígj.) 23.30 Dunasport - Sportösszefoglaló 23.45 Lélek Boulevard	6.43 Hajnali gondolatok 9.05 Sporthírek 9.10 Bob, a mester 9.35 Thomas, a gőzmozdony 10.30 Inami (francia anim. sor.) 10.55 Ötösfogat (kalandfilmsor.) 11.30 Ókori kalandok (dok. sor.) 12.00 Teknőc a láthatáron 13.00 Déli harangszó 13.01 Hírek 13.05 Fogadóóra 13.35 Egészség ABC 14.35 Hogy volt!? (szór. műsor) 16.45 Stílus - Divatmárkák 17.45 A 111-es (magyar filmdráma) 19.10 Életképek (magyar tévéfilm sor.) 20.30 Híradó 20.50 Sporthírek 21.00 SzerencseSzombat Luxor, Ötösloottó és Joker sorsolása 21.40 Egy marék rozs (angol krimi) 23.20 Hírek	6.50 Ma Reggel 8.55 Hogy volt?! 11.05 Úton - Alaszka 12.05 Élő hagyomány 12.30 Zentai Anna nótafelvételeiből 13.00 Déli harangszó 13.02 Natúra - Természeti-védelmi magazin 14.15 Nekem ne lenne házam? 15.30 Hangok (angol zenei sorozat) 16.00 Vízkincs (magyar dok. sor.) 16.30 Innováció és környezetvédelem 17.45 Bors (magyar filmsor.) 18.40 Egy óra múlva itt vagyok 19.35 A jazz születésétől napjainkig 20.30 Mikrobi (rajzfilm sor.) 20.35 Murr-Murr kalandjai 21.00 Híradó este 21.23 Időjárás-jelentés 21.25 Presszó (magyar tévéfilm sor.) 22.20 Magyar bulizene 23.15 Műsorszünet	7.30 Top Shop 8.00 Kölyökklub Benne: Tsubasa kapitány, A mentőcsapat 10.15 Disney rajzfilmek 11.25 Hívjon! Játsszon! Nyerjen! 12.25 Házon kívül 13.00 RTL Klub Híradó 13.10 Autómánia - Autósmagazin 13.45 Doki (am. filmsor.) 15.40 Tengeri órjárat (olasz krimisor.) 16.45 Szökésben (am. krimisor.) 17.45 Hajsza! híján hősök (am. vígj.) 19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás 20.00 Fókusz Plusz Magazin 20.30 Lassie (am.-francia-ír családi kalandf.) 22.30 A rend őrzője (akcióthriller) 0.10 Félelem.com (angol-német-lux. horror) 1.55 Ments meg! 2.50 Fókusz Plusz 3.20 Műsorszünet	7.25 Tv2 matiné 11.30 Dinoszauruszok - A Föld urai (ism. sor.) 12.00 Nagyon különleges ügyosztály 12.30 Babavilág 13.00 Borkultusz (magyar kult. mag.) 13.30 A láthatatlan ember (filmsor.) 14.25 A kiválasztott - Az amerikai látnok 15.25 Rejtélyek kalendárai (kan.-am. kalandfilmsor.) 16.25 A Partiórség (auszt. tévéfilm sor.) 17.25 A Sógorok réme (am. vígj.) 19.30 Tények Hírműsor 20.05 Magellán - ismeretterjesztő magazin 20.35 Kongó (am. kalandf.) 22.35 Ronin (am. akcióf.) 0.50 A kém, aki szeretett engem (angol akcióf.) 2.55 Kalandjárat 3.25 Teleshop 4.50 Műsorszünet	8.00 Híradó 8.30 Soroló 9.05 Befutó - Az utánpótlás magazinja 9.30 BBC Reporters (ism.) 10.05 Felfedező 10.30 Arcok a liftben 11.05 Különkiadás 13.00 Déli híradó 13.30 Hungarorama, Közelvetlen ajánlat 14.05 BBC Click 14.30 Negyedik (ism.) 15.05 Garázs 15.30 BBC Our World (ism.) 16.05 Zöld övezet (ism.) 16.30 Kő kövön (ism.) 17.30 Európai híradó (ism.) 18.00 Híradó 18.30 Célpont (ism.) 19.05 Sziluett 20.00 Híradó 20.30 Riasztás (ism.) 21.05 Civil kaszinó - Hűsbavágó kérdések, civil válaszok (ism.) 22.00 Híradó 21 22.30 BBC Our World (ism.) 0.05 Vetítő (ism.) 1.00 Műsorszünet	7.00 Pro patria 7.25 Az emlékek éneke 7.55 Jelek 8.25 Világgraszoló előadás 9.00 Disney Klub 9.55 Zöld csapat 10.25 Olimpiai Magazin 11.00 Jó, mint az élet (ism.) 11.30 Hannah Montana (filmsor.) 12.00 A család sztárja 13.00 Rajtunk Európa szemé 14.00 Hírek, időjárásjelentés 14.20 Találkozunk a TVR-nél (talk show) 15.20 Andográfia 15.30 Találkozunk a TVR-nél (talk show) 16.30 Visszajátszások 17.30 Tévéenciklopédia 18.30 Folkloorkincsek 19.30 Előtte és utána 19.40 Sport 20.00 Hírek 21.10 Ma este a családban mulatunk - szórakoztató műsor 23.10 100%-os jótállás (talk show)	

Vasárnap
2010. február 7.

DUNA TV	m1	m2	RTL KLUB	TV2	TV 2	HÍR TV	TVR 1
7.10 A Vértes (magyar film) 8.45 Cibora 9.15 Hol volt, hol nem volt... 10.20 Barkácsfalvi Lotte (anim. f.) 12.45 Híradó, időjárás 13.01 Vers 13.05 Élő egyház - Vallási híradó 13.35 Élő népzene 14.05 Csellengők - Eltűntek nyomában 14.30 Hyppolit a lakáj (magyar vígj.) 16.25 Dunaszőkítés - Antitokszó 17.25 Vannak vidékek 18.25 Kutyaélet 18.50 Mese 19.00 Híróra 20.35 Kikötő program-ajánló 20.50 Vámmentes házasság (ma.-finn filmdráma) 22.25 Penge 23.10 Dunasport - Sportösszefoglaló 23.25 Iszka utazása (magyar filmdráma) 1.55 Vers	9.10 Fötér 10.05 "Így szól az Úr!" 10.15 Katolikus krónika 11.30 Református magazin 11.55 Református ifjúsági műsor 12.05 Útmutató (ism.) 12.30 Mai hitvallások 13.01 Hírek 13.05 Magyarok az Olimpián 13.35 Hogy volt?! 16.10 Karácsonyi Cupido (minisor.) 17.45 Térérő 18.45 Magyarország története 19.15 Életképek (magyar tévéfilm sor.) 20.30 Híradó este, Sporthírek 21.00 A szólás szabadsága 22.00 Sztálingrád (német háborús filmdráma) 0.20 Kultúrház 1.15 Esti beszélgetés Müller Péterrel 1.45 Hírek 1.50 Az utókor ítélete (magyar komolyzenei műsor) 2.20 Telesport	8.55 Magyar népmesék 9.25 A világ meséi 11.05 Fekete Róka: A béke ára (amerikai western) 13.00 Déli harangszó 13.01 "Engedjétek hozzám..." 13.05 "Így szól az Úr!" 13.15 Katolikus krónika 14.30 Református magazin 14.55 Református ifjúsági műsor 15.05 Útmutató 15.30 Mai hitvallások 16.00 Világokon át 16.50 ARCpoetika 17.50 Cézár vagyok (francia rom. vígjáték, 2003) 20.20 Zsebtvé - Esti mese 21.00 Híradó este 21.25 A Pál utcai fiúk (magyar-amerikai ifjúsági film) 23.15 A bunker (francia-am. háborús dráma) 0.30 A jazz születésétől napjainkig	7.30 Top Shop 8.00 Kölyökklub 11.00 Pökember 11.25 Hívjon! Játsszon! Nyerjen! 12.30 meneTrend - Utazási magazin 13.00 RTL Klub Híradó 13.45 Doki (am. filmsor., 2001) 14.40 Tuti gim (am. tévéfilm sorozat) 15.35 Nem szentírás (filmsor.) 16.30 Titkos küldetés (am. akciófilm-sor.) Közben: Hatoslottó-sorsolás 17.30 Egyedül nem megy (am. rom. vígj.) 19.30 RTL Klub Híradó 20.00 Cobra 11 (német akciófilm-sor.) 21.00 Amerikai taxi (am.-francia akció-vígj.) 23.05 Heti hetes (talk show) 0.20 Portré otthon - Dan Brown 0.55 Fekete maszk 2. (hongk.-am. akcióf.) 2.40 Műsorszünet	7.45 Tv2 matiné Benne: Kenguk, Levelek Félixől 11.50 Mókás állatvilág (angol term. sor.) 12.20 Két Testőr - Életmódmagazin 12.50 Stahl konyhája 13.50 Száguldó vipera (am.-német akció-sor.) 14.50 Tequila és Bonetti (am. filmsor.) 15.50 Baywatch (német-am. kalandfilmsorozat) 16.50 Áldott jó nyomozó (amerikai krimisorozat) 17.50 Párosban a városban (am. vígj.) 19.30 Tények - Hírműsor 20.00 Napló - Mérlegen a valóság 21.05 A randiguru (am. vígj.) 23.25 Frizbi Hajdú Péterrel (magyar talk show) 0.25 Elsőszámú ellenségem (amerikai akciófilm-sor.) 3.05 Napló - Mérlegen a valóság	8.00 Híradó 8.30 Soroló 9.05 Kő kövön (ism.) 9.30 Felfedező (ism.) 10.05 Péntek 8 (ism.) 11.05 Célpont (ism.) Oknyomozó riportműsor 11.30 Napról napra Belpolitikai összefoglaló 12.05 Civil kaszinó (ism.) 13.00 Déli híradó 13.30 Közvetlen ajánlat 14.05 Különkiadás (ism.) A kultúra külön kiadásban 16.05 Arcok a liftben (ism.) 16.30 Befutó (ism.) 17.05 Garázs 17.30 GyógyHír - Egészségügyi magazin 18.00 Híradó 18.30 Hírvilág 19.05 Keresztszemet 20.00 Híradó 20.30 Napról napra (ism.) 21.05 Kontraszt 22.00 Híradó 21 22.30 Értékmentés más-ként 23.05 Vetítő (ism.) 0.05 Kontraszt (ism.)	7.10 A hit világa 9.00 Disney Klub 9.55 Téli Olimpiai Játékok - Vancouver 2010 10.05 Akárcsak a könyvekben 10.50 A falu élete 11.50 Politikai agenda 12.50 Európa Bajnokságra sorsolás 14.20 Hírek, Sport, Időjárásjelentés 14.40 Brit Awards Gala 2009 15.30 Utazó egy életen át 16.00 Dan Puric konferencia (ism.) 17.00 Danutz Kft. 18.00 Hírek, Sport 18.10 Danutz Kft. 19.20 Loto 6/49 és Noroc sorsolás 19.30 Előtte és utána 19.40 Sport 20.00 Hírek 21.10 Szahara (angol-sp.-német-am. kalandf., 2005) 23.20 Lóhalálában (kan.-német akció-vígj., 2002) 1.05 Dan Puric konferencia	

Hétfő
2010. február 8.

DUNA TV	m1	m2	RTL KLUB	TV2	TV 2	HÍR TV	TVR 1
7.00 Hattól Nyolcig 9.00 Kirakat 9.25 Isten kezében 9.55 Az erdélyi szász kultúra nyomában 10.30 Szülőszoba 11.30 Család-barát 12.30 Kíváncskösör 15.00 Híradó 15.10 Kikötő - Friss 15.35 Magyar első 16.20 Európai kóstoló 17.00 A Vatikán titkai 17.25 Heuréka! Megtaláltam! 18.00 Zorro (filmsor.) 18.30 Térkép 19.00 HÍRÓRA 19.35 Mese 20.00 Derrick (krimisor.) 21.00 Sportaréna (magyar sportműsor) 21.45 A Fideszes zsidó, a nemzeti érzés nélküli anya és a mediáció 23.00 Híradó, Sport 23.35 Váltó - Gazdasági Híradó 23.50 Napszúrás (kísértékf.) 0.25 Neked még megvan? 2.00 Himnusz	6.20 Hajnali gondolatok 10.00 A szólás szabadsága 10.55 Nappali 13.01 Híróra 13.30 Kárpát Expressz 14.00 Szomszédok (magyar filmsorozat) 14.35 Roma Magazin 15.05 Domovina 15.35 Ez történt Ma reggel (ism.) 17.25 Körzeti híradó 17.35 Hírek 17.45 Teadélután 18.35 McLeod lányai (auszt. kalandfilmsor.) 19.25 A palota ékköve (dél-kor. filmsor.) 20.30 Hírek 20.50 Sporthírek 20.55 Időjárás-jelentés 21.00 Kék fény 22.00 Az Este - Hétfő 22.35 Szökés Colditzból (angol rom. dráma) 0.15 Prizma 0.25 Hírek - Időjárás-jelentés 0.40 Teadélután (ism.) 1.30 Nappali (ism.) 3.30 Prizma (ism.)	6.50 Ma Reggel 10.00 Slovenski Utrinki 10.50 Minifesztivál 11.10 A Nagy vita 11.40 SZŐSZ?:-) 12.30 Sorsok és történetek a Kárpát-medencében 13.01 Híróra 13.30 Kárpát Expressz 13.55 Záróra 14.45 Magyarországi néptáncok 16.00 Delta - Tudományos magazin 16.25 Magyar rock 17.25 A Kaszner-vonat (dok. sor.) 18.15 Városrajzolatok - Budapest 18.40 Balett ABC Henriettel 20.35 Marci 20.45 Caillou (kan. rajzfilm sor.) 21.00 Híradó este 21.20 Sporthírek 21.23 Időjárás-jelentés 21.25 A Fagyos folyó lovasa (filmsor.) 22.15 Tűzvonalban (magyar filmsor.) 23.05 Záróra	7.00 Reggeli Ébresztőshow 11.05 Top Shop 13.00 RTL Klub Híradó 13.10 Hívjon! Játsszon! Nyerjen! 14.30 Fél kettő - Magazin a legjobb történetekkel 15.20 Csapás a múltból (am. vígjáték) 17.20 Rubi, az elbűvölő szőrnyeteg (mex. tévéfilm sor.) 18.20 Mónika - A kibeszélőshow 19.30 RTL Klub Híradó 20.05 Vacsoracsata - Gasztrorealiti 21.05 Fókusz - Köszölgélati magazin 21.40 Barátok közt (magyar tévéfilm sor.) 22.20 Dr. Csont (amerikai krimisor.) 0.30 Dollhouse - A felejtés ára (amerikai thriller-sorozat) 1.25 Vészhelyzet (amerikai tévéfilm sor.) 2.20 Reflektor - Sztár-magazin	7.25 Tények Reggel 8.00 Mokka 10.00 Stahl konyhája 10.20 Telekvíz 11.25 Teleshop 12.40 Mentsük meg a papát! (német vígj.) 14.30 Kvízió 15.55 Dokik (am. sor.) 16.30 Charly, majom a családban (német filmsor.) 17.30 Bűbájós boszorkák (am. filmsor.) 18.30 Joshi Bharat (talk show) 19.30 Tények 20.05 Hal a tortán - Vendégváró valóság-show 21.10 Jóban Rosszban (magyar filmsor.) 22.20 NCIS (am. krimisor.) 23.20 Gyilkos számok (am. krimisor.) 1.20 Tények Este - Hírműsor 1.50 A szökés - Eddie Macon futása (am. akcióthriller) 3.25 Holló (kan. akciófilm-sor.) 4.15 Műsorszünet	7.30 Soroló (ism.) 8.00 Híradó Friss napi információk 9.05 Kontraszt 10.05 Különkiadás (ism.) A kultúra külön kiadásban 12.05 Kő kövön (ism.) 12.30 Hírvilág (ism.) 13.00 Déli híradó 13.30 Hungarorama, Közelvetlen ajánlat 14.05 Soroló (ism.) 14.30 Garázs (ism.) 15.05 Európai híradó (ism.) 15.30 Napról napra (ism.) 16.05 Péntek 8 (ism.) 17.05 Célpont 17.30 Paletta 18.00 Híradó 18.30 Panaszkönyv 19.05 Vonalban - politikai show (ism.) 20.00 Híradó 21.05 Rájátszás 22.00 Híradó 22.35 Lapzártá - Vitaműsor újságírókkal 23.05 Ősök tere 23.30 Pálya 0.05 World Híradó	7.00 Hírek, Sport, Időjárás 7.30 A vadló (filmsor.) 8.00 Ébresztő 9.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés 9.15 Ébresztő 10.10 Szerelmes Don Juan (filmsor.) 11.15 A család sztárja 12.15 Mondd, mi fáj? 12.45 Titkok a palotában (filmsor.) 14.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés 14.45 Téli Olimpiai Játékok - Vancouver 2010 14.50 Szerelmek a képernyők mögött 15.00 Teleshopping 15.30 Krónika 17.00 Testvérek között (filmsor.) 17.30 Bankautomata 18.25 Titkok a palotában (filmsor.) 19.40 Sport 20.00 Hírek, Időjárásjelentés 21.10 Plusz és mínusz 22.10 A Grace klinika (am. filmsor.)	

TVR 2

6.15 Teleshopping
 7.00 Szépségközpont (ism.)
 8.00 Miért ABC
 9.00 Figyelem gyerekek!
 10.00 Ég és föld között
 10.35 Szabad a szembejövő sáv
 11.30 Az én költségvetésem
 12.00 Mágikus kó (sor.)
 12.35 Balkáni szokások
 13.30 Természet és kaland
 13.55 Rögbi: Románia - Spanyolország
 14.55 Kézilabda
 16.30 Természet és kaland
 16.00 Ökológia
 16.30 Sikerkép
 17.00 Gitárok ideje
 18.00 Szárnyalás a szívek felett (sor.)
 19.00 Olimpiai magazin
 19.30 Ki vagy, doki? (sor.)
 20.30 Stúdió 24 (sor.)
 21.00 Extrém kalandok (sor.)
 22.00 Hírek, Sport
 23.10 Téli emberek (amerikai játékfilm, 1989)

PRO TV

5.15 Happy Hour (ism.)
 7.00 Felkészülni, kész, főzz! (ism.)
 8.00 ProTV hírek, Sport
 10.00 Glória (amerikai filmdráma, 1999, ism.)
 12.00 Pro Motor - autós műsor (ism.)
 13.00 ProTv hírek
 13.05 A pletykafészek (am. sor.)
 14.00 A kereső legendája (sor.)
 15.00 Meg kell tennem 30 éves koromig (kanadai-amerikai vígjáték, 2008)
 17.00 Hudson Hawk - Egy mestertolvaj aranyat ér (amerikai akció-vígjáték, 1991)
 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, Időjárás
 20.30 Mrs. Doubtfire - Apa csak egy van (amerikai vígjáték, 1993)
 23.00 Local Kombat
 0.00 Nagyokosok (amerikai vígjáték, 1986)

ANTENA 1

7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 9.00 Reggeli műsor: Jó reggelt, szomszéd!
 10.00 Városvédő szünidősök (amerikai családi film, 2004)
 12.00 Benny Hill (sorozat)
 12.30 Felicia
 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 13.30 Házastársi csempaték
 14.00 Buli az élet (amerikai vígjáték, 1998)
 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 16.30 Pénzügyi hét
 17.00 Karate Kid III (amerikai kalandfilm, 1989)
 19.00 Híradó, Sport
 20.30 Énekelj, ha tudsz - Szórakoztató műsor
 22.30 Amerikai pite 4. - A zenetáborban (amerikai vígjáték, 2005)
 0.15 Édenkert a sikátorban (amerikai filmdráma, 1978)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
 8.00 Yin yang yo
 8.30 Saman király (japán animációs film)
 9.00 Kandikamera
 9.30 Autóforum
 10.00 Teleshopping
 10.30 Kandikamera
 11.00 Ingatlan Blitz
 11.30 Sport, diéta és egy sztár
 12.00 Ótcsillagos otthon
 13.00 Charleston (olasz vígjáték, 1978)
 15.00 Sztárok
 16.00 Beverly Hills-i zsaru 2. (amerikai akció-vígj., 1987, ism.)
 18.00 Hírek, Időjárásjelentés
 19.00 Sport
 19.30 Verdák (amerikai anim. film, 2006)
 21.30 Az eladólány (amerikai-angol-svájci romantikus vígjáték, 2005)
 0.00 NCIS (krimisorozat)
 1.00 Alagút a pokolba (amerikai thriller, 2000)
 3.00 Hírek

DISCOVERY

7.00 A túlélés törvényei
 8.00 Amerikai favágók - Vérükben van a fa
 9.00 Végzetes másodpercek
 10.00 A legnagyobb motoros kihívás
 12.00 Tuningörület 2008
 13.00 A túlélés törvényei
 14.00 Mocsári favágók - Nehéz idők
 15.00 Végzetes másodpercek
 16.00 Állítólag - Szökés a börtönből
 17.00 Piszkos munkák
 18.00 Csúcsmotorok
 20.00 Verminators - Egy jó csapat
 21.00 Iparkodjunk - Kamionok
 22.00 Time Warp - Amikor megáll az idő
 23.00 Hogyan készült? 0.00 Katasztrófa: ahogy én láttam
 0.30 Végzetes másodpercek
 1.00 Szökésben - A Whiskey-szárban
 3.00 A túlélés törvényei - Patagónia

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 9.00 Horgászbajnokság 11.00 Külön kiadás 12.00 Bajnokok Dinasztiája 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Red Bull X-Fighters 15.00 Gladiátorok 16.00 Favágó Világbajnokság 17.00 Külön kiadás 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Local Kombat Budapest 21.20 Kézilabda: Hypo - Oltchim 22.00 Wrestling SMACK 23.00 Fogadás a félelemmel 0.00 K1 Seul 2.00 Hírek

FILM+

8.00 Veszelges kanyarok (am. vígj.) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Minden napra egy varázslat! (francia-angol-am. kalandf.) 14.40 Vinny, az 1 ügyű (am. vígj.) 16.55 80 nap alatt a Föld körül (kalandf.) 18.40 Komolytalan komornyik (am.-kan.-angol vígj.) 20.15 Piedone Afrikában (vígj.) 22.15 Mindent bele, fiúk! (akció-vígj.) 0.00 Alvilági blues

ACASA

9.00 Kaméleonok (filmsor.) 10.15 Szerelmek (filmsor.) 11.15 Életképek (filmsor.) 13.30 Elrabolt életek (filmdráma) 15.30 Elrabolt sorsok 16.30 Szegény Mária (filmsor.) 17.30 A szerelem nevében (filmsor.) 19.30 Kaméleonok (filmsor.) 20.30 A hercegnő és a tengerész (am. dráma, 2001) 22.15 Viperafészek (filmsor.) 0.30 Elrabolt életek (filmdráma)

HALLMARK

6.00 Órnyal (am. sor.) 8.00 A színpadok mögött (am.-auszt. filmdráma) 10.00 Kegyetlen valóság (am. filmdráma) 12.00 Amy-nek ítéelve (filmsor.) 13.00 Amy-nek ítéelve (filmsor.) 15.00 Lázadj! (am.-kan.-olasz vígjáték) 17.00 Céline Dion (kan. dráma) 19.00 A férjem védelmében (am. sor.) 21.00 Esküdt el-lenségek (am. sor.) 23.00 A bizalom ára (krimi)

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó 15.10 Hétvégi magazin

Marosvásárhelyi rádió

8.00 Jó reggelt, Erdély!, Híradás, Telefonsajátjáték, Nyelvőr, Világjárók 10.05 Térérő 14.00 120 perc. A hétvége eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink 15.00 Híradó, Portréműsor, Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Ótóra tea: Megy a magod, Súrított grádics, Régi rádiók a mikrofon előtt, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon, A hét zeneműve, Színek és formák

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, műsorism., sport 8.30 Körhinta, Zenegyűjtés 9.25 Cifra palota 9.55 Hírek, műsorism. 15.00 Slágerlista 16.00 Hírek, műsorism. 16.10 Lemeztalár 16.30 Észbontó 17.00 Láthatár 17.30 Sorsok az operaszínpadon 17.55 Hírek, műsorism.

TVR 2

7.00 Esély és esélytelenség
 8.00 Természet és kaland
 8.30 A románok hagyományai
 9.00 Motomágia
 9.30 Mosoly négy keréken
 10.00 Farm - magazin
 11.00 Falu Tv
 11.30 Csavargó horgász (ism.)
 12.00 A mágikus kó (filmsor.)
 12.35 Gyermekműsor
 13.35 Kisemberek (kan. filmdráma, 1997)
 15.30 Jamie (sor.)
 16.00 Atlasz
 16.35 Szórakoztató műsor
 18.00 Szárnyalás a szívek felett (sor.)
 19.00 Bajnokok
 19.35 Videoterápia
 20.30 Torkig vagyok (sor.)
 21.00 Eureka (filmsor.)
 22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés (show intal)
 23.10 Egy nap a mozi (am. filmdráma, 1995)
 0.40 Bajnokok (ism.)

PRO TV

7.00 Vigyázz! Kész! Főzz! (angol filmsorozat)
 8.00 ProTV hírek, sport, időjárásjelentés
 Mi történt, doktor úr?
 10.00 Hudson Hawk - Egy mestertolvaj aranyat ér (amerikai akció-vígjáték, 1991, ism.)
 12.00 Pletykafészek (amerikai filmsor., ism.)
 13.00 ProTV hírek, sport, időjárásjelentés
 13.15 Fogyasszanak, kérem! - szórakoztató műsor (ism.)
 16.45 A gyűrű átka (német-olasz-angol-amerikai kalandfilm, 2004)
 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek
 20.30 Féktelenül (amerikai akciófilm, 1994)
 22.45 Trükkös fiúk (amerikai vígjáték, 2003)
 1.00 Silverado (amerikai western, 1985)

ANTENA 1

7.00 Híradó, Sport
 9.00 Jó reggelt, szomszéd!
 10.00 Babe 2 - Kismalac a nagyvárosban (amerikai kalandfilm, 1998)
 11.00 Lassie (sor.)
 12.00 Szindbád kalandjai (kalandfilmsor.)
 13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
 13.30 Házassági csempaték
 14.00 Karate Kid III (amerikai kalandfilm, 1989, ism.)
 16.00 Híradó, sport, időjárás
 16.30 Mr. Bean (sor.)
 17.00 Moszkva csillagai a jégen
 19.00 Híradó, sport, időjárás
 20.00 SuperBingo Metropolis
 23.30 Akit csak a bosszú élter (hongkongi akciófilm, 1986)
 1.15 Szerelmi történet (am. film, 2002)
 3.00 A szerelem talizmánja (ism.)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
 8.00 Yin yang yo
 8.30 Saman király
 9.00 Sport, diéta és egy sztár
 9.30 A ház. építkezés és design
 10.00 Teleshopping
 10.30 Levinzta bemutatja
 11.00 Flavors - 3 szakács - szórakoztató műsor
 11.30 Agydaráló (amerikai akció-vígjáték, 1993)
 13.30 A bevétel szabályai (am. vígj. sor.)
 14.00 Harriet, a kém (amerikai vígjáték, 1996)
 16.00 Crusoe (koprod. filmsor.)
 18.00 Hírek, időjárás
 19.00 Sport
 19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
 20.30 Anyacsere (reality show)
 22.00 Képzelt játékok (kanadai thriller, 2006)
 0.00 Crusoe (koprod. filmsor.)
 2.00 Hírek

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült?
 8.00 Egy toronyház születése
 9.00 Amerikai favágók
 10.00 Tuningörület
 11.00 Autókereskedők
 12.00 Amerikai hotrodok
 13.00 Csúcsmotorok
 15.00 Smash Lab - Megállj!
 16.00 Állítólag - Kanyarolvés
 17.00 A túlélés törvényei - Belize
 18.00 Hogyan készült - Kenuvezés
 19.00 Egy toronyház születése
 20.00 Amerikai favágók
 21.00 Nagy durranások - Slashbuster
 22.00 Megrázó történetek - Csúfak cirkusza
 23.00 Rács mögött külföldön - Pokol a paradicsomban
 0.00 Dühöngő világ - Dühöngő indulatok
 1.00 Végzetes másodpercek

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek 7.30 ProMotor 8.00 Hírek 11.00 Külön kiadás 12.00 Snowboarding Burton European Open 2010 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Oltchim 15.00 Fogadás a félelemmel 16.00 Favágó VB 17.00 Külön kiadás 18.00 Sport.ro Hírek 20.00 A fény harcosai 21.00 Sport.ro Hírek 22.00 UFC: Serra vs Trigg 0.00 Sport.ro Hírek 0.10 Labdarúgás: Argentína bajnokság

FILM+

8.00 Az agyfülkész tőltől kész (am. vígj.) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Hamlet (am.-angol-francia filmdráma) 15.30 Felvilág (am. kalandf.) 17.10 Tengerész egerész (am. anim. f.) 18.25 Rabló-pandúr (olasz akció-vígj.) 20.15 A vadnyugat fiai (western) 22.10 Lopkodók (am.-perui akcióf.) 0.05 Halálbrigád (am. akcióf.)

ACASA

8.00 A szerelem nevében (sor.) 9.00 Kaméleonok (sor.) 10.15 Szerelmek (sor.) 11.15 Életképek (sor.) 13.30 Elrabolt életek (filmdráma, 2. rész) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Szegény Mária (sor.) 18.30 A szerelem nevében (sor.) 19.30 Kaméleonok 20.30 Örökön-örökre (am. kalandfilm, 1998) 23.00 Viperafészek (fso.) 0.15 Elrabolt életek (ism.)

HALLMARK

9.00 Afrikai kaland 10.00 Amy-nek ítéelve (am. filmsor.) 11.00 Lázadj! (am.-kan.-olasz vígj.) 13.00 Kegyetlen valóság (am. filmdráma) 15.00 Az iskolatárs (angol krimi) 17.00 A Bűbajos (kan. családi film) 19.00 Nyughatatlan Jordan (am. krimisor.) 21.00 A férjem védelmében (sor.) 23.00 A médium (am. sor.) 1.00 Ketős bevetés (angol vígj.)

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 10.00 Egyházi műsor

Marosvásárhelyi rádió

10.00 Híradás, Ultrarövid rádióadás 11.00 Híradás, Gyermekműsor 12.00 Híradás 12.05 Igéihirdetés, Délkör 13.00 Híradás 13.05 Itthon Erdélyben - faluműsor: Bágyon, Kolozs megye (ism.), Szól a nóta 14.00 Zenés üzenetek 16.00 Híradó 16.10 Zenés üzenetek 17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás. 14.00 Műsorism. 14.05 Dalposta 15.40 Vidékről vidékre 16.25 Körhinta, Zene-nyeged 17.15 Rádióistentisztelet, unitárius egyházi műsor 17.58 Műsorism.

TVR 2

6.15 Teleshopping
 7.00 Farm (ism.)
 8.10 Kisemberek (kan. filmdráma, 1997, ism.)
 9.55 Fedezd fel a románokat
 10.10 A gitárok ideje
 11.30 Hírek, Sport, időjárásjelentés
 12.00 Falu tv (ism.)
 12.30 Hírek
 12.45 Elisa (olasz filmsor.)
 13.45 Teleshopping
 14.30 eForum
 15.00 Együtt Európában
 16.00 Szépségközpont (filmsor.)
 17.00 Elisa (filmsor.)
 18.00 Euronews
 18.10 Berlin, Berlin (filmsor.)
 18.45 Lehet, hogy nem tudtad
 19.10 Montalbano felügyelő (olasz krimisorozat)
 21.00 Az én költségvetésem
 21.30 Közelről a világ
 22.00 Hírek, Sport, időjárásjelentés
 23.10 Visszajátzások

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Sport, Mi történt, doktor úr?
 9.55 Könyvbemutató
 10.00 Fogyasszanak, kérem! (ism.)
 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 14.00 A gyűrű átka (német-olasz-angol-amerikai kalandfilm, 2004, ism.)
 16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
 17.00 Pro Tv hírek, sport
 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
 20.30 Rap-halál (amerikai akciófilm, 2003)
 22.15 State és Románia (sor.)
 23.30 Pro Tv hírek, sport
 0.00 Chuck (amerikai filmsor.)
 1.00 Rap-halál (amerikai akciófilm, 2003, ism.)
 3.00 Pro Tv hírek

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport
 8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival
 10.00 Sajtószemle Mircea Badeával
 11.00 Lassie (filmsor.)
 12.00 Sheena (filmsor.)
 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 13.45 Mr. Bean (sor.)
 14.15 A mélység foglyai (amerikai sci-fi film, 2005)
 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 17.00 Közvetlen hozzáférés
 19.00 Híradó, Sport, időjárás
 20.30 A vonatból kidobva (reality show)
 22.30 Híradó, Sport, időjárásjelentés
 23.30 Dan Capatos szórakoztató műsora
 0.45 A mélység foglyai (amerikai sci-fi, 2005, ism.)
 2.30 Sheena (filmsorozat)
 3.30 Közvetlen hozzáférés (ism.)

PRIMA TV

7.30 Viharsólymok (ism.)
 8.20 Sport Florentinaval
 8.30 Teleshopping
 9.00 Kandikamera
 9.30 Haláli hullák (kanadai-amerikai vígjátéksorozat)
 10.30 Harriet, a kém (amerikai vígjáték, 1996, ism.)
 12.30 Teleshopping
 13.00 Kandikamera
 13.30 Teleshopping
 14.00 NCIS (filmsor.)
 15.00 Haláli hullák (kanadai-amerikai vígjátéksorozat)
 16.00 Dagi tinik (amerikai filmdráma, 2007)
 18.00 Hírek, Időjárásjelentés
 19.00 Sport
 19.30 A cseresznye a tortán
 20.30 Famos. Feleséget keres (reality show)
 22.30 Lököttek
 23.15 Az éjszakában (amerikai filmdráma, 2006)
 1.30 Hírek, Sport, Időjárás

DISCOVERY

7.00 Amcsi motorok
 8.00 Végzetes másodpercek
 9.00 Hogyan készült?
 10.00 Piszkos munkák - Tartálytisztító
 11.00 Miami Ink - A tetoválók
 14.00 A legnagyobb mindent víz
 13.00 Hogyan csinálják?
 14.00 Túlélés törvényei
 15.00 Ötödik sebesség
 16.00 Hogyan készült?
 17.00 Állítólag...
 18.00 Újjáépítők
 19.00 Nagy durranások
 20.00 Túlélés törvényei - Tűzgyűrű
 21.00 Hogyan készült?
 22.00 Katasztrófa: ahogy én láttam
 22.30 Megrázó történetek
 23.30 Rács mögött külföldön
 0.30 Dühöngő világ - Dühöngő sofőrök
 1.30 Túlélés törvényei - Sierra Nevada
 2.30 Amcsi motorok - Gander Mountain

SPORT.RO

7.00 Sport Hírek 10.00 Sport Hírek 11.00 Hírek 12.05 Kézilabda: Champions League, Hypo - Oltchim 13.05 Fogadás a félelemmel 14.05 Külön kiadás 16.00 BoxBuster: Shane Mosely vs John Molina 17.00 Hírek 19.05 Információk 20.05 A fény harcosai 21.00 Sport Hírek 22.00 Wrestling SMACKDown 23.00 Serial Playboy 23.30 Local Kombat Budapest 0.30 Sport Hírek

FILM+

8.00 Az enyém mindened (kan. thriller) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Ali (am. dráma) 15.45 Tengerész egerész (am. anim. f.) 17.05 Cserebere szerelem 18.30 Gyilkos a családban (kan. filmdráma) 20.25 Fagypon (am.-kan. kalandf.) 22.10 A démentált (fant. akcióf.) 0.15 Az elveszett ártatlanság (am. thriller) 1.55 A horror háza (am. horror)

ACASA

7.00 Szegény Mária (sor.) 8.00 A szerelem nevében (sor.) 9.00 Kaméleonok (sor.) 10.15 Szerelmek 11.45 Életképek 14.00 Teleshopping 14.30 Bindi, a dzsungel lánya 15.30 Elrabolt sorsok 16.30 Szegény Mária 17.30 Igaz történetek 18.30 A szerelem nevében 19.30 Kaméleonok 20.30 Aniela (sor.) 21.30 India 22.30 Éjszakai történetek 23.30 Terra Nostra (sor.)

HALLMARK

9.00 Kisvárosi gyilkosságok 11.00 A szerelem örök (am. rom. film) 13.00 McLeod lányai (sor.) 14.00 Amy-nek ítéelve (sor.) 15.00 Kisvárosi gyilkosságok 17.00 Férj kerestetik! (am. vígj.) 19.00 Amy-nek ítéelve (am. filmsor.) 20.00 Nyughatatlan Jordan (sor.) 21.00 A médium (am. filmsor.) 22.00 Esküvőház (rom. dráma) 0.00 Az iskolatárs (angol krimi)

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Híradó zenei lexikon 15.30 Kulturális mozaik

Marosvásárhelyi rádió

11.00 Hírnagyedőrá, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók 12.00 Híradás 12.10 Művelődési hírek 12.35 Kispad - sportműsor 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnagyedőrá, Örömergető - interaktív műsor 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás, Közérzet, Törvénytár 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás. 8.00 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Észbontó, telefonos játék 17.00 Nap-óra 17.30 Népzene 17.55 Hírek, műsorism.

Lezárult a nyomozás: Raffael ölte meg Cozmát

Lezárult a nyomozás, és immár a rendőrség is kijelentette: Raffael Sándor ölte meg Marian Cozmát, a román válogatott és a Veszprémi MKB kézilabdázóját egy évvel ezelőtt, egy veszprémi szórakozóhely előtt.

ÚMSZ

Lezárult a rendőrségi nyomozás, és amit a videofelvétel korábban már tanúsítottak, immár a hatóságok is megerősítették: Marian Cozmát Raffael Sándor szúrta szíven a veszprémi Patrióta lokál előtt. A román válogatott és a Veszprémi MKB 26 éves kézilabdázóját épp egy évvel ezelőtt, február hetedikéről nyolcadikára virradóan gyilkolták meg, és amint azt Pogány Péter, a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság büntügyi osztályának vezetője tegnapi sajtótájékoztatóján bejelentette: szakértői vélemények, tanúvallomások és egyéb bizonyítékok támasztják alá, hogy Raffael mielőtt az utcán szíven szúrta volna „Nyakiglábót”, a szórakozóhelyen vesén szúrta őt. Az előzetes letartóztatásban lévő Raffael mellett Németh Győzőnek is felelnie kell tetteiért, a nyomozást vezető alezredes ugyanis közölte: Németh volt az aki a veszprémiek horvát válogatott játékosát, Ivan Pesicet vesén szúrta, a Cozma segítségére siető szerb válogatott Zarkó Sesumot

pedig fejbe rúgta. Bár a tettesek szerint Marian provokálta a verekedést, Pogány hangsúlyozta: Marian Cozma egyáltalán nem lépett fel köztörvényes módon; ő is és társai is jogos védelmi helyzetben cselekedtek.

A szakértői vélemények, tanúvallomások és egyéb bizonyíté-

kok alapján, valóban a szórakozóhelyre betérő Raffael, Németh és Sztojka Iván vezette, mintegy harminc fős banda kezdeményezte a tragikus verekedést. A bíróság mindhármuk teljes vagyonát zár alá vette. Pogány azt is elmondta, az életellenes bűncselekményen túl csoportos garázdasággal 27 embert gyanúsítanak, de jó néhány személy ellen kitarotottság, csalás, ittas járművezetés, okirat-hamisítás és hamis tanúzás miatt is vádemelést javasol a rendőrség.

Derzsy Péter ezredes, a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitány-

ság büntügyi igazgatója elmondta: a 27 fős „gyanúsított kör” tagjai korábban, összesen már 53 alkalommal álltak bíróság előtt. Most az iratismertetések következnék, és várhatóan márciusban adják át az ügyet vádemelési javaslattal az ügyészségnek.

Marian édesapja, Petre Cozma szerint valakinek a parancsára gyilkolták meg a fiát. „Ezek a bűnözők a börtönben kell megrohadjanak” – fogalmazott a gyászoló szülő, aki hétvégén Veszprémbe utazik, ahol holnap adják át a Marian Cozma elmékeire készített szobrot. ◀

Raffael Sándorra már tavaly felkerült a bilincs, most jöhet a vádemelés ellene

Fotó: MTI

Román vereség, magyar siker

Tenisz

ÚMSZ

Román vereséggel, míg Magyarország győzelemmel kezdett a női teniszezők Fed Kupájában, az euró-afrikai zóna egyes csoportjának portugáliai tornáján. Irina Spârlea tanítványa 2-1-es összesítéssel maradt alul a svájciakkal szemben, miután a döntő összecsapásban a Simona Halep-Ioana Raluca Olaru-duó 7-6 (4), 6-1-re alulmaradt a Patty Schnyder-Amra Sadikovic párossal szemben. A világcsoportba való feljutásért

zajló sorozatban, a trikolórokkal egy csoportban lévő horvátok 2-1-re múlták felül a portugálokat. A C kvartettben szereplő magyarok végső sikerét éppen a párosok csatája hozta meg, hiszen a Jani Réka-Luca és Kapros Anikó alkotta egység 7-6, 6-1-re felülmúlta a Liga Dekmeijere-Anastasia Sevastova-duót, ezzel pedig 2-1-es összesítéssel nyertek Lettország ellen. A tegnapi összecsapások csak lapzártánk után fejeződtek be. A lisszaboni viadalon a négy csoportgyőztes holnap mérkőzik meg egymással a két, továbbjutást jelentő helyért. ◀

FairPlay 2010 percen át

Tereplabdárugás

ÚMSZ

FairPlay 2010 percen át elnevezéssel teremfoci-maratonot rendeznek hétvégén Gyergyószentmiklóson, amelyre olyan amatőr csapatokat hívtak meg, amelyek a szervezők szerint a sportszerűség jegyében játszanak, „a sportot és a kulturált szórakozást helyezik előtérbe”. A házigazdák mellett tizenkilenc erdélyi együttes vesz részt a tornán: Bánkfalva, Bethlen, Brassó, Csíkszász, Csíkmadaras, Csík-szereda, Farkaslaka, Homoródmás, Keresztúr, Kolozsvár, Szalonta, Szatmár, Szentegyháza, Sepsiszentgyörgy, Csíkszent-

márton, Csíkszentsimon, Székelyudvarhely, Marosvásárhely és Bákó képviselteti magát.

„Itt nem a helyezések a fontos, hanem a sportszerű magatartás a játéktéren, és a játéktéren kívül egyaránt” – mondta Fülöp Csaba, a rendezvény főszervezője. A torna érdekessége, hogy a mérkőzések játékező nélkül zajlanak majd, minden játékos maga bírálja a helyzeteket. Amennyiben a csapatok nem tudnak kiegyezni egy szituáción, a döntés az asztali főbíróé, és annak ítélete megfellebbezhetetlen.

Az összecsapások a gyergyói sportcsarnokban lesznek, ahol szombattól vasárnapig 34 órán keresztül „megállás nélkül” gurul majd a labda. ◀

Bemutatták a „téli” keretet

Olimpia

V. Ny. R.

Románia huszonnyolc sportolóval képviselteti magát a jövő pénteken kezdődő téli olimpián – derült ki a Román Olimpiai- és Sportbizottság tegnapi sajtótájékoztatóján.

Octavian Morariu, a szervezet elnöke elmondta: „Első ránézésre kicsinek tűnhet a küldöttség, de tudniuk kell, hogy azon országok közé tartozunk, akik egy közepes méretű delegációval utaznak Vancouverbe.” A kanadai seregszemlén nyolc sportágban lesz hazai érdekltség: a bobosok (Dănuț Ioan Dovalciuc, Florin Crăciun, Ionuț Andrei, Alina Savin, Carmen Radenovic), a szánkósok (Andrei Anghel, Cosmin Chetroiu, Paul Ifrim, Raluca Strămăturaru, Violeta Strămăturaru, Mihaela Chiraș, Valentin Crețu, Țăran Ionuț), a szele-tonosok (Marius Marinela Mazilu), a sífutók (György Mónica, Petrică Hogiu, Constantin Paul Pepene), az alpesi sízők (Miklós Edit, Gabriel Ioan Nan, Dragoș

Staicu), a biatlonosok (Tófalvi Éva, Ferencz Réka, Sabina Mihaela Purdea, Elena Dana Plotogea, Raluca Alexandra Stoian), a műkorcsolyázók (Kelemen Zoltán) és a rövidpályás gyorskorcsolyázók (Kristó Katalin) mezőnyében lesz romániai versenyző.

„A torinói olimpia után egy stratégiát dolgoztunk ki a téli sportok fejlesztésére. Csupán 2008-2009 között mintegy 2,5 millió lejt költöttünk az utánpótlás-nevelésre. Ennek eredményei máris kezdenek megmutatkozni, hiszen sífutásban és biatlonban, a történelemben most először világ bajnokaink vannak a juniorok mezőnyében” – magyarázta Morariu.

Az olimpiai csapat bemutatásán Mariana Bitang, az elnöki iroda tanácsosa is jelen volt, és tolmácsolta az államfő, Traian Băsescu üzenetét. Az államelnök amellett, hogy sok sikert kívánt a Kanadába utazóknak, kifejtette, hogy képesnek érzi a sportolókat arra, hogy megismételjék az 1964-es, grenoble-i olimpián sporttörténelmet írt román bobcsapat teljesítményét, és érmeddel térnek haza Vancouverből.

A pápa megáldotta a téli olimpiát

Békés olimpiát kívánt a katolikus egyház feje Vancouver érsekének küldött levelében, megáldva a jövő pénteken kezdődő téli ötkarikás játé-

kokat. XVI. Benedek kifejezésre juttatta reményét, hogy a sport „becses építőköve lesz a népek és nemzetek közötti békekének és barátságának”.

Röviden

Megbüntették a CFR-t

Húszezer eurós pénzbírságot kapott az Európai Labdarúgó-szövetségtől (UEFA) a Kolozsvári CFR, amiért a csapat szurkolói közül öngyújtót dobtak a pályára a novemberi, Prágai Sparta elleni Európa Liga mérkőzésen. Az itthon rendezett találkozón az egyik öngyújtó eltalálta a játékvezetőt is. A Szamos-partiak azért úszták meg ennyivel, mert ez volt az első ilyen jellegű problémájuk, ám ha ez megismétlődik, legközelebb akár stadionbezárással is büntethetik őket.

Elmaradt a váradi ünneplés

A Nagyvárad Figoconty VSK férfi vízilabdacsapata hiába győzött szerda este a berlini Spandau ellen, nem sikerült továbbjutnia a LEN-kupa negyedöntőjéből. Cornel Gordan legénysége Németországban 10-7-re kapott ki, és bár hazai közönsége előtt szinte végig tartotta három-négygólos előnyét, végül csak 8-6-ra tudta felülmúlni a németeket. A torna február 13-14-ei döntőjében Brescia-Savona és Kotor-Spandau mérkőzések lesznek.

Érvényesült a papírforma

Kolozsváron, a Gladiator ellen győzött 103-95-re a Otopeni élvonalbeli férfi kosárlabdacsapata a bajnokság huszadik fordulójában. A többi mérkőzést hétvégén rendezik Medgyes-Kolozsvári U-Mobitelco (ma 17.30 órától, RTV 2), Bukaresti CSM-Nagyvárad, Brassó-Ploiești, Marosvásárhely-Pitești, Dinamo-Steaua, Craiova-Nagyszében, Temesvári Elba-Rovinari párosításban.

Aszasórijú visszavonul

Sokadik fegyelmi ügye miatt bejelentette visszavonulását a szumó egyik nagy bajnoka, a mongol születésű Aszasórijú. A 29 éves jokodzuna tegnap, könnyek között jelentette be döntését. A balhész szumós legutóbb azzal rontotta tovább a nagy hagyományú japán küzdősport alaposan megtépázott hírnevét, hogy január közepén ittasan mulatozva összevert egy embert egy tokiói éjszakai bárban. A legértékesebb trófe-

át, a Császár Kupát pályafutása alatt 25 alkalommal elnyert Aszasórijú visszavonulásával, az ősi japán sportnak egyetlen jokodzunája maradt, a szintén mongol Hakuhó Só személyében.

Heidfeld lett a Mercedes tesztpilótája

A Mercedes GP istálló tesztpilótájának szerződtette Nick Heidfeldet, aki az elmúlt szezonban a BMW-nél versenyzett. A 32 éves német versenyző eddig 167 Forma-1-es futamon állt rajthoz, korábban a Prost, a Sauber, a Jordan és a Williams-csapat alkalmazottja is volt. Heidfeld szerződtetésével a Mercedesnél összeállt a teljes német sor, mivel a két pilóta, a három év szünet után visszatérő hétszeres világbajnok Michael Schumacher valamint Nico Rosberg.

Ébren tartani az olvasót

Beszélgetés Orbán János Dénessel az Előretolt Helyőrség és a transzközép másfél évtizedéről

Január végén ünnepelte fennállásának tizenötödik évfordulóját a kolozsvári Előretolt Helyőrség. Az indulásukkor botrányos történeteikről elhíresült, vakmerő és újító „helyőrséges” írók, költők és meghívottaik háromnapos jubileumi rendezvénysorozattal idézték fel a napokban annak az alkotóműhelynek a másfél évtizedét, amely az 1990-es évek elején meghatározóan befolyásolta a magyar irodalmat. Minderről Orbán János Dénes költővel, íróval, az Előretolt Helyőrség és az ehhez szorosan kapcsolódó transzközép irodalmi mozgalom, jelenség, elmélet egyik kezdeményezőjével és képviselőjével beszélgettünk – az EH múltjáról, hatásáról, a transzközép irodalomról, az irodalmiság jelenéről és távlatairól.

Sipos M. Zoltán

► Milyen igény hívta életre az Előretolt Helyőrséget tizenöt évvel ezelőtt?

– 1993 az az év, amikor ez a nemzedék a színre lépett. 1993 júniusában jelent meg az Echinoboxban az az elhíresült transzközép szám, amióta datáljuk a létezésünket. Ez az ifjú gárda annyira népes és – bátran állítom – olyan kemény volt, hogy szükségünk volt egy saját folyóiratra. A Helikon folyóirat helyét ajánlott a lapjain, ez volt a Fekete Vince által szerkesztett Serény Múmia rovat viszont csak két-három oldal volt egy számban. Mi úgy éreztük, hogy ez nekünk nem elég: szerettünk volna egy önálló folyóiratot. Végül 1995 januárjában jelent meg az első Előretolt Helyőrség-szám. Szócs Géza volt az, aki felvállalta ennek a lapnak a finanszírozását. Az Erdélyi Napló irodalmi társlapjaként jelent meg kezdetben. Ugyanabban az évben jelent meg az Előretolt Helyőrség Könyvek sorozat, amely az irodalomtörténészek szerint megváltoztatta az erdélyi magyar irodalmat. Azóta a hatvanadik köteténél tart és erdélyi magyar pályakezdő írókat közöl. Az igényt tehát egy erős generáció szülte, amelynek saját lapra volt szüksége, egy olyan fórumra, ahol nem parancsolt nekünk senki, nem cenzúrázott senki. Mára már elértük azt, hogy nemcsak mi jelenünk meg, hanem mi vagyunk azok, akik megjelentetünk másokat.

► Az elmúlt időszak távlatából hogyan ítéli meg az Előretolt Helyőrség tevékenységét?

– Rengeteg dolog történt az

elmúlt tizenöt évben. Gondoljunk bele, ez nem kis idő: egy tizenöt éves gyerek már szinte felnőtt. Komplex munkásságot bonyolított le ez az alkotóműhely, elsősorban a tehetségkutatás terén. Rengeteg alkotót fedeztünk fel és ezeket a fiatal tehetségeket megpróbáltuk nevelni is, hogy minél jobban írjanak, hogy minél jobban meg tudjanak felelni a szakma és a közönség elvárásainak. A kötetek számát pontosan tudom, azt, hogy hányan kerültek ki ebből a műhelyből, pontosan nem, de harmincnál több alkotóról van szó. Azt hiszem, hogy a legaktívabb alkotói műhely voltunk az egész magyar nyelvterületen. Az EH egyébként – és ez ismét az irodalomtörténészek véleménye – nemcsak az erdélyi magyar irodalomra volt hatással, hanem a magyarországi irodalmat is megújította, ugyanis az ottani fiatal alkotók tőlünk vették át azt a lendületet, bátorságot, agresszivitást és populizmust. Az EH nemzedéke volt az, amelynek az alkotói nem annyira szakmai, mint inkább közönségsikerre törekedtek: érthetően próbáltunk írni, hogy ha valahol felolvasunk, ne kelljenek szakkönyvek a szövegeinkért. Ez lényegesen eltért az akkori magyar irodalomtól, ahol az volt a tendencia, hogy az írók inkább a szakmának írtak, mint a közönségnek. Emiatt következett be az a jelenség, hogy most már Magyarországon 150-200 példányt lehet eladni egy „szakmai” verses- vagy prózakötetből, ami röhejes. Mi, még a mostani megromlott viszonyok között is, egy elsőkötetes szerző alkotásait 400-500 pél-

dányban el tudjuk juttatni a közönséghez.

► A fesztivál ideje alatt többször említették a transzközép mozgalom fontosságát. Mennyire kapcsolható ez a mozgalom az Előretolt Helyőrséghez?

– Teljes mértékben összefügg a kettő. 1993-ban már megvolt néhány mű. Persze, mindegyikünk alig fél kötetnyi anyaggal rendelkezett, de úgy véltük, szükséges volna a művek mellé egy elmélet is. Mert így izgalmasabb. Nincs abban semmi tagadnivaló és nyíltan vállalhatónak tartom, hogy jól képzett marketingesek voltak. Mi voltunk az első erdélyi generáció, akik a forradalom utáni korszakban vágtunk neki az irodalomnak és teljesen tudatosan csináltuk azt, hogy összefogtunk, kidolgoztunk egy stratégiát, amivel meg tudtuk dönteni az addig érvényben levő irodalmi tabukat. A harsányságunk nem volt véletlen, ahogyan ez az elmélet sem. Az elmélet tulajdonképpen egy blöff volt, amit nagyon jól körülrajzoltunk, mivel nagyon jól képzett bölcsészek voltunk. Tulajdonképpen senki nem értette, hogy mi a transzközép. A magyar irodalom neves kritikusai komoly pártfogó cikkeket írtak az elméletünkről. A mai napig senki nem tudná megmondani Sántha Atillán és rajtam kívül, hogy mi az a transzközép, de tíz éven keresztül mindenki arról beszélt, transzközépnak nyilvánították a generációból kikerült írók, költők javarészét. Azt hiszem, hogy elértük a célunk, ami a népszerűsítés volt.

Folytatása a 2. oldalon

Fotó: www.irodalom.org

Sántha Attila Transcoezep vulgata

(bír nyelven elbeszélve,
hogy mindenki megértse)

1. A transzközép intifáda az unalmasak, a buták és a szürkék ellen.
2. A transzközép földbe döntögi őket, ha nem hagyják békében.
3. A transzközép megvédi a zember mundérjának a becsületét.
4. A transzközépet elfogja a hányinger, ha valakit meghall abszolútumról, metafizikáról, Logoszról, nihilről, relativitásról szónokolni, kiknek ugyan mi az, és lehányja őket.
5. A transzközép a felső faszikon röhög, a zemberen nevet. Ez a különbség.
6. A transzközép vidám, mert miért ne, hisz kiterítnek úgyis (?), s mert a fent említett gamatyságok nem érdeklik.
7. A transzközépet a zember érdekli.
8. A transzközépet nem érdekli a transzközép.
9. A transzközép itt áll, mert másként nem teheti, a felső faszik ellenében. Ha nem lennének felső faszik, ő sem lenne, akkor csak a zember lenne.

10. A transzközép konzervatív (kicsit), de nem konzervál. Felhossa magából a tradíciót, bányász-bányász, ejszen van neki valami odalent. Eszébe sem jut konzerválni a konzervet, mert amit konzerválni kell, az elromlik. Amit nem kell konzerválni, az megmarad.
11. A transzközép modern (kicsit), de nem újít. Fantáziál, hőzöng-hőzöng, mert miért ne, az istennek sem fogja vissza magát, a Kámaszútra összes pozícióját kipróbálja, sőt. De nem azért, hogy újítson, hanem mert úgy jön, s miért ne.
12. Ami új, az nem új, hanem jó. Az új elromlik.
13. A transzközép transzközép, mert a modern már nagyon eltranszult, a tradíció meg elment középre. Ezért mindkettő, tehát egyik sem.
14. A transzközép úgy tesz, mintha igen, de közbe nem.
15. A transzközép úgy tesz, mintha nem, de közben igen.
16. Ha valaki azt mondja neki, hogy a világ létezik, ő aszongya, hogy sipirc, és jól fejbe veri.
17. Ha valaki azt mondja neki, a világ nincs, ő aszongya, hogy sipirc, és jól fejbe veri.

18. Mert a transzközép nem rendelkezik olyan pozitív ideológiával, miszerint valami valamihez képest relatív, neaggy'isten, hogy valami van, s hogy valami nincs. Ezért jól fejbe veri.
19. Ha valaki magán kívülről magánkívül állít valamit, azt jól fejbe veri.
20. A transzközép keményen behatol a saját fantáziájába.
21. A transzközép sok mindent nem tud, de ezt legalább tudja. Jól fejbe veri.
22. Aki veri a mellét, hogy székely, azt jól fejbe veri.
23. Ha valaki azt mondja, hogy székely márpedig nincs, azt jól fejbe veri.
24. Ha a transzközép mond valamit, az van.
25. De a transzközép nem mond, hanem beszél.
26. Ha beszél, meghallják.
27. Ha más beszél, meghallja ő is. Süket arra, ha valaki csak mond, csak mond.
28. Emiatt a transzközép együtt van. Azok vannak együtt, akik beszélgetnek.
29. A transzközép szereti a transzközépet. Amikor szeret, nincs egyedül.

(Előretolt Helyőrség,
1996/1–2. 10.)

Ferencz Zsuzsanna elhunytára

Valóságképek fanyar iróniája

Ferencz Zsuzsanna élete a sokat és sokfélét próbált szerkesztő, riporteré, íróé és műfordítóié. Az 1947 és 2010 közötti idő tevőlegesen is az övé: német–magyar szakot végzett az egyetemen, 1969-ben megjelent bemutatkozó kötete (Sok a fal. Forrás-sorozat, Irodalmi Kiadó, Bukarest), indulásához Lászlóffy Aladár írt avatott szavakat, virtuális virágcsokor gyanánt: „Látni kívántatok egy könyv fiatal szerzőjét. Íme, elétek áll. Az ó gondolatarcvonalain is a legtisztább fiatal lendületet és a legnagyobb emberi felelősségvállalást pillanthatjátok meg: a kortársi látásmódot.” Aztán következett a tévés időszak (1970–1975), majd a rádiós (1975–1990), végül a szabadúzás, amikor az írott média hullámain vezett idehaza és Németországban is. És közben, kisebb-nagyobb szinkópákkal, írta irodalmi műveit. Főbb kötetei: Pillangó a volánon (1978), Ma, tegnap, tegnapelőtt (1981), Szoba kiadó (1985), Szépjó utca és Annamari (1985), Pöszi, a kommunista örömmök lánya (1996), Mik és

Kik (2003), Mik és Kik ügyei (2006), Hatosfogat (2008), Eszke könyve (2009). A Mik és Kik sorozatból származó darabok kötetben románul és németül is napvilágot láttak. Számos művet fordított le mind a román, mind a német irodalomból. Kedvesen fanyar, célzatos humorát, telitalálatos iróniáját hagyta ránk örökül, mint a gondolatok megtisztításának nála bevált eszközét. Próbáljunk élni vele!

A mindenről szóló könyvek

Az alább idézett internetes „beszélgetésre” abból az alkalmából került sor, hogy az Irodalmi Jelen Könyvek sorozatban megjelent az író Kik és Mik című karcolatfüzéré. A kérdések – egyebek között – a jelenkori romániai magyar író közéletére, a könyv előtörténetére, a szerző által jól ismert Örkény István esetleges hatására, sajtós tapasztalatokra vonatkoztak, a rájuk adott válaszokból állítottuk össze ezt a töredékes interjút.

– Határozottan jó, hogy létezik a 21. század, és hogy Ro-

mániában még élnek magyar írók. Viszont határozottan rossz, ami a 21. század, Romániával és külön a magyar írókkal történik...

vallja, a magyar irodalom egységes. Akkor viszont beletartozik az a könyv is, amelyet esetleg Bukarestben vagy Bilbaóban írnak.

szentpéterinek érzem magam, holott a házat csak 1990-ben vásároltam. Lehet, azért, mert ott valahogy természetesen magyarnak len-

lő voltam, elteltem saját „tollforgatással”, mint általában a kezdők. Viszont borzasztóan, fájdalmasan irigyeltem Örkény szellemét és tollát... Ő nem tanácsolt semmit. Nyilván tudta, hogy a tanácsokat nem szokás megfogadni. Viszont Kik adott tanácsot, ha nem is direktben. Idézem: „Kétféle könyv létezik. Az egyik mindenről szól, a másik meg semmiről”. Világos: olyan könyveket kell írni, amelyek mindenről szólnak.

– Újságot is írok még. Németül úgyszintén. Voltam tévériporter, rádióriporter, speciporter. Főleg művészettel foglalkoztam, kedvenc műfajom a portré és a művészi dokumentum. Legnagyobb élményem, amikor 1980-ban elküldtek mezőgazdasági riporterre, holott a vetést az aratástól nem tudtam megkülönböztetni. Hamarabb kellett volna megvenni a homoródszentpéteri házat...

(Részletek Hajdú Mónika 2006-os, Ferencz Zsuzsannával készített interjújából. Forrás: Café Stockholm–Toronto kulturális portál)

Ferencz Zsuzsanna (1947. november 20. – 2010. január 30.)

Egy romániai magyar tollforgató részben jól, részben pedig rosszul érzi magát. De legrosszabbul mégis akkor megy neki, amikor nem ír. Vagy amikor nem olvassák el, amit ír.
– Állítólag mindenki azt

– Székelyföldön kezdtem el írni [a Kik és Mik-et], a homoródszentpéteri parasztházamban egy matekfüzetbe, mert nem akadt más papír. Kolozsvári vagyok, Bukarestben élek, de valami homályos okból homoród-

nem. Bukarestben nem... Fura földrajz: Bukarest messzebb van Erdélytől és Magyarországtól, mint Honolulu. Nem Hawaii tehet róla...
– Akkor (amikor megismerte Örkényt) még nagyon zöldfü-

Ébren tartani az olvasót

Folytatás az 1. oldalról

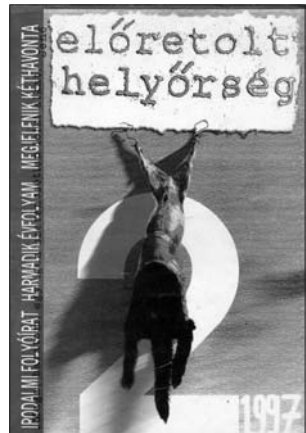
Hogyan tudná összefoglalni a transzközép lényegét?

– Az a lényege, hogy nagyon emberközpontú irodalom, aminek furcsa neve van. Ennek az emberközpontúságnak megvannak a hagyományai a világirodalomban Vilontól Joseph Hellerig. Ez az irodalom elsősorban arról szól, ami az embert, az olvasót érdekli és nem csak a szakmát. Nem filozofikus, nem elvont: a szerelemről, a pénzről és az istenről szól, arról a háromról, ami az ember életében talán a legmeghatározóbb. Ez egy kicsit sarkított megfogalmazása a transzközépnek: mi ennél komplexebbek voltunk. Úgy próbáltuk megírni a műveket, hogy egy egyszerű ember is megértse, de egy szakember, egy bölcsész is megtalálja benne a kedvére valót.

Volt-e vajon a transzközépnek valamilyen hatása a román irodalomra?

– Bár jelentek meg írások a témáról és én magam is írtam román nyelvű verseket, és ezek meg is jelentek román nyelvű folyóiratokban, a román és a magyar irodalom között nagy kapcsolat nem volt és most sincs. Egész egyszerűen arról van szó, hogy erőltetett dolog az, hogy érdekel minket egymás irodalma. Nem érdekel. A román közösséget nem érdekli a kortárs magyar irodalom. Nézzük meg, hogy Kertész Imre könyvei sem

tudták áttörni a román érdeklődés határát. Ez fordítva is érvényes: kutya–macska barátság. Az, hogy a '80-as években mindent lefordítottak magyarra és nagyon sok mindent lefordítottak románra, mesterséges folyamat volt: semmi bizonyítékunk nincs arra, hogy ezeket a fordításokat valaki olvasta volna. Romániában legtöbb ötven szakmabelit érdekel a kortárs erdélyi magyar iro-

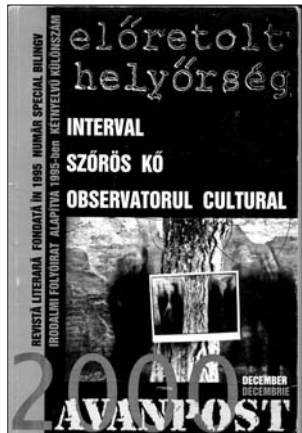

dalom. De ez így van részünkről is: engem csak pár román nyelvű szerző érdekel és inkább a klasszikusabbak. A kortárs román irodalmat ugyan ismerem és elismerem hatalmas erőit, mert a románok mindig nagyon kemények voltak irodalomban, színházban, de nem áll közel hozzám. Érteni értem, de nem érzem.

Hogyan tovább, Előretolt Helyőrség?

– A könyvsorozatot minden további nélkül szeretnénk folytatni, erre hála istennek mindig megvolt az anyagi fe-

dezet. Viszont a folyóirat anyagi és infrastrukturális okok miatt már sok évvel ezelőtt megszűnt. Jelenleg egy honlapot működtetünk, az Előretolt Helyőrség Szépirodalmi Pályázat nevű portált. Ezt egyelőre nem frissítjük állandó jelleggel. Arra készülünk, hogy ismét berobbanjunk az irodalomba ezzel a honlappal. Nagyon reménykedem, hogy ez még az idén sikerül, öszre tervezem a rob-

bantást. Lehet, hogy eltolódik jövő év elejére. Az a lényeg, hogy most már a nyomtatott sajtónak, főleg ha az irodalmi sajtótermék, sok értelme nincs. Ezt a műfajt elektronikus formában sokkal kényelmesebb művelni és sokkal jobban terjeszthető. Nagyon remélem, hogy maximum egy év múlva olyan portállal tudunk jelentkezni, ahol naponta frissülnek mind a szépirodalmi anyagok, mind pedig a vitaanyagok, hiszen a vitaközlés és a botránykavarás az, ami mozgatja az irodalmat, ébren tartja az olvasót.

Kik és Mik

Ferencz Zsuzsanna

Annak idején, amikor Kik elvégezte az egyetemet, és nagyon alapos-részletes önéletrajzot kellett írnia, hogy jövendő munkahelyének káderosztálya megállapíthassa, alkalmas-e a felvételre, Kik írt néhány mondatot Mikről is.

– De ki ez a Mik? – érdeklődött a káderes, aki mindig a homlokára tolt a szemüvegét. – És az sem derül ki, hogy mi a szerepe a maga életében. Nyugati rokon? Magyarországi nagynéné? – A titkaim gyűjtőneve.
– Nálunk senkinek sem lehetnek titkai. S főleg nem ilyen Mik nevűek.
– Jó – válaszolta Kik. Hanem ezek után Mik is megtagadta Kiket. Szembeneztek, mint két kannibál, aki meg akarja enni egymást. De erre nem került sor: kénytelenek voltak továbbra is elviselni a másikat meg saját magukat.

A hosszas hidegháború, no meg aztán a hosszas Ceausescu-rendszer során Kik mindig megörvendett, amikor kémekről hallott vagy olvasott. Mondhatni, nem is volt boldog azokban a napokban, amikor egyetlen kémet sem leplezték le, sehol világszerte. Azt gondolta, szörnyű feltületesen dolgoznak, vagyis nemigen veszik észre a kémeket, vagyis rossz az ellenkémkedés. Persze, minden kém elfogathatóságkor észébe jutott az a bizonyos szólás:
– Ismered a kémet?

– Milyen kémet?
– Hát a s...gecskémét.
A kilencvenes évek aztán rettenetesen megtizedelték a kémeket. Megszáradták. Kik nagyon szenvedett. Hanem az internettől visszakapta az igaz örömet: egyszer valakitől megtudta, hogy valószínűleg saját számítógépe is tele van kémekkel. Amelyeket valakik küldözgetnek neki, mert meg akarnak tudni valamiket róla. Vagy a szokásairól. Vagy arról, hogy épp mit ír. Vagy mást.
Ebből kifolyólag Kik már nem is örvendett olyan nagyon a kémeknek. Sőt, telepített egy ellenkém-programot. Amikor a program működött, a képernyőn szívderítő felírás jelent meg: Kémrobotok keresése...
S egyszer csak dalra fakadt a program. Azt énekelte, drámai kodályi stílusban:
„Ismered a kémet? Milyen kémet? Hát a fájlocskám!”.

Amikor Papagáj nevű papagája egyre előkelőbb stílust vett fel, és egyre szebb szavakat használt, Kik azt mondta neki:
– Te olyan vagy már, mint egy gróf. Így ezentúl ly-nal a neved.

Hanem a Magyar Tudományos Akadémia, szokása szerint, nem egyezett bele. Emiatt Papagáj megsértődött, és csúnya szavakat kezdett használni, főleg pedig folyvást az MTA-t szidta. Közben csőréből kiesett a sajtó róka koma pedig felkapta, és elinált vele.
– Nicsak, a való élet fuzionált az állatmesével – állapította meg Kik. – De az egészszen mit keres az MTA?

Kik mindig megörvendett, ha apróka délibábót, aranyló csillámport, kósza lilás ködöt, méterhosszú ökönyvát látott. Tudta, az ó gondolatjai voltak ezek, most pedig gazdátlanul ögylegnék a nagyvilágban. De néha még felkeresik őt. Saját bőrén megtapasztalta, mennyi sok időt elnyelnek a gondolatok, a képzelmek. Szerette volna visszakapni az elnyelt időt. Gondolta, ha lenyeli a délibábót, csillámport, ködöt, ökönyvát, akkor visszakapja az éveket. De csak kannibálnak érezte magát. Vagy egy olyan országnak, amelyet valakik egy hosszabb békét követően megszüntettek.

Amikor már nem is gondolt rá, Mik ismét megjelent, borzasztóan előltözeve. A sok tiritarka ronggyal úgy mutatott, mint az esőhozó madárijesztők Dél-Romániában. Amelyeknek a neve: Paparuda.

Eltelt tíz perc, míg felismerte. – Magasságos ég! Te nem felelsz meg magyar regény főhősének! – mondta neki. – Vagy lehet, hogy megfelelsz, de nem nekem, és nem Erdélyben.

Erre Mik több ruhát váltott, volt erdélyi magyar hadsereg, Kik, reformáció, felvilágosodás, Rákóczi fejedelem, Bethlen Gábor fejedelem, Lorántffy Zsuzsanna, Ferencz Zsuzsanna, Körösi Csoma Sándor, Petőfi Sándor a segesvári csatáért, erdélyi barokk, posztmodern, sőt, kolozsvári Állami Magyar Színház is.

Ami viszont Kiket csöppet sem vitte közelebb a kérdés megoldásához.

Stratégiák és furcsaságok

A román válság

Réti Tamás

NÉPSZABADSÁG

A román gazdaságban a 2007-es uniós csatlakozást megelőző években olyan növekedési modell alakult ki, amely egyre nagyobb mértékben támaszkodott külföldi hitelfelvételre. Felerősödtek a stabilitást veszélyeztető folyamatok. Az IMF 2006 és 2007 őszén is kifejezte aggodalmát a növekvő egyensúlytalanság miatt. Az Európai Bizottság is bírálta a román kormány laza költségvetési politikáját. A hiány 2005-ben még csak a GDP 0,8 százalékát tette ki, 2007-ben 2,7 százalékra emelkedett, 2008-ban pedig elérte az 5,5 százalékot.

Számos oka volt, hogy a kormány növelte kiadásait: az EU többi tagországhoz képest alacsony fejlettségi szint miatt, a felzárkózás követelménye kormányzati befektetéseket igényelt az infrastruktúrában, emelték a közszférában a béreket és a szociális juttatásokat. Az államadósságnak a GDP-hez viszonyított alacsony aránya (12 százalék), a hitelfelvétele alapuló növekedésnek támogató szerepet biztosított. A gyorsan bővülő belföldi kereslet miatt egyre súlyosabb feszültség mutatkozott a folyó fizetési mérlegben. A deficit 2006-ban a GDP 10,4, 2007-ben 13,4, 2008-ban 12,2 százalékára rúgott. A súlyos hiány oka az import nagyon gyors bővülése és az export növekedésének lassulása volt. Az exportot negatívan befolyásolta a lej felértékelődése 2004 vége és 2007 július között, valamint a bérmiértékek gyors növekedése miatt. A gazdaság túlfűtötté vált, 2007-ben a GDP 6,0, 2008-ban 7,9 százalékkal nőtt. Az uniós tagság következtében a külföldi befektetések gyorsan emelkedtek, megugrottak a banki kölcsönök, és nőtt, a 2-3 millió külföldön dolgozó romániai vendégmunkás hazautalása. A minimálbér 2009 áprilisában 140 euróra nőtt. A reálbér 2008-ban 14 százalékkal emelkedett, a munka termelékenységénél sokkal nagyobb mértékben. A közletem szektorban a bérek még meredekebben nőttek. A nyugdíjrendszer finanszírozása is nagyon kockázatosá vált, mivel a nyugdíjak

reálértéke 2004 és 2008 között 85 százalékkal emelkedett.

A külföldi finanszírozás lehetőségei 2008 végétől leszűkültek, a működőtőke beáramlása 2009-ben csökkent. A román exportot letörte a külső kereslet drámai zuhanása. A befektetők kockázatvállalási készsége kisebb lett, a lej árfolyama leesett. A lej átlagos euróárfolyama 2007 júliusában 3,13 volt, 2008 januárjában 3,69, 2009 februárjában már 4,3. A nemzetközi hitelminősítők 2008-ban stabilról negatívra rontották az ország kilátásait.

Románia 2009 első negyedében a nagy nemzetközi szervezetekhez fordult pénzügyi támogatásért. A nemzetközi szervezetek (IMF, Világbank, EBRD, EIB) és az EU két évre, közel 20 milliárd euró hitelt hagyott jóvá. A Valutaalaptól a hitel első részlete, 5 milliárd euró 2009 május elején érkezett meg. A külső kényszerek hatására, a 2009-es költségvetés a kiadási oldalon számos megszorítást tartalmazott: a közszférában befagyasztották a munkaerő felvételt, csökkentették a munkabéren felüli juttatásokat, a nyugdíjmelést az inflációhoz tervezték rögzíteni, emelték a nyugdíjjárulékokat és a jövedéki adót, adókönyv-töröltek el. A megszorítások elsődleges célja az előző évben több mint kétszerezésre növekedett GDP-arányos költségvetési hiány további emelkedésének megállítását, a lej árfolyamának stabilizálása volt. A Valutaalap 2009 márciusában a költségvetés hiányát 4,6 százalékban határozta meg, de a vártnál nagyobb visszaesés miatt augusztusban 7,3 százalékra módosított. Komoly aggodalomra ad okot az állami és a magánszektor adósságának és a vállalatok körbetartozásának egyre magasabb mértéke.

A folyó fizetési mérlegben alapvető változás következett be: a deficit 2009 első tizenegy hónapjában az előző évinél kevesebb, mint egyharmadára esett vissza, az importnak az exportnál nagyobb arányú zuhanása miatt. A viszonzatlan átutalások – döntően a vendégmunkások hazautalásai – jelentős mértékben csökkentek. A működőtőke-befektetések az előző évi szint kevesebb, mint felére estek vissza, és kb. 80 százalékban fedették a folyó fizetési mérleg hiányát. A külpiaci egyensúly a recesszió hatására javult, de a költségvetés hiánya várhatóan a GDP 7,3 százalékára nő. (...)

Az őszi kialakult és elhúzódozó kormányválság miatt a 2010-es költségvetés nem készült el időben, ezért az IMF-hitel következő részlete nem érkezett meg. A politikai válság a gazdaság megcsinnyelte, a lej árfolyama zuhant, romlottak a fellen-

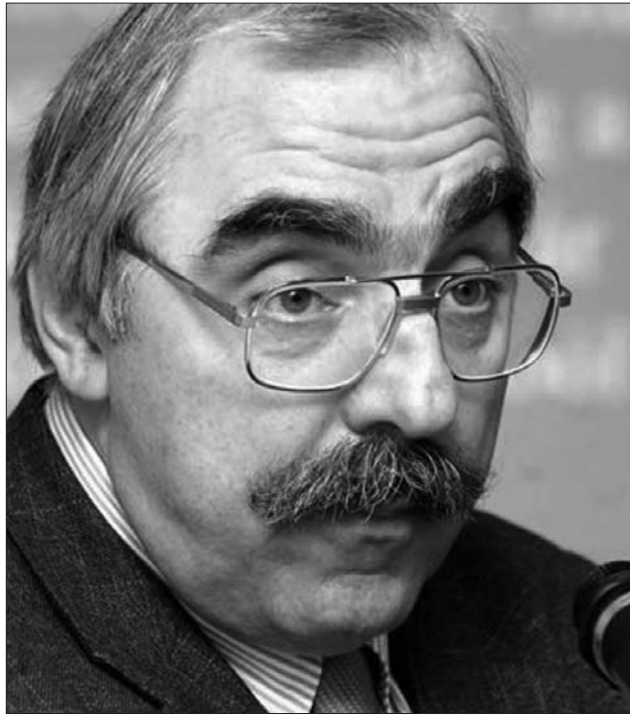
dülés feltételei. Jelenleg úgy tűnik, hogy az elnökválasztás eredménye időt adott az új jobbközép kormányok, hogy a költségvetési konszolidációt, sok nagyon fájdalmas megszorító intézkedéssel együtt végrehajtsa. Az új költségvetést a parlament 2010 január közepén elfogadta. A hiány a nemzetközi szervezetek elvárásának megfelelően 5,9 százalék lehet, ami viszont a közszférában százezres nagyságrendű leépítést tesz szükségessé. A munkanélküliségi ráta 2009 novemberében 7,5 százalékra emelkedett, további jelentős növekedése elkerülhetetlen. A tervezett költségvetés befagyasztja a közalkalmazotti béreket és a nyugdíjakat, a közkiadásokat jelentős mértékben lefaragja. A költségvetés elfogadása és a nemzetközi hitelezők kedvezőbb értékelése nyomán, januárban a lej erősödött, és kilátás van rá, hogy a külföldi

Bokrost nem szabad a mítőasztalhoz engedni

Lengyel László

hvg.hu

A szocialisták decemberi kongresszusuk óta magukkal voltak elfoglalva, így színpaduk üresen maradt. Úgy tűnik, hogy már nem is akarnak ennél többet, mint a képviselői lista, mert a választás csak szükséges rossz, amelyet túl kell élni – kampányra semmi szükség. Nem etették a sajtó nevű bestiát, és tovább keringett kétségbeesetten a holdja nélküli holdudvar. A baloldali „fekete lyukban” megjelent a Bokros-párt, majd az MDF-SZDSZ házasodás fénye. Piacot, reformokat, köztársaságot, demokráciát, jogállamot védő

Bokros Lajos

di hitel következő részletének kifizetésére már februárban sor kerülhet. Mindez elengedhetetlen, de valószínűleg nem elégséges feltétele annak, hogy az ország növekedési pályára álljon. Szükség van a gazdasági konvergencia folytatódására, de anélkül, hogy az egyensúlyi feszültségek újratermelődnének. Az egyoldalúan a belső keresletre épülő modell kipukkadt. Kérdés, van-e helyette másik, amely csökkentené a korrupciót, növelné a foglalkoztatottságot, fejlesztené az infrastruktúrát és javítaná az exportképességet? A gazdaság, bár nagy belső piacra támaszkodik, mégis nagymértékben rá van utalva a külső piacra és finanszírozásra a viszonylagos elmaradottság, a gyors felzárkózás igénye, és a gyenge kormányzati képesség miatt. Románia eddigi eredményei nem lebecsülendők, ha figyelembe vesszük a kiinduló helyzetet, de igen nagy erőfeszítések kellenek ahhoz, hogy a fenntartható növekedés beinduljon.

nemzeti közép, szemben nemcsak a Fidesszel és a Jobbikkal, de az előbbi értékeket cserbenhagyó öreg, és korrump MSZP-vel is.

Az MDF ma Bokros Lajos pártja. A választót Bokros nélkül se az MDF, se az SZDSZ nem érdekli. Ha valaki az új MDF-re szavaz, akkor Bokros miatt teszi. Mindenki más, aki ide belép vagy listájára kéredzkedik, csak járulékos. Bokros igazi, nehézsúlyú ortodox liberális, más-ként neokonzervatív gazdaságpolitikus, ehhez mért következetes ideológiai programmal. A gazdasági színpad egyik főszereplője lassan 1987 óta. Mindig tudta, hogy mit akar, de ellentétben másokkal, stratégiaileg és technikaileg is képes volt véghezvinni, amit akart. Hihető róla, hogy bármikor be-megy a gazdasági mítőbe, képes operálni, ellenfelei leg-feljebb élve boncolnak. Nem szeretném, hogy engem, minket operáljon, mert nem érték egyet ortodox sebész-módszereivel. Inkább elfogadom Surányi nem-ortodox elveit és technikáját. Bokros-

sal mindig kell konzultálni, csak nem szabad egyedül odaengedni a mítőasztalhoz. Bokros Lajos politikai könnyűsúlyú dilettáns, aki a politikai térben és időben képtelen elhelyezni magát. Teljes jó szándékkal működik együtt elfogadhatatlan emberekkel, megy bele képtelen politikai manőverekbe. Ami ennél is kellemetlenebb, a parlamenti demokráciát a közgazdasági racionalitás, a piaci reformok ellenfeleként kezeli, és a jogállamiságról tudja, hogy kell, de maga nem tud vele mit kezdeni. A Bokros fényjelezte párt minden, csak nem langyos vagy üres közép, hanem harcok, liberális erő: Magyar Liberális Párt. A választói demokrati-kus szoba egyik sarkában a szocialista, a másikban a keresztény-konzervatív, a harmadikban a zöld, a negyedikben a liberális politika ül – a szélsőjobb kintől rugdossa az ajtót. A Bokros párt nem tud más lenni, mint a liberális sarok lakója. Akik MSZP-pótléknak kívánják, műholdnak a szociálliberális holdud-var közepén, Gyurcsány-helyettesítőnek a nagy viszatérésig, akik chartistának szegődnek egy olyan pártba, amely ellen a Charta alakult, eltávozik a szavazótábor. Ha Bokrosnak jó a liberális üzenete, akkor az MDF nevezetű gazdasági-liberális párt bejuthat a parlamentbe liberális-ként. Rá szavaznak majd mindazok, akik korábban ortodox gazdasági liber-alizmusáért, modernizációs üzenetéért szavaztak az SZDSZ-re, az 1995 előtti Fideszre, és akik szerették Gyurcsány 2006-2008-as reformdikta-túrás politikáját. Becsületes és tisztességes liberális szavazók. Kell nekik egy gazdasági liberális párt. S mivel a politikai térképen egyszerre van szükség a jövőben liberálisokra, és negyedik pártra a Fidesz, az MSZP és a Jobbik mellett, miért ne lehetne Bokros pártja? Ez nem morális verseny. Kizárólag kaméleon-pártok – Fidesz, MSZP, MDF – közül választhatunk, az egyetlen messziről búzló, „egye-nes” hiána-párt – Jobbik – mellett. A Fidesz hideg racionalitással váltotta át liber-alizmusát konzervativizmusra, amikor megüresedett ez a jobboldali hely. Az MSZP számtalanszor átalakította magát az elmúlt húsz évben. Az MDF elvesztette középjobb helyét, de észre-vette a liberális egérlyukat, most oda menekül.

ideje nem találkozott. Karácsony napján, válaszolta, megszületett a második fi-am. Ez pompás, mondta a másik, akkor nem sok gondotok lesz a sorsa felől. Ezt hogy érted? Miért, ti nem tartjátok a szokást? Aki karácsony napján születik, annak mindeképp ügyvédek kell lenni, nehogy család vagy tolvaj váljék belőle.

1904. január, Spanyolország – Hosszú, tömött sorokban indultak útnak a hangyák, az ország minden tájáról egyetlen hely felé sereglettek, mesélte az aszszony a fiának, aki először hallotta a történetet. Jól jegyezd meg, mondta az aszszony, és soha ne is felejtsd el, hogy minálunk a hangyák minden karácsonyeste istentiszteletet tartanak. (...)

1904. február, Ciprus – Amikor a férfi megszületett, a szülei egy hordó új bort ástak el a pincében, éppen huszonhárom éve. A hordót ma, az esküvő napján akarták kiásni, de bármerre forgatták a földet, sehoh nem találták. A menyasszony egy ideig vá-rakozott a pince előtt, aztán sírva elrohant. Tudtam én, mondta az anyjának, hogy nem ez az első házassága.

1904. március, Grönland – Egy grönlandi asszony ruházata nagy föltűnést keltett a vacsorára összegyűlt társaságban. Kabátja beléje fokabórból készült, a szőrmecuklya ezüsttróka szőreből, melyen díszítésül kékrókák farka lógott. Mikor az aszszony megfordult, hogy kibújjon a kabátból, a nők majd elájultak az irigységtől, a kabát prémjéből kiálló hat acélhorog miatt.

1904. március, Japán – Fiam, mondta az apa, az első nevedet egy hónapos korodban kaptad, a másodikat háromévesen. A harmadik nevedet tizenöt évesen vehetted fel, és ma, a házasságod napján egy negyedik nevet is választhatsz magadnak. Halljuk hát, mi legyen az! Mivel a férfi kiterjedt levelezést folytatott, s a szülei a hosszú nevekben találtak neki méltóságot, ezúttal olyan vékonyra húzta össze magát, mint egy lótuszvirág szára, és azt mondta, Ren.

1904. április, USA – A kaliforniai Boulah város állomásán népes tömeg várakozott, bár a vonat érkezéséig még egy óra volt hátra, mikor is az egyik ajtón keresztül betolták a kézi kocsin álló mázsát. Az utasokat sorban lemérték, és a súlyuk alapján állították ki a jegyüket. A módszer méltányosnak tűnt, hisz a tehetősebb népek gyakorta súlyosab-bak, arról nem is beszélve, hogy a kényszeres evőnek is döntenie kellett, zabál vagy utazik. Aki pedig spórolni óhajtott, csak a vonaton fogyasztotta el a reggelijét.

A XX: század története

Podmaniczky Szilárd

1904 január, Szilézia – Mi újság van felétek, kérdezte a férfi barátjától, akivel jó

Reformok és keresztelők

Băescu plusz kettő

Rodica Ciobanu

GÂNDUL

Ha holnap Traian Băescu elnök megkérdezné az állampolgárokat, „Egyetértetek-e a pártok számának csökkentésével?”, a válasz „Igen!” lenne. Nem lenne szükség sem érvekre, sem felbujtó beszédekre és klipekre, mint a parlament csökkentésére vonatkozó referendum előtt. Az ötlet termékeny talajra lelne, mert a nép felfogása szerint a kevesebb jó, ami több, az árt. Így aztán a következő törvényhozási ciklusban 300 honatyánk lesz 450 helyett, egyetlen Házunk kettő helyett, és egyáltalán nem ki-zárt, hogy csak két parlamenti pártunk, négy helyett. Az egyéni körzetes választási rendszer bevezetéséről szóló vitáknak, amelyeket az utóbbi évben a PD-L a PSD-vel folytatott, nemcsak az a rendeltetésük, hogy nyomás alá helyezték és jó útra, a kormány támogatásának útjára tereljék a liberálisokat. Céljuk egy másik szövetségst találni a politikai reform kiteljesítéséhez, ahogyan ezt Băescu elképzeli. Az elnök már régebb kifejtette, szeretné, ha Románia Parlamentjében csupán két párt lenne, amelyek váltának egymást a kormányzásban. A „tisztá” egyéni körzetes rendszer az egyetlen módszer a politikai színtér megtisztítására, amely kizárná a törvényhozásból a csekély erejű alakulatokat. Nyerne tehát a jól szervezett, mintegy 30 százalékos támogatottsággal rendelkező PD-L és PSD, és veszítene a PNL – az a párt, amely legtöbb parlamenti mandátumát a szavazatok újraelosztásából és nem a körzetekben elért többségi szavazattal nyerte el – és az RMDSZ, amelynek szavazótáborra földrajzilag szorosan behatárolt. Ha a második fordulóban egy liberális egy PD-L-essel vagy egy PSD-essel versengene, sokkal valószínűbb, hogy utóbbi kettő szerez mandátumot, mert pártaik hatékony támogatását élvezik. A legutóbbi választásokon láttuk, hogyan sikerült Marian Vangheliének Bukarestben a semmiből honatyákat kihoznia, képviselőket csinálnia teljesen ismeretlen és érdektelen személyekből (Oana Mizil), akiket azonban megszavaztak, mert a PSD-ből voltak, sok pénzt bevetettek, és főképp mert a polgármester úr kézen fogva vitte őket a kampányba. Ritka volt az olyan eset, amikor az arra érdemest egyből megválasztották. Általában az győzött, akinek győznie kellett, s a kétfordulós egyéni körzetes választási rendszer nem változtat a dolgokon, viszont

politikai képviselet nélkül hagyhatja a parlamentben a választók egynegyedét. A Băescu-féle „reform” azonban teljes lesz, még ha nem is jelent majd mást, mint a főszereplők számának csökkentését. A megválasztott kevesek lemondanak majd a kampánybeli gusztustalan populizmusról, megtagadják a fekete pénzügyi hozzájárulásokat, többé nem fizetik le a választókat, tisztelik az őket ellenőrizni hivatott állami intézményeket, hétfőgön választóközrükben tartózkodnak, és nem üdülőkben lazitanak? A băescui re-

Mircea Băescu és Bercea Mondialu'

form nem ad választ ezekre a kérdésekre, mert semmi köze azokhoz. A reformot épp azért viszik végbe, hogy megkerüljék e kérdéseket, eltemessék egy egyszerű aritmetikai műveletbe, amit hamisan tüntetnek fel politikai változásokként. Sajnos, a politikával szembeni elégedetlenség minálunk olyan nagy, hogy még egy vicche illő reformot is jobbnak vélünk a valós helyzethez, és jónak ítéljük meg. (Fordította: K. B. A.)

Jóindulat eladó

Adrian Năstase

JURNALUL NATIONAL

Az elnök fivére vasárnap hivatalosította viszonyát az alvilág egyik vezetőjével, egy keresztény rituáléban, melyet a tévé élőben közvetített. Ezen a politikai szinten az EU bármelyik országában kerülik a közeli rokon kapcsolatokat, ha azok kompromittáltak lehetnek, Romániában viszont feltehetően ez is elmaradhatatlanul része az állam reformjának: a politikai, illetve a gyanús „szakmai dossziéjú” familiák közeledése. Miért is ne? Mircea Băescu sérthetetlen, ki vonhatná tehát kérdőre, hiszen a hatalmi körön belül áll? A civil társadalom? A párt? Melyik, a Populista Párt? Netán az állampolgárok? Az ám, csak hogy a választások már lezajlottak. Ha pedig Bercea

Mondialt is a tiszteletről közé sorolják, miként zavarhatná meg az ügyészség? Maga Traian Băescu násznagya volt Falcă polgármesternek, aki ellen hosszú évek óta bűnvádi eljárás folyt, illetve hasonló viszonyban volt Seculici kormányfőhelyettesével, akinek szintén volt ez-az a rovására. És ha folytatjuk utunkat a hatalmi létrán lefelé, a decentralizációval összhangban, számtalan sógorságra bukkanunk vezető és olyanok között, akik túlságosan sűrűn írnak alá saját felelősségre tett nyilatkozatot. Az állam első szá-

fiacsoporthoz szövetkezéséről? A jelenlegi hangulatban a „keresztapa” filmbeli értelmezése érvényesebbnek tűnik a vallásinál, és ha így folytatódik, a gazdaságban a tárgyalások helyett lassan átveszik a „visszaautásíthatatlan ajánlatok”. De talán kezdetűl fogva ez volt Traian Băescu politikai ajánlata, és csak mi értettük félre a szavait. Holott megmondta, hogy küzdeni fog a „családok” megerősítéséért. Meg azt is ígérte, hogy majd minden keresztfiú „emberére” akad...

(Fordította Sz. L.)

A szekusok – emberek az emberek között

Călin Hera

Evenimentul

Románia fölényesen vezeti a titkosszolgálatok európai mezőnyét. Ezt írta a múlt pénteken a *La Repubblica* című olasz napilap, amely összehasonlította a román személyneművel rendelkező titkos ügynökök számát olyan, híresebb titkosszolgálatok ügynökeinek számával, mint az FBI vagy a MI5. Az olasz újságírók megjegyzik, hogy Ceaușescu kommunista Szekuritátéjának 11 ezer ügynöke volt, míg Iliescu/Băescu kapitalista SRI-je egymagában 12 ezer ügynököt foglalkoztat. Alighanem kellett az, hogy egy nyugati újság rámutasson e tényekre, ahhoz, hogy a román társadalom is elgondolkozzon a dolgon és magyarázatot kérjen. A Szekuritáté beolvasztása a SRI-be és a többi hírszerző szolgálatba (az 1990. március 15-i – és az azokat követő – bizarr incidensek nyomán), valamint az, hogy nem ültették gyakorlatba a Temesvári Kialtvány 8. pontját, teremtette meg a feltételeket arra, hogy a szekusok a rendszerváltás utáni Románia gazdasági és politikai életének előterébe törjenek. Az 1989 decemberében berendezkedett új hatalom az előzőnek a folytatása volt, át-

mentette a legtöbb szekus és pártaktivista kiváltságait. Ez volt a kapitalista demokratikus Románia fejlődésének legfőbb akadálya. Ezek megélt dolgok. Válaszok azokra a kérdésekre, amelyekre naivan még felteszünk magunknak, magyarázatok, amelyek olykor talán nincs bátorságunk kimondani. A 2010. évi romániai hatalom valószínűleg ugyanannyira függ a volt Szekuritáté átmentett struktúráitól, mint az 1992-es. Három szónoki kérdésem lenne: 1. Mit gondolnak, miért épp a MIT és a SIE tartozik ama kevés, nagyon kevés intézmény közé, amelyek (az Elnöki Hivatal mellett) az idén több pénzt kaptak az állami költségvetésből? 2. Az egységes bérezésre vonatkozó törvény körüli nagy csinnadratta közepette vajon miért éppen a titkosszolgálatok, a belügyminisztérium, valamint az igazságügyi alkalmazottak esetében kellett kivételt tenni? 3. A nyugdíjak újraszámítása körüli felhajtás után vajon miért éppen a titkosszolgálatok alkalmazottai maradnak meg a speciális nyugdíjpénztárakkal, a nagy újraszámítás miatt csak a „pórnépre” vonatkozik? A még mindig naivak és ártatlanok számára – egy látszólag közönséges napi hír. Traian Băescu egyik tábornoka, Viorel Stanca, aki két évvel ezelőtt kapta meg a magas rangot, jöllehet számos információ volt már arra vonatkozóan, hogy szekustizmi minőségében politikai rendőrségi tevékenységet folytatott. Éveken keresztül a PD-L Szilágy megyei szervezetének vezetőjeként Stanca mindenkinek fityiszt mutatott, és a megye egyik leggazdagabb emberévé vált. Egy kis megyében, amely azonban a volt szekus *Capital* 300-as Toplistájára repítette. Most a Legfelső Semmitűszők határozatával megerősítette, hogy a Szilágy megyei PD-L-és szekuritátés tiszt volt. A *La Repubblica* által közölt megdőbbentő számok nem számolnak a Viorel Stanca-szerű egyénekkel. Ezek a személyek azonban léteznek, közöttünk járnak (ők is emberek), de imádkoznak; hanem fityiszt mutatnak nekünk. Legyünk őszinték (és kérjük számon!): ez a népség forgó-lódik a politikások körül – szekusok és „mondialok”. (Fordította: K. B. A.)

Tolerancia- hiányos kétpártrendszer

Angelo Panebianco

CORRIERE DELLA SERA

„Jobboldalon és baloldalon egyaránt gyengék azok az erők, amelyek centrálisan, mérsékelt jelleget tudnának adni a bipoláris rendszernek. Sokkal erősebbek az ellenkező irányba ható erők” – írja a *Corriere della Sera*ban

Angelo Panebianco liberális politológus. A közép-keletre húzó rendszernek van egy nagy előnye: mentes a hirtelen kilengésektől. A mély ellentétek szabdalta térben viszont egyik végletből a másikba lendül át az inga. Panebianco szerint éppen ez történik Olaszországban. A pártpolitikában olyan stílusban támadják egymást a felek, mintha a civilizációk háborúja folyna közöttük. Közben viszont, hogy össze ne omoljon a rendszer, a pult alatt nagyon is gyakran képesek megállapodásokat kötni. Olaszországban sokáig kis pártok sokasága volt jelen a törvényhozásban, és a klasszikus liberalizmus hívei, az angolszász példákra hivatkozva, olyan választási rendszert követeltek, amely kiszorítja a törpepártokat, és lényegében kétpólusú törvényhozást hoz létre. A *Corriere* profesz-szor-szerzői is ehhez a táborhoz tartoztak. Panebianco most keserően állapítja meg, hogy habár a kétpólusú parlament lényegében megvalósult, nem hozta meg a remélt mentálitásbeli változást. Mintha a kétpólusú rendszer és a mérsékelt kizárnák egymást. Legalábbis, akik az egyiket partolják, elvetik a másikat. Traian Băescu egyik tábornoka, Viorel Stanca, aki két évvel ezelőtt kapta meg a magas rangot, jöllehet számos információ volt már arra vonatkozóan, hogy szekustizmi minőségében politikai rendőrségi tevékenységet folytatott. Éveken keresztül a PD-L Szilágy megyei szervezetének vezetőjeként Stanca mindenkinek fityiszt mutatott, és a megye egyik leggazdagabb emberévé vált. Egy kis megyében, amely azonban a volt szekus *Capital* 300-as Toplistájára repítette. Most a Legfelső Semmitűszők határozatával megerősítette, hogy a Szilágy megyei PD-L-és szekuritátés tiszt volt. A *La Repubblica* által közölt megdőbbentő számok nem számolnak a Viorel Stanca-szerű egyénekkel. Ezek a személyek azonban léteznek, közöttünk járnak (ők is emberek), de imádkoznak; hanem fityiszt mutatnak nekünk. Legyünk őszinték (és kérjük számon!): ez a népség forgó-lódik a politikások körül – szekusok és „mondialok”. (Fordította: K. B. A.)

Könnyítések az adósoknak

Czédly József

2009. július 3-án lépett életbe az a törvényerejű sürgősségi kormányrendelet, mely lehetővé tette az országos adóügyi hivattal (Administrația Națională de Administrare Fiscală – ANAF) szembeni hátralékos kötelezettségek kifizetésének elhalasztását (OUG 92/2009 – megjelent a *Hivatalos Közlöny* 2009. július 1-jei, 457. számában). A szabályozás egyike volt azoknak, amelyek a gazdasági válság miatt nehéz helyzetben levő vállalkozásoknak és egyéneknek kívántak segíteni. Alkalmazása során kiderült, hogy túl szigorú feltételekhez kötötte az adókötelezettségek elhalasztását, így amikor a kormányrendelet a parlamenti elfogadásra került, az erre hivatott törvény (2009/363 sz. – *Hivatalos Közlöny* november 24., 800 sz.) számos módosítással kívánta megkönnyíteni az elmaradt adóbefizetések elhalasztásának lehetőségét. Ezt az irányzatot erősíti meg a *Hivatalos Közlöny* január 28-i, 64. számában megjelent 2010/99. sz. a pénzügyminiszteri rendelet, a hátralékos adókötelezettségek kifizetésének elhalasztását engedélyező eljárások lefolytatásáról.

A kitűzött cél tehát a hátralékos adókötelezettségek lehetséges elhalasztása. Elhalasztását lehet igényelni – jogi vagy természetes személyeknek egyaránt – azoknak az adókötelezettségeknek, melyek befizetésének határideje lejárt a kérvény beadá-

sa előtti hónap utolsó napján. A halasztás időtartama nem lehet nagyobb, mint 6 hónap és nem lépheti túl annak az évnek a december 20-ai napját, amelyre a halasztás vonatkozik.

A halasztást igényelhetik mindazok, akik:

– határidőben benyújtottak minden adóbevallást (declarații fiscale);

– adóügyi nyilvántartásában (cazier fiscal) nem szerepelnek negatív bejegyzések;

– nincs ellene fizetéseképtelenségi eljárás indítva.

Eredetileg feltétel volt, hogy a halasztást igénylőnek 2008. szeptember 30-áig nem volt adóhátraléka. Ezt a követelményt a kormányrendelet elfogadó törvény utólag törölte és ezzel lényegesen kiterjesztette az elhalasztást igénylők lehetséges körét. A jelenleg érvényben lévő feltételeket a kérvény beadási napjáig kell teljesíteni.

Az elhalasztás igénylését a székhely/lakhely szerinti illetékes adóhivatalhoz lehet beadni, ez köteles 15 napon belül végzést (decizie) hozni a kérvény elfogadásáról, illetve elutasításáról. A végzés közlésétől számított 15 napon belül, az adóhalasztást igénylő köteles garanciát vállalni banki garancialevél vagy minden tehertől mentes javak formájában.

Eredetileg a garancia értéke egyenlő kellett legyen az adósság és az utána járó késedelmi kamatok értékével. Ez a feltétel gyakorlatilag lehetetlenné tette a halasztás igénylését. A már említett

törvényt a következőképpen változtatta meg:

– amennyiben a halasztás ideje nem nagyobb, mint 3 hónap a garancia nagysága nem lehet kisebb, mint az adósság és a késedelmi kamatok összértékének 20 százaléka;

– ha a halasztást több mint 3 hónapra kérik, akkor a garancia az adósság és a késedelmi kamatok 40 százalékánál nem lehet kisebb.

A garanciaként felajánlott javak értékét független felértékelőnek kell megállapítani. Ha épületről vagy telekéről van szó, akkor ezek értékét, a közhatóságoknak állami segély nyújtása esetén alkalmazott uniós normák alapján kell megállapítani.

A hátralékos adókötelezettség kifizetésének elhalasztását engedélyező végzés elveszti érvényét, ha az adófizető nem teljesíti a végzés kibocsátásának napján létező adókötelezettségét leg-

több 30 nap késéssel, illetve ha nem hozza létre a szükséges garanciákat. Az adó kifizetésére halasztást egy adófizetőnek egy évben csak egyszer lehet engedélyezni.

Az elhalasztott adókötelezettség törlesztése lehetséges az adóügyi eljárások törvénykönyvében (Codul de procedură fiscală) előírt bármilyen lehetőség felhasználásával. Így például azok akik a hozzáadottértékadó (TVA) elszámolásuk keretében negatív szaldóval rendelkeznek, kérhetik adóhátralékaik teljes vagy részleges rendezését a visszatérítendő hozzáadottértékadó összegével, annak függvényében, hogy ennek értéke egyenlő vagy nagyobb, mint a kifizetendő adókötelezettség.

Az adóhátralék kifizetésének elhalasztásának idejére az adófizető köteles kamatot fizetni az elhalasztott összeg után. Ennek nagysága csak 0,05 lej az elhalasztás mind-

egyik napjára, az elhalasztás engedélyének megadása napjától számítva egészen a halasztás határidejéig, illetve a tartozás kifizetésének napjáig. Amennyiben az adókötelezettség nem törlesztődik a halasztás határidejéig, akkor a késedelmi kamatot, az említett törvénykönyvben előírt normális kamatszinten kell kifizetni. Nem kell kamatot fizetni az elhalasztás idejére, ha a befizetési kötelezettség kirótt büntetésre, kényszervegrehajtásra, igazságügyi költségekre vagy elkobzott összegekre vonatkozik.

Hátralékos adókötelezettség kifizetésének elhalasztását, a fent ismertetett szabályozások alapján, 2010. június 30-ig lehet igényelni.

A cégbejegyző hivatalok új tarifái

A *Hivatalos Közlöny* január 28-i, 64. számában jelent

meg az igazságügy-miniszter 2010/231/C sz. rendelete a törvényszékek mellett működő cégbejegyző hivatalok (oficiile registrului comerțului) által nyújtandó szolgáltatások, 2010. február 1-jei kezdettel alkalmazandó tarifáinak nagyságáról. A rendelet melléklete a következő öt szolgáltatásért járó tarifát nevesíti meg, azaz a pontosítással, hogy ezek tartalmazzák az összegeknek megfelelő TVA-t is.

1. A cégbejegyzés és más, a hivatalhoz benyújtandó kérvények megfogalmazásához szükséges előzetes tájékoztatás megadása = 19,8 lej/óra;

2. A cégbejegyzéshez szükséges kérvény, az alapítók, ügyvezetők, megbízottak, pénzügyi ellenőrök saját felelősségre kiállított nyilatkozatai, az alaptőke kialakítására szolgáló javak felértékelése és más dokumentumok technikai szerkesztése = 2,7 lej oldalanként;

3. Az eredeti alapító okmány, a jogi személyek alapszabályzatának elkészítése, ezek esetleges módosításainak megírása = 162 lej okmányonként;

4. Közgyűlések határozatainak megírása, a vezetőtanács vagy az egyetlen tulajdonos döntései szövegének elkészítése = 49,5 lej + 10 százalékos esetleges többletdíjak;

5. A szolgáltatásokhoz szükséges adatok megszerzése, a vonatkozó jogszabályokból a megfelelő idézetek kiírása = 10,8 lej okmányonként.

Az életjáradéki szerződés és változatai

Deák Levente

A hatályos polgári törvénykönyv, a sokkal ismertebb és gyakoribb eltartási szerződéssel ellentétben, az életjáradéki szerződést részletesen szabályozza az 1639-1651-es szakaszokban. A közjegyzői gyakorlatban ennek ellenére „fehér hollónak” számít egy ilyen szerződés, és ha néha kötnek is ilyet, ez jórészt a közjegyző meggyőző törvénymagyarázatának, hogy ne mondjam: rábeszélésének köszönhető. Emlékszem, évekkkel ezelőtt sikerült egy ilyen szerződést hitelesítenem, miután az eltartók megértették, hogy egymástól 100 kilométerre élve, nem tudnak napi eltartást nyújtani eltartottjuknak, ami az eltartási szerződés alapkövetelménye. Így inkább a havonta fizetendő életjáradék mellett döntöttek, és ezt a rendszere-

sen fizetendő életjáradékot ellentételezte az életjáradékos (credentierul) tömbházi lakása tulajdonjogának átruházásával. Ez a kétoldalú, visszerthes, élők közötti életjáradéki szerződés (contract de rentă viageră).

Az „életjáradék ellenében ingatlant” tartalmú jogügylet nagyon hasonlít az eltartási szerződéshez. Ez utóbbinál a természetbeni ellátást, az élelmezést, a gondoskodást, és minden mást, ami ezzel kapcsolatos, az eltartott ingatlanával ellentételezi, e fölötti tulajdonjoga azonnali átruházásával (egyezségük szerint a haszonélvezeti jog fenntartásával). Míg az életjáradéki szerződés haszonélvezője abból a pénzből vagy egyéb, a másik féltől kapott, helyettesíthető javak (bunuri fungibile) értékesítéséből tartja el magát (az életjáradékból), amit az életjáradék

fizetését vállaló fél neki, az életjáradékosnak rendszeresen, általában előre fizet vagy ad. Ezt pedig az életjáradékos, akárcsak a tartási szerződésnél, legtöbbször ingatlanával ellentételezi, vigyázat, nem halála után, hanem azonnal, a szerződés megkötése és hitelesítése pillanatában. Tehát jó tudni, hogy mindkét szerződésnél a tulajdonátruházás azonnali, ez okból az eltartott vagy életjáradékos halála után a szerződésben szereplő ingatlan nem képezi a hagyaték tárgyát, nem kerül be az örökös bi bizonyítványba, mert – nagyon leegyszerűsítve –, annak jogi helyzetét a felek a szerződés megkötésének pillanatában, még mindkettőjük életében rendezték. Amit a halál kivált, az az eltartás!

Az életjáradék ellentételezése azonban nem csak ingatlanal, az e fölötti tulaj-

donjognak az átruházásával történhet. A törvény, tehát a hatályos Ptk., de az új is (ez még nincs hatályban) az elentelezés más módját is engedí, például úgy, hogy maga az életjáradékos egy nagyobb pénzösszeget, tőkét juttat a másik félnek, aki abból vagy sajátjából az életjáradékos élete végéig rendszeresen, havonta, negyedévenként vagy évente előre meghatározott összeget, életjáradékot fizet. Ennek a jogügyletnek van egy olyan változata is, amikor az életjáradék haszonélvezője, címzettje nem maga az életjáradékos, tehát nem az, aki, a fenti példánál maradva azt az „induló tőkét” fizette, hanem egy harmadik személy, aki semmit nem vállalt, hanem csak élvezi annak a jogügyletnek a „gyümölcsseit”, amelyet a felek kötöttek. Egy ilyen harmadik fél javára szóló életjá-

radéki szerződés ingyenes jogügylet (ingyenes juttatás, ajándék), amelynek érvényességi feltétele a közokirati forma, a közjegyzői hitelesítés lenne. Ennek ellenére, kivételként, a hatályos Ptk. 1642. szakaszának 2. bekezdése és az új Ptk. 2243. szakaszának 2. bekezdése a harmadik személy javára fizetendő életjáradéki szerződésnél nem követeli meg az ajándéknál kötelező közokirati formát. (A teljesség kedvéért jegyzem meg azt, hogy az ingatlanal, pontosabban, telekkel, földterülettel – legyen az beépített, házhoz tartozó telek is – ellentételezett tartási vagy életjáradéki szerződésnél minden esetben kötelező az egyezségnek közokirati formát, azaz a közjegyzői hitelesítés, mert a földforgalom jelenlegi szabályai szerint földterület – belvagy külterület – tulajdonjo-

gát, de más dologi jogokat is érvényesen, csakis közokirati formában lehet élők közötti jogügylettel másra átruházni.

Az új polgári törvénykönyvben megtalálható életjáradéki szerződésről még lesz alkalmunk részletesebben is szólni, azután, miután a törvénykönyvet, egy külön törvény megalkotása és elfogadása után hatályba léptetik. Mint érdekességet említem, hogy az életjáradékosnak a jogszabály biztosítani fogja a választási lehetőséget, az életjáradék fizetésének vétkes megtagadása, illetve ennek valamiért történő elmaradása esetén. Előbbi esetben az életjáradékos akár a felbontást is választhatja, míg a második esetben a választást nem teljesítő „adós” vagyontárgyai ellen kényszervegrehajtási eljárást indíthat be.

Ismerni szeretné a legújabb jogszabályokat? Fizessen elő a

MONITORUL OFICIAL

törvényeket, dekrétumokat, határozatokat és más jogszabályokat tartalmazó I. sorozatára. A 2008. évi előfizetési díj hagyományos hordozón 1560 RON, negyedévenként 400 RON.

Az elektronikus kiadásra előfizetési díj 1400 RON.

A kiadványt meg lehet rendelni a Román Posta, a Rodipet Rt. kirendeltségein.

A román törvényhozást magyar nyelven tanulmányozni óhajtók megrendelhetik

ROMÁNIA HIVATALOS KÖZLÖNYE

magyar nyelvű hivatalos kiadását hagyományos formában a Román Postánál vagy a Rodipetnél, illetve interneten. Szívesen tájékoztatunk minden érdeklődőt

a 021-318 5123-as telefonszámon.

E-mail: hk@ramo.ro

A TÖRVÉNYTÁRAT TÁMOGATJA
A COMMUNITAS ALAPITVÁNY

Placebo: átverés vagy valós haszon?

A placebo téma az orvoslásban nagyon ellentmondásos érzelmeket vált ki. Van aki alkalmazza, van aki elfogadhatatlannak tartja. Tény, hogy sokan meggyógyultak vagy fájdalmaik enyhültek a hamis gyógyszerekkel. Lássuk mi az igazság.

A Victoria Egyetem tudósai összesen 300 emberen végeztek memóriavizsgálatokat, miközben olyan placebót adtak nekik, amelyről azt mondták, segíti az emlékezést. A kutatók teljes háttértörténetet találtak ki az állítólagos gyógyszernek, promóciós dvd-vel és saját weboldallal. Az eredmények szerint a résztvevők, tudtukon kívül saját maguk javították emlékezőképességüket. Elég volt elhinniük, hogy memóriájukat, reakcióidejüket, koncentrációképességüket és érzelmeiket javítja a placebo. A placebo kapott résztvevők sokkal gyakrabban használták aktív megfigyelőképességüket, mint az automata memóriafolyamatokat, ami segíti a koncentrációt és az emlékezést.

Lássuk, hogyan is kezdődött a placebo jelenség. A placeboeffektusra az új gyógyszerek tesztelésénél derült fény. Az új termékek hatékonyságát úgy vizsgálják, hogy hatóanyagot egyáltalán nem tartalmazó, a gyógyszerrel azonos kinézetű pirulát adnak az egyik csoportnak, a tesztelt gyógyszert pedig a másiknak. Az alanyok mindkét csoportban beteg emberek, problémájukat az új szer hivatott kezelni, és mindannyian azt hiszik, hogy a gyógyszert kapják. Az eredmények viszont igen érdekesek: a placebo csoportban a gyógyulási arány gyakran megközelíti (sikertelenebb termék esetén meghaladhatja) a tényleges gyógyszer szedő csoportét. A placebo számos betegség esetén bizonyult hatékonynak: arté-

riás szívbetegeknél, magas vérnyomásnál, ráknál, migrénnél, allergiánál, izületi fájdalmaknál, szklerózis multiplexnél, Parkinson-kór és csontritkulás esetén, és természetesen a depresszió, szorongás és pánikbetegség kezelésében is.

ta el is indítja a testben a valós gyógyulási folyamatot, hiszen a tudat, a szellemi működés irányítja a fizikai dolgokat, és nem fordítva.

A placebo (latinul "örömet szerző") olyan gyógyszer vagy kezelés, amelyről alkalmazója úgy véli, hogy ártalmatlan és hatástalan (és a kezelt erről általában nem tud). A placebo lehet cukorból vagy keményítőből készült tablettá. Akár hamis műtét vagy hamis pszichoterápia is lehet a placebo.

A hit és remény egy kezeléssel kapcsolatban, a befolyásolhatósággal kombinál-

zás és az immunrendszer. Megfelel mai tudásunknak, hogy a reménytel beállított-ság és a hiedelmek fontosak a fizikai jóléthez és a gyors felépüléshez sérülésből, betegségből.

Mindazonáltal lehetséges, hogy a placeboeffektus nagyrészt nem az elme hatalma a molekulák felett, hanem az elme hatalma a viselkedés felett. A beteg emberi viselkedés részben tanult. Akárcsak a fájdalmat átélő emberé. Vagyis a beteg emberek részéről mindig van valamennyi szerepjáték. Ez nem azonos a szimulálással. Egy beteg vagy sérült

záállása, az ahogy érzi magát, vagy cselekszik.

Egyesek szerint a placeboeffektus részben annak köszönhető, hogy a betegség vagy sérülés természetes módján gyógyul. Ráadásul a legtöbb rendelkezés, fájdalom, betegség jön és megy. Amit placeboeffektusként mérnek részben a természetes regresszió. Vagyis placeboeffektusnak tekinthet az is, ami a természet munkája. Mindenesetre a spontán gyógyulás és enyhülés nem magyaráz meg minden gyógyulást és javulást, ami a placebo eredménye. Akik semmilyen kezelést nem kapnak, többnyire nem javulnak úgy, mint akik placebo-t vagy hatáshoz vezető kezelést kapnak.

A placeboeffektus felvet egy etikai kérdést. Nem szabad félrevezetni másokat, de csilapítani kell a fájdalmat és szenvedést. Megtéveszthetünk másokat, ha ezzel használunk nekik? Etikátlan, ha egy orvos placebo-t ír fel a beteg tudta nélkül? Ha a beteg tájékoztatása csökkenti a placebo hatását, megengedett-e némi félrevezetés? Egyes orvosok szerint helyes a placebo alkalmazása olyan esetekben, ahol az erős placeboeffektus már igazolt, és ahol az aggodalom súlyosbító tényező. Mások szerint mindenkor helytelen a beteg félrevezetése, a tájékozott páciens hozzájárulásának fontossága miatt mindig tájékoztatni kell, ha a kezelés placeboval történik. Sokak, főként az alternatív gyógyászok, nem is akarják tudni, hogy egy kezelés placebo vagy sem. Amíg működik, kit érdekel ha placebo?

Nagyon valószínű, hogy más jellemzők is olyan hatást váltanak ki a betegekben, mint a placebo. Ezek közé sorolható a páciensek pozitív hozzáállása is. Vagyis az a magatartás, amikor a beteg meg akar gyógyulni, és hisz abban, hogy a kezelés eredményes lesz.

A placebo effektus magyarázata, hogy a mentális és az érzelmi állapotnak nagy jelentősége van a kezelés hatékonyságában. A hit és a remény nem véletlenül gyógyít, ráadásul a biztosnak vett gyógyulás gondolata-

va, jelentős biokémiai hatással járhat. Az érzékelés és a gondolatok hatással vannak az idegi biokémiára. Az idegrendszer hatással van más kémiai rendszerekre, és azok is hatnak rá, ilyenek például a hormonszabályo-

ember viselkedése részben szociálisan és kulturálisan meghatározott. A placeboeffektus lehet ezen viselkedés változása is, a kezelésben való hit következtében. A megváltozott viselkedés azt jelenti, hogy változik a hoz-

Az orvos válaszol

Olvasmányaimban találkoztam már a feromon fogalommal. Egyesek mint hormon emlegetik, de hallottam már a parfümökkel együtt is emlegetni. Most mi az igazság? Ha hormon, akkor mi a szerepe a szexuális életben?

A feromonok olyan kémiai vegyületek, amelyek eredetileg az élőlények közötti kommunikációt szolgálják. Egyaránt jelen vannak az állatokban és az emberekben is. Szerinte az élővilágban fontos szerepük van, hiszen ezek voltak a kommunikáció legelső formái, és ma is bizonyos információkat közölnek a fajtársak és a különböző fajok között is. Ez az ún. viselkedési hormon, amelyet az emberi test is termel, már a parfümökben is megjelent. Ez a vegyület felel a nemi viselkedésünkért. A feromon ugyanis az ösztönökre hat, a fajfentartási ösztönökre. A modern társadalmakban azért változott meg a feromonok szerepe, mert a szaglásunk elcsúszott, így a természetes illatokat sokkal kevésbé érezzük. A feromonos parfümök tulajdonképpen becsapnak bennünket, hiszen azt az érzéket csalogatják elő, amelyik általában szunnyad bennünk.

Az ugyanolyan illatú hagyományos, illetve feromonos parfüm között nem érezni a különbséget, mert olyan alacsony koncentrációról van szó, amit szaglásunk már nem érzékel, vagyis az agy is csak tudatalattal dolgozza fel a kapott információt. Aki viszont tudja, hogy egy titokzatos illat lengi körül, az sokkal magabiztosabban viselkedik a másik nem társaságában. Kétféle feromon létezik: az androstenone és az androstedione nevű. Előbbi nőknél és férfiakban egyaránt jelen van, míg az utóbbi csak a férfiak izzadságában és vizületében mutatható ki. A kifejezés görög eredetű, a phero (viselkedés) és hormone szavak összeolvadásával keletkezett, azaz annyit tesz: viselkedéshormon.

Dr. Györi György, belgyógyász szakorvos

Programajánló

Hóbuli Bálványosfürdőn

Kézdivásárhely és Torja polgármesteri hivatala, valamint a KSE sí- és hódeszkaosztálya február 6-án, szombaton ötödik alkalommal szervez fergeteges hóbulit Bálványosfürdőn.

Családi közkecskéselés Csíkszeredében

Szombaton és vasárnap (február 6-7) 11-13 óra között Csíkszeredében a sza-

badtéri műjépgályán családi közkecskéselést tartanak. A belépőjegy ára családonként 6 lej, korcsolyabérlésre is lehetőség lesz.

Táncdal Fesztivál 2010

A Miskolci és a Pécsi Nemzeti Színház művészei Székelyudvarhelyre és Csíkszeredába is elhozzák a Táncdal Fesztivál 2010 című zenés előadásukat. A farsangi időszakhoz illő műsorban főleg a 60-as, 70-es és 80-as évek magyar slá-

gerei kapnak helyet. Székelyudvarhelyen január 7-én, vasárnap 19 órától a Tomcsa Sándor Színházban, Csíkszeredében február 8-án, hétfőn 19 órától a Csíki Játékszín nagytermében kísérhetők figyelemmel az előadások.

Gyermekelőadások a Kádárok bástyájában

A Tamaciszta társulat február 6-án, szombaton 17 órai kezdettel Ugrabugra ákombákom című játékos, zenés, gyermekversválogatásból álló előadását viszi színre. Február 7-én, vasárnap, szintén 17 órától a Méhes György műve alapján

összeállított Krumpli és Pityóka című humoros bohócelőadására várja a társulat a játszani szerető közönséget. Az előadások a vár Kádárok bástyájában (nagyszínpad mögött) láthatóak.

Álomszép mulatságok az aradi Expóban

Az Expo Arad Internacionál kiállítási komplexum idei első nagyszabású rendezvénye az Álomszép mulatságok vásár és kiállítás február 5. és 7. között. A vásárnapi nyitva tartó vásár rengeteg látványt kínál, és hogy a látogatók egy pillanatra se unatkozzanak

a szervezők egyéb szórakoztató rendezvényekről is gondoskodnak: minden nap lesz esküvői és estélyi ruhákat felvonultató bemutató, kamarahangverseny, smink és frizura bemutató, társasági táncbemutató, süteménykóstoló stb. Jónévű zenekarok – Daniel's Band, Gabi Gheorghe és a Rapsodia együttes, a Quaternion stb. Nyitvatartás: pénteken és szombaton 11-20, vasárnap 10-16 óra között.

Váradai kabaré Kisiratoson is

A nagyváradai M. M. Pódiám Színház február 5-én,

pénteken Kisiratoson bemutatja a Mi is kéne még? című zenés, táncos, szórakoztató kabaréműsorát. Az aradi előadás 17 órától kezdődik a Jelen Ház nagytermében (jegyek elővételben a Jelen Könyvesboltban és az RMDSZ-székházban kaphatóak), a kisiratosi előadás 20 órától lesz a helybéli kultúrotthonban (jegyek a helyszínen vásárolhatóak).

Figura Stúdió Színház

Február 7-én, vasárnap este 19 órától Jevgenyij Griskovec: Tél – Bemutató című darabját mutatják be a Stúdióteremben.

Ökodivat-mánia

A divat eddig olyan üzletág volt, amelyet évről-évre csak pár nevesebb divattervező alakíthatott ki a maga igényeire szabva. Ez az időszak lassan feledésbe merül, hiszen manapság a divatot nem konkrét személyek, hanem a globális felmelegedés, a kizsákmányoló rabszolgatartás és a felelőtlen természetpusztítás határozza meg.

Kenderből készült cipő, organikus anyagokból előállított ruhák, újrahasznosított műanyagszálakból font táskák: ezek a 2010 év divatjának meghatározói. A világ minden táján tervezők, művészek, műhelyek vezetői fognak össze, hogy határozzák meg az irányt, hogy a divat egyre erőteljesebb hullámainak. Ez az új szemlélet megtöri a nagy gyártók egyeduralmát és piacot nyit a kisebb, környezettudatosabb cégek számára is.

Miközben az ökodivat lassan beszívárog a főbb divatirányzatok közé (például a Levis bio Eco Jeans modell-

jével, a Gap férfi biopólioval és az American Apparel fenntarthatóság jegyében készült biokollekciójával), a vásárlói igények eddig nem olyan mértékűek, hogy nagyobb piaci forgalmat generálnának. Valójában csak az elkötelezett divatértők foglalkoznak azzal igazán, hogy miből is készülnek a ruhák, a legtöbb vásárlót csak az ár érdekli – ebben a versenyben pedig a biotermékek nehezen tudnak ringbe szállni. A fenntarthatóság jegyében készült ruhadarabok vásárlásakor a vevőktől másfajta gondolkodásmódot várnak el – azt, hogy tekint-

senek globálisan a kérdésre: az általuk megvett farmerrel vagy pólóval hogyan támogathatnak egy helyi biogyapot ültetvényt, vagy miként javíthatnak az afrikai termelők életkörülményein.

A divattervezők szerint a vásárlók tudatosságának növelésére lenne igazán szükség. A vevők hozzászóltak az eldobható öltözékekhez. Ehelyett megtehetnék, hogy a ruháikra úgy tekintsenek, mint megbecsült darabokra. Minél többet tudnak a vásárlók az általuk hordott ruhák összetételéről, annál inkább átlátják majd a ruhák teljes életciklusát, az alapanyag termelésétől a készmodellig. Az ökodivat mozgalma valójában arról szól, hogy a vásárló kötődjön az adott öltözékhez, ismerje annak múltját, és képes legyen lemondani a rövid életű ruhadarabokról. Mindegy mit vásárolunk, a lényeg, hogy az organikus, kézzel festett, környezetbarát darab legyen, aminek a gyártásában csak 18 éven felüliek működtek közre, rendes keresetért.

Oxitocin: a vajúadás okozója

Ha már itt volna az ideje a baba világra jöttének, de a kezdeti fájásoknak semmi jele, nem minden esetben kell azonnal nagy hatású gyógyszerhez folyamodni.

Az oxitocin fehérje természetű anyag, amely az agy alapi mirigy hátsó lebenyében található, szabályozza a sima izmok működését, fontos szerepe van a szülés megindításában. Az oxitocin két fajtáját különböztethetjük meg, az exogén és az endogén oxitocint. Előbbi a mesterségesen előállított, míg utóbbi az anya teste által termelt hormon. Az emberi test által előállított oxitocin ser-

kenti az endogén – természetes – ópiátok termelődését a központi idegrendszerben, amelyek ingerületátvivő funkciót töltenek be az agyban, szerepük van a fájdalomérzet csökkentésében, valamint euforikus állapotot alakítanak ki. Az anyai oxitocin a magzati agyat tulajdonképpen felkészíti a szülésre, a születésre. Azonban nem csupán szüléskor szabadul fel ez a hormon, akár a simogatás, babusgatás, becézés is felszabadíthatja.

Az exogént, vagyis mesterséges oxitocint általában intravénásan juttatják a szervezetbe. Szükség szerint há-

rom esetben szokás alkalmazni: szülés megindítására, a méhösszehúzódás serkentésére, valamint a szülés utáni ellátás keretein belül.

Alkalmazása nem veszélytelen, adagolása rendkívüli odafigyelést és mérlegelést igényel. Mind az anyára, mind a babára nézve lehet-

nek káros mellékhatásai. Nagy hátránya, hogy ha mesterséges úton visszük be a hormont, akkor az meggátolja az anyai, természetes oxitocin termelését, ebből adódóan azok az előnyök, melyeket szervezetünk saját hormontermelése jelent, megszűnnek.

Lássuk, milyen természetes módszerek léteznek arra, hogy a szervezet oxitocint termeljen. Brit és thai kutatók szerint a gránátalmában megtalálható egyik természetes szteroid serkenti a méhösszehúzódásokat. A béta-szitoszterol nemcsak a koleszterin bélből történő

felszívódását gátolja, de segítségével szülés közben is összehúzódásokra serkentheti a méhet. A gránátalma levének számos pozitív hatása ismert a koleszterinszint és a vérnyomás csökkentésétől az egyes daganatok elleni védelemig, azonban a méhizomzatra gyakorolt hatását eddig nem bizonyították.

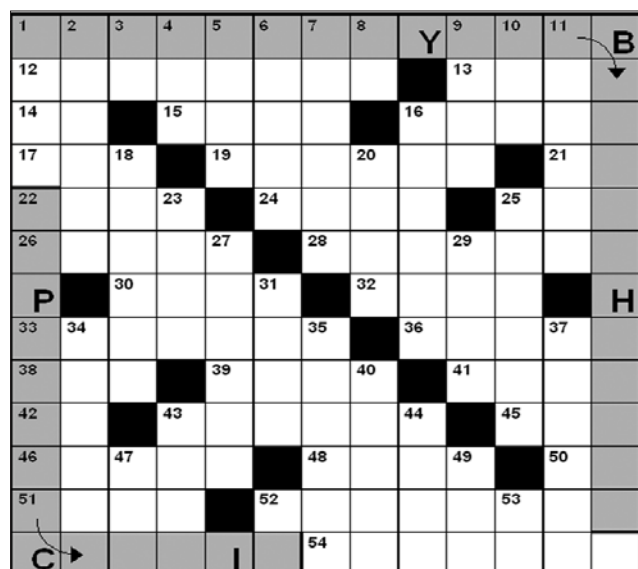
Ha nem indul be a vajúadás, a ricinus-koktél is segíthet. Egyes nyugati klinikákon azon várandós nők, akiknél késik a szülés megindulása, választhatnak a gyógyszeres kezelés vagy egy növényi alapú koktél között.

Megéri!

Tilosban parkoló autóst büntet a rendőr. Amikor megkapja a szabálysértési cetlit, az autós megszólal:

– Hát ezzel meg mi a francot csináljak?

– Őrizze meg gondosan – tanácsolja a rendőr. – ...
(poén a rejtvényben)

Vízszintes:

1. A poén első része. 12. Zsűrítő. 13. Hősök ...; budapesti látványosság. 14. Morzhang. 15. Rágcsálnivaló. 16. Kölcsönöz. 17. Helyben. 19. Rotációs. 21. Két szög! 22. Jókai Mór élete és ...; életrajzi mű. 24. A tetejére telepedik. 25. Jót s ... (Kazinczy). 26. Kibúvó, mentés. 28. Magyar színésznő (Vera). 30. Gyötör, kínoz. 32. Vájat, odú. 33. Elkerget, elzavar. 36. Úgy. 38. Borókapálinka. 39. Mihók társa. 41. Papírra jegyzetel. 42. Párban nyög! 43. Tetejére tesz. 45. Becézett Samantha. 46. Copfot készít. 48. Operai dalbetét. 50. Nátrium vegyjele. 51. Döntést hoz a bíró. 52. Pontatlan, hanyag, megbízhatatlan. 54. Ostor igéje.

Függőleges:

1. Ilyen lap is van. 2. Lejjebb taszít. 3. Kaliber. 4. Oázis a baba. 5. Csavar. 6. Sivatagi manna. 7. Rontás a gépelésben. 8. Keleti táblajáték. 9. Cséplés. 10. Költői hívo szó. 11. Páncélfők. 16. Mellényszerű női ruhadarab. 18. Szónoki emelvény. 20. A házi egérnél kisebb mezei rágcsáló. 22. A poén második része. 23. Szalonnát puhít. 25. Jövendőbeli házastárs. 27. Amerikai őslakó. 29. Kebel. 31. Kitelik ...; képes rá. 34. Magyar festő volt (Antal). 35. Email. 37. Kitéltetlen űrlap. 40. Kutat. 43. Dolly ...; magyar happypopegyüttes. 44. Egyesület. 47. Lassító szerkezet. 49. A másikat. 52. Igeképző. 53. Autonóm Terület (röv.)

			4	7			9			
							2			
	3	8				9				6
5		4					7			
				3			8			
			6			5				
8			3	4						
7				5			6			9
	1			2					3	

Nehéz fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

3	1	7	8	6	2	9	5	4
9	6	2	5	1	4	3	8	7
5	4	8	3	9	7	1	6	2
4	2	6	1	5	3	8	7	9
1	9	3	7	2	8	5	4	6
8	7	5	6	4	9	2	3	1
7	5	9	4	3	1	6	2	8
6	8	1	2	7	5	4	9	3
2	3	4	9	8	6	7	1	5

A táltos ökör (1. rész)

Volt egyszer, hol nem volt, még az Óperencián is túl volt, volt egyszer egy szegény ember, s annak volt egy fia. A szegény embernek a felesége meghalt, és ő egy másik asszonyt vett feleségül. Annak az asszonynak meg volt öt lánya. A legkisebb lánynak három szeme volt, a második lánynak négy szeme volt, a harmadiknak öt, a negyediknek hat, az ötödiknek pedig hét: egy leghátul, a nyakcsigolyáján volt.

Volt a szegény embernek két ökröskéje. A csás ökröt, a jobb oldalit, Szilajnak hívták. A fiú mindennap kiüzte az ökröket a legelőre. Tarisznyába való ételül a mostohaanyja folyton korpából sütött neki kenyeret. A fiú mindig azt ette, korpakenyeret. A csás ökör megsajnálta a fiút, megszólította:

– Édes jó gazdám, te csak korpakenyérrel élsz! Van nekem a jobb szarvamban elég eleség, csak ügyelj magadra. Húzd ki a jobb szarvamat, s amit akarsz, azt egyél belőle.

A fiú kihúzta az ökörnek a jobb szarvát, és mindjárt megterült egy asztal magától. A fiú evett-ivott. Aztán visszadugta az ökörnek a szarvát.

Így folyt napról napra, s a fiú mind kövérebb lett, mind jobb színben volt. A mostohaanyja elcsodálkozott, hogy a mostohafia a korpától milyen jó színben van. Azt számította, hogy elküldi a legkisebb leányát, lesse ki a fiút,

hogyan mit eszik. A legény kiement, enni adott az ökröknek. Az ökör táltos volt, már tudta, hogy másnap mi történik. Megmondta a fiúnak:

– Vigyázz, holnap a háromszemű lány jön velünk. Addig játszáll vele, míg el nem alszik. De vizsgálj meg jól a szemeit, hogy mindegyik szemével elaludjék, mert különben meglátja, hogy te honnét eszel, s jaj lesz neked.

A fiú úgy csinált. Addig

– Evett-e valamit?

– Nem egyebet korpakenyérnél – mondta a lány.

Elküldte a mostoha másnap a fiúval a négyszeműt, lesse ki az, hogy a fiú mit eszik. De az ökör megint csak mondta a fiúnak, hogy vigyázzon, és játsszon megint, míg a lány el nem alszik mind a négy szemével.

A fiú úgy is csinált. Addig játszott, míg a lány egészen el nem aludt. Megvizsgálta, s

hogyan mi lesz. Játsszék vele, míg mind az öt szeme el nem alszik a lánynak.

A fiú úgy is csinált. Addig játszott a lánnyal, míg az el nem aludt. Evett-ivott jól, aztán visszadugta az ökör szarvát. Hazamentek este, s a lány azt mondta az anyjának, hogy nem látott egyebet, csak korpakenyeret.

Másnap úgy határozott az asszony, hogy elküldi a hatszeműt. Erősen ráparancsolt,

ügyeljen magára. Az ökör sírva mondta el:

– Avval a hétszeművel addig játszáll, míg mind a hét szemével nem alszik el, mert ha nem, pórul járunk!

És addig játszott a fiú, míg a lány el nem aludt. Megvizsgálta a szemeit. De egyet a nyakcsigolyáján nem látott meg. Avval nem aludt el a lány. Megejtette, hogy a fiú kihúzta az ökörnek a szarvát, s evett-ivott.

Este megmondta az anyjának, hogy a fiú miért van olyan jó színben, s miért olyan vidor.

– Olyan ételeket eszik, hogy még a bárók sem különbet, a Szilajnak a szarvából!

Az asszony most már tudta, mit csináljon. Betegnek tette magát, s azt mondta a férjének, hogy addig nem gyógyul meg, míg a Szilajnak a húsából nem etetik.

Nagy nehezen ráadta magát az ember, hogy az ökröt vágják le. Az ökör sírva panaszkodott a fiúnak, hogy mit terveznek vele.

– Tudd meg, édes fiam, engem holnap levágnak! Hanem ügyelj, mert mi ketten el fogunk szökni. Holnap, mikor visznek majd levágni, kérjed meg édesapádat, hogy te vezess engem a vágóhídra. És mikor én letérdepelek, te ugorj a szarvam közé.

Másnap vitték az ökröt levágni. A fiú, mikor az ökör letérdelt, felszökött a szarva

közé. Az ökör többé nem ment a földön, hanem felemelkedett a levegőbe. Elrepült a fiúval, és a többi faképnél maradt.

Mentek az ökörrel, sokáig repültek, és elértek nagy idő múlva egy szép rézerdőhöz. Leszálltak. A fiú megkívánta a szép rézvirágokat, mondta az ökörnek, hogy leszakít egyet, s a kalapja mellé tűzi. Leszakított egyet, s a kalapja mellé tűzte. Az ökör azt mondta:

– Édes fiam, miért nem hagyod békén? Ezért nekem mindjárt megint kell szenvednem.

Mikor kiértek a rézerdőből, előállott egy nagy farkas.

– Hó, megálljatok! Miért bántottátok az én rézerdőmet? Most, Szilaj ökör, meg kell küzdened velem.

– Nem bánom – mondta a Szilaj ökör –, küzdjünk hát egyet.

Megküzdöttek, s a harmadik öklelésnél Szilaj ökör úgy felkapta a farkast, hogy három öltre vetette a levegőben. Mire a farkas visszacsúszott a földre, nyaka-lába ki volt törve, nem bírt többet mozdulni. Mondta az ökör a fiúnak:

Látod, egykönnyen marta-lékul eshettem volna a farkasnak. Ne próbálj hát az erdőből szakítani.

(folytatjuk)

Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese

játszódott a lánnyal, míg a lány el nem aludt, s mindegyik szeme be nem volt hunyva. Akkor kihúzta az ökör szarvát, evett jól, s megint visszadugta a szarvat a helyére. Hazamentek este, kérdezte mindjárt az anyasutttyomban a lányától:

mikor elaludt, kihúzta az ökör szarvát, evett-ivott, és megint visszadugta. Este hazamentek, kérdezte az anyja a lányát, hogy mit látott. Az sem tudott mondani semmit.

Másnap a mostoha elküldte az ötszeműt. De az ökör megint megmondta a fiúnak,

hogyan ügyeljen, mit csinál a fiú. Az is csak úgy járt, mint a többi. Este az anyja jól elverte, mert hogy ő se látott semmit.

Azt határozták most, hogy menjen el a hétszemű lány. De az ökör megint megmondta a legénynek, hogy

Tizenkét hónap a természetben

Az éjszakai havazás reggelre sem hagyott alább, a hópelyhek egymásra tapadtak, és vastag hótakarót alkottak. Ilyen téli tájképről álmódzik minden természetfotós, amikor a hó súlya alatt a fák ágai meghajlanak, a fenyőfák csúcsára hósapka kerül, és a látóhatáron belül a friss hótakarómező még érintetlen. Legfelyebb egy mátyás kiált

ja el magát valahol, és a tőle megszokott, esetlennek tűnő repülési stílusban, megmutatja magát, majd leszáll egy olyan fára, ahol azért még szem előtt tudja tartani a természetfotóst.

A mátyásmadár, vagyis a szajkó, legfőbb ismertető jele a szárnyán lévő égszínkék fedőtollak. Vadászok kalapjain gyakran lehetett látni ilyen

tolcsokrot. Fő színe barnás-szürke, rozsdás, vöröses, ibolyás színvegyülékkel, a fejtető fehéres alapon feketén, hosszában foltos, csórtövétől a pofák felé éles, bajusz alakú fekete folt húzódik. Csőre fekete, lábai barnás hússzínűek, szeme világoskék. A fark fekete, a farsík és farkalja fehér, a torok és az alsó test közepe is világosabb,

mint a háta. Galamb nagyságú, 34 cm hosszú madár, jelenléte állandó a hazai madárvilágban.

A mátyásmadár több ragadványnevet is kapott a emberekől, egyesek az erdő őrének, mások erdőt ültető madárnak nevezik. Az előbbi arról kapta, hogy természetétől fogva nagyon éber madár és hangos vészjelzéssel jelzi a mikor valami rendellenes eszre észre. Ezt a vészjelző hangot más madárfajok és állatok is nagyon jól ismerik, emiatt a vadászoknak okoz némi bosszúságot a szajkó.

Erdői ültetőtevékenységét ősz folyamán végzi, makkhullás idején. Ugyanis az a szokása, hogy télire raktároz, mindenhová elrejtje a magokat, még az avar alá is. És mivel a tél folyamán megfedekezik egy-egy raktárról, az elrejtett magvak tavasszal szárbaszöknek.

A mátyásmadár remek hangutánzó, úgy tartják, hogy a fészekből kiszedett, fiatalon felnevelt madár megtanítható emberi szavakra is. Mindenképp kora tavasszal érdemes megfigyelni a szajkót éneklés közben.

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Mátyásmadár

Csináld magad! Oroszlán papírtasakból

Ezt az aranyos oroszlánt barna papírtasakból és némi színes papírból elkészítheted.

Szükséges eszközök: barna papírtasak, fekete, fehér, sárga színes papírok, olló, ragasztó.

Elkészítés: A papírtasakot lapítsd egyenesre. A sárga papírból vágd ki az oroszlán sörényét, barnából a mancsát és a fülét, fehér-

ből a fül belső részét, feketéből pedig az oroszlán karmait, nyelvét és szemeit. Ha megvannak a formák, kezd a sörénnyel. Úgy ragaszd fel, hogy a tasak alja alá csusztasd be, ez lesz az oroszlán pofája. Utána ragaszd fel a füleket, a nyelvet és a szemeket. Végül pedig a mancsokat, amire fekete háromszögeket ragasztasz karmok gyanánt. Jó szórakozást!

Hétféle mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette